

Inhoudsopgave

DEEL A: Milieueffectrapportage	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Begrenzing van het plangebied	7
1.3 Mer-plicht	8
1.4 Leeswijzer	8
2 Voornemen en alternatieven	9
2.1 Voornemen	9
2.2 Alternatieven	9
2.2.1 Alternatieven sportvelden	10
2.2.2 Locaties in Otterlo	10
2.3 Conclusies	12
3 Relevante plannen	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Streekplanuitwerking zoekzones	13
3.3 Structuurplan zoekzones stedelijke functies	13
3.4 Conclusie	14
4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling	15
4.1 Ruimtelijke kenmerken	15
4.2 Landschapskenmerken	17
4.3 Natuurwaarden	19
4.4 Autonome ontwikkeling	20
4.4.1 Omgevingskenmerken	20
4.4.2 Woningbouwprogrammering	21
4.4.3 Maatschappelijke belangen	22
4.4.4 Sport	23
4.4.5 Financiën	24
5 Toetsing	25
5.1 Inleiding	25
5.2 Ruimtelijke kwaliteit	25
5.3 Landschappelijke kwaliteit	27
5.4 Natuurwaarden	28
5.5 Woningbouwprogrammering	31
5.6 Maatschappelijk belang	31
5.7 Sport	32
5.8 Financiën	36
5.9 Leemten in informatie	38

6	Conclusies	39
6.1	Conclusies	39
6.2	Slotbeschouwing	40
7	Monitoring	41
DEEL B: Passende beoordeling		42
1	Inleiding	43
2	Ingreep	44
3	Beschermde natuurwaarden	46
3.1	Natura 2000 – gebieden	46
3.2	Relevante instandhoudingsdoelstellingen	46
3.2.1	Zwarte specht en Wespendif	47
3.2.2	Overige vogelsoorten	48
3.3	Habitattypen	49
4	Afbakening en toetsingskader	51
4.1	Maximale planologische mogelijkheden	51
4.2	Draagkracht Veluwe	52
4.3	Verstoringsbronnen	53
4.3.1	Geluidhinder	53
4.3.2	Toetsingskader	53
4.3.3	Conclusie	54
4.4.1	Lichthinder	54
4.4.2	Toetsingskader – ondergrens	54
4.4.2.1	Overwegingen	54
4.4.2.2	Desoriëntatie	55
4.4.2.3	Conclusie ondergrens	56
4.4.3	Toetsingskader plangebied	56
4.4	Overige effecten	56
5	Toetsing	57
5.1	Habitattypen	57
5.1.1	Zandverstuivingen (H2330)	57
5.1.2	Beuken-eikenbossen (H9120)	57
5.1.3	Oude eikenbossen (H9190)	58
5.2	Vogelsoorten	58
5.2.1	Geluidhinder	59
5.2.2	Lichthinder	61
5.2.3	Impact en frequentie	62
5.3	Zwarte Specht	62
5.4	Wespendif	64
5.5	Cumulatie	65

6	Conclusies	67
6.1	Habitattypen	67
6.2	Vogelsoorten	67
6.3	Cumulatie	67

BIJLAGEN

I: Passende beoordeling (Bureau Tauw), 2011

DEEL A

Milieu- effectrapportage

SAMENVATTING

Aanleiding voor het milieueffectrapport (MER)

Als niet kan worden uitgesloten dat een plan significante gevolgen heeft voor Natura 2000 – gebieden dan moet een passende beoordeling worden gemaakt. Als voor een plan een Passende beoordeling wordt opgesteld, moet ook een Plan-Mer worden gemaakt.

Wat gebeurt er zonder nieuw bestemmingsplan?

Zonder nieuw bestemmingsplan kan Otterlo de huidige sportvoorziening niet behouden. Het huidige wedstrijd- en trainingsveld voldoen niet meer aan de huidige eisen en zijn aan vervanging toe. Daarnaast geven de huidige normen van de KNVB aan dat een dorp als Otterlo minimaal twee voetbalvelden moet hebben.

Andere ontwikkelingen in Otterlo hangen samen met het nieuwe bestemmingsplan. Zonder nieuw bestemmingsplan kan de benodigde woningbouw voor het dorp Otterlo niet gerealiseerd worden. Deze woningbouw is noodzakelijk om te voldoen aan de woningbehoefte. Als de woningbouw niet tot stand komt dan vormt dat een bedreiging voor de leefbaarheid van het dorp Otterlo.

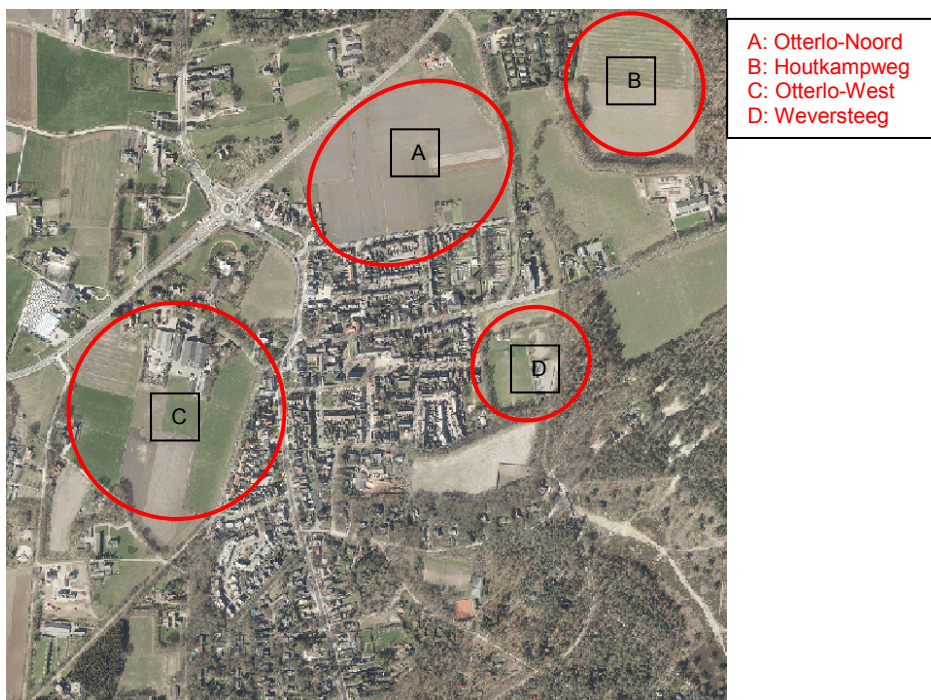
Voornemen

Het bestemmingsplan 'Otterlo, Sportpark Kastanjebos' maakt een sportpark mogelijk. Er zullen minimaal twee grote voetbalvelden aangelegd worden die voldoen aan de eisen van de KNVB. Het clubgebouw en de kleedkamers zullen centraal tussen deze twee velden worden gesitueerd.

Op het sportpark wordt ook een oefenveld, een pannaveld en een opstelplaats voor een touringcar aangelegd. Tevens wordt voorzien in een parkeerterrein.

Alternatieven

In het Mer zijn voor de realisatie van het sportpark nabij de Hoenderloseweg/Kastanjebos (hierna te noemen: locatie Kastanjebos – locatie B –) drie alternatieven onderzocht. Dit is een locatie in Otterlo-Noord, een locatie in Otterlo-West en een locatie aan de Weversteeg. Het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos geldt daarbij als het voorkeursalternatief. De locaties zijn in onderstaand figuur weergegeven.

Figuur 1: Locatie-alternatieven

Effecten van de alternatieven

Deze studie is zodanig opgezet dat ieder alternatief gewogen is ten opzichte van het betreffende belang. Onderstaand is een totaaloverzicht gegeven van alle scores.

<i>Alternatief</i>	ruimte	landschap	Natuur	woningen	MB	sport	financiën
Otterlo-Noord	-	--	-	++	+	++	-
Kastanjebos	0	0	--	++	++	++	-
Otterlo – West	+	0	--	++	+	+	-
Weversteeg	0	0	--	-	-	-	-

De bovenstaande scores leiden tot de conclusie dat de locatie Otterlo-Noord afgeraden wordt omdat het afbreuk doet aan de ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit. De locatie Weversteeg scoort negatief omdat er geen goed exploitabel sportpark gerealiseerd kan worden. Tevens wordt bij de uitwerking van dit alternatief niet voorzien in de bestaande woningbehoefte.

De locatie Otterlo-West verdient vanuit de ruimtelijke ordeningsaspecten de voorkeur. Vanuit het aspect maatschappelijk belang is de locatie aan de Kastanjebos voor de hand liggend.

Passende beoordeling

De typische soorten van de habitattypen die in de invloedssfeer van het plangebied worden niet negatief beïnvloed door het bestemmingsplan.

In de passende beoordeling is aangetoond dat naast de soorten Zwarte Specht en Wespandief geen andere vogelsoorten (die onder het beschermingsbereik van de Natuurbeschermingswet vallen) gebruik maken van het plangebied en de nabije omgeving. Negatieve effecten op de overige vogelsoorten zijn op voorhand uitgesloten.

Voor de Zwarte Specht geldt dat de broedplaatsen iets verder van het plangebied gekozen zal worden maar dit betekent niet dat het leefgebied in kwaliteit achteruit gaat.

Ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen voor de vogelsoorten die onder het regime van Natura 2000 vallen concluderen wij dat het plan niet leidt tot negatieve significante effecten.

Conclusies

De keuze voor de beste locatie is locatie Kastanjebos of Otterlo-West.

Het verschil tussen deze locaties is gelegen in het feit dat de locatie Otterlo-West positiever scoort op ruimtelijke ordeningsaspecten terwijl de locatie Kastanjebos positiever scoort op volkshuisvestelijke aspecten. Dit laatst genoemd belang weegt voor de gemeente zwaarder. Daarnaast leidt het kiezen voor de locatie Otterlo-West tot negatieve financiële gevolgen. Daardoor is het uitwerken van de locatie Kastanjebos aanbevolen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Een lange voorgeschiedenis kenmerkt de wens vanuit de Otterlose gemeenschap en de gemeente Ede om te komen tot een nieuw sportpark voor de voetbalvereniging SV Otterlo. De huidige velden aan de Dries en Onderlangs zijn verouderd.

Halverwege 2004 was voor het eerst sprake om de sportvelden te verplaatsen naar gronden van de toenmalige eigenaar Het Nationale Park De Hoge Veluwe aan de Hoenderloseweg.

Vanaf 2005 zijn diverse pogingen in het werk gesteld om op de locatie ter plaatse van de Hoenderloseweg en de Kastanjabos een nieuw, maar kleinschalig sportpark te realiseren. In 2010 zijn de gronden, zijnde 4 hectare, van Het Nationale Park De Hoge Veluwe aangekocht en is een erfpachtovereenkomst afgesloten voor 2 hectare; een totaal van 6 hectare.

De breed uitgevoerde oriëntatie naar bruikbare alternatieven heeft er toe geleid dat de gemeente in 2010 een areaal van 4 hectare heeft aangekocht. Dit areaal was in eigendom van Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Het perceel is gelegen ter hoogte van de hoek Hoenderloseweg en Houtkampseweg. Gelijktijdig sloot de gemeente met deze partij een erfpachtovereenkomst af voor 2 hectare. Aldus kwam een totaal areaal van 6 hectare beschikbaar voor de nieuw op te richten sportaccommodatie.

1.2 Begrenzing van het plangebied

Het beoogde perceel (kadastraal bekend als gemeente Otterlo, sectie H, nummer 1254) voor het nieuwe sportpark van SV Otterlo is gelegen ten noordwesten van de kern Otterlo.

Figuur 2: Ligging plangebied

Aan de noord- en oostzijde grenst het perceel aan het natuurgebied Veluwe. Het perceel grenst aan de noordwestzijde aan het recreatiepark De Lindehof. Ten zuiden van het perceel is een agrarisch bedrijf gelegen.

Ten westen van het perceel zal de ontsluiting van het perceel via de Hoenderloseweg verlopen. Dit maakt ook onderdeel uit van het plangebied. Aan de noord- en zuidzijde van de beoogde ontsluiting zal een brede strook van ongeveer 60 meter in het plangebied betrokken worden.

Figuur 3: Uitvergroting plangebied (bron: Stroomlijn)

1.3 Mer-plicht

Op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) is onderzocht in hoeverre op voorhand significante effecten op de natuurwaarden van het naastgelegen N 2000-gebied Veluwe uitgesloten konden worden geacht. Uit deze zogenaamde 'Voortoets' (uitgevoerd door ingenieursbureau Tauw) is gebleken dat die conclusie niet zonder meer kon worden getrokken. Om die reden is een passende beoordeling ex artikel 19j, tweede lid Nbw noodzakelijk. De passende beoordeling is erop gericht om, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het project of een andere handeling – die op zichzelf of in combinatie met andere activiteiten of plannen – de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, te inventariseren.

Artikel 7.2a, lid 1 van de Wet Milieubeheer bepaalt dat een milieueffectrapportage moet worden gemaakt bij de voorbereiding van een plan waarvoor, in verband met de daarin opgenomen activiteit, een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van artikel 19j, tweede lid Nbw. Dit document voorziet in die verplichting.

1.4 Leeswijzer

Deze milieueffectrapportage is opgedeeld in twee delen. Het eerste deel bevat de rapportage en het tweede deel is de passende beoordeling. In het milieueffectrapport wordt in het tweede hoofdstuk het voornemen beschreven. Daarnaast staat beschreven welke locaties als alternatieven onderzocht worden. Het derde hoofdstuk behandelt het bestaand beleid dat van belang is voor dit m.e.r. Vervolgens wordt in het vierde hoofdstuk aangegeven wat de huidige, feitelijke situatie is van de te onderzoeken locaties. Tevens wordt aangegeven wat er gebeurt als het bestemmingsplan niet wordt vastgesteld. Dit gebeurt aan de hand van de vijf hoofdaspecten die onderzocht zijn. Het vijfde hoofdstuk geeft aan wat de effecten zijn als het beoogde sportpark op een alternatieve locatie wordt ontwikkeld. De rapportage wordt afgesloten met het nemen van conclusies (hoofdstuk 6) en een aanzet voor een evaluatieprogramma (hoofdstuk 7).

In de passende beoordeling wordt in het tweede hoofdstuk de beoogde ruimtelijke ingreep beschreven. Het derde hoofdstuk beschrijft de beschermde natuurwaarden die aan de orde zijn met het vast te stellen bestemmingsplan. Daarbij gaan we in op de relevante instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten die aangewezen zijn in het kader van de Vogelrichtlijn en de habitattypen die aangewezen zijn als de Habitatrichtlijn. In hoofdstuk vier beschrijven we de wijze waarop de passende beoordeling is afgebakend en wat het toetsingskader is voor de te maken beoordeling. Het vijfde hoofdstuk bevat de uitkomst van de gemaakte passende beoordeling. Daarbij gaan we apart in op de effecten op de beschermde habitattypen en de te beschermen vogelsoorten. Vervolgens gaan we ook apart in op de effecten op de soorten Zwarte Specht en Wespandief. De passende beoordeling sluiten we af met de conclusies (hoofdstuk 6).

2 Voornemen en alternatieven

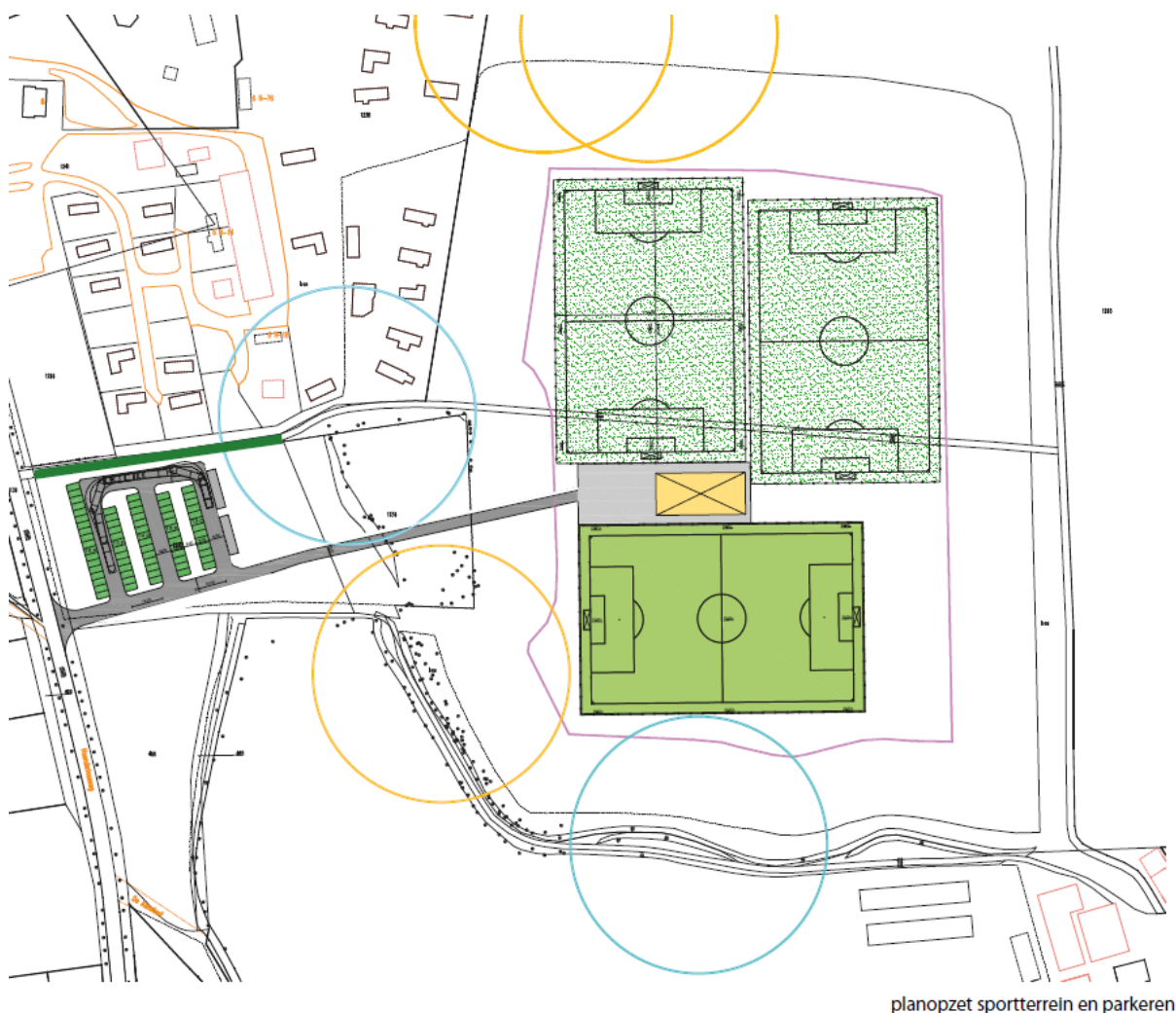
2.1 Voornemen

Het bestemmingsplan 'Otterlo, Sportpark Kastanjebos' is bedoeld om op het perceel kadastraal bekend als gemeente Otterlo, sectie H met het nummer 1245 een sportpark mogelijk te maken.

Er zullen twee grote voetbalvelden aangelegd worden die voldoen aan de eisen van de KNVB. De velden aan de oostzijde worden 30 meter uit de bosrand gesitueerd vanwege het natuurgebied Veluwe (het terrein is aldus geheel buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied Veluwe geprojecteerd). Het clubgebouw en de kleedkamers zullen centraal tussen deze twee velden worden gesitueerd.

Op het sportveldencomplex wordt ook een oefenveld, een pannaveld en een opstelplaats voor een touringcar aangelegd. Tevens wordt voorzien in een parkeerterrein.

Hieronder wordt de planbeschrijving in een figuur weergegeven.

Figuur 4: opzet plan

2.2 Alternatieven

Artikel 7.7 van de Wet Milieubeheer schrijft voor dat in een MER de 'redelijkerwijs in beschouwing te nemen' alternatieven moeten worden beschreven. Wanneer een alternatief redelijkerwijs in beschouwing genomen kan of moet worden is niet nader gedefinieerd, maar in de (rechts)praktijk heeft dit inmiddels wel een vastomlijnde invulling gekregen.

Om af te wegen welke alternatieven in ogenschouw genomen moeten worden is het goed om voor ogen te houden dat een m.e.r. altijd wordt uitgevoerd als hulpmiddel voor een te nemen besluit.

Daardoor moet het MER (en de alternatieven) ingaan op de relevante vraagstukken van het te nemen besluit. De vraag over de inhoud van de alternatieven moet beantwoord worden in het licht van de keuzes die in het besluit moeten worden gemaakt.

Tevens is het afwegen van alternatieven juist bedoeld om op die manier te zoeken naar mogelijkheden om een plan te verbeteren en de milieugevolgen te beperken. Daarbij moeten de alternatieven een bepaalde mate van relevantie hebben vanwege (ten opzichte van de andere alternatieven) afwijkende milieugevolgen. Het heeft geen zin om alternatieven te onderzoeken als die niet zullen leiden tot wezenlijk andere milieugevolgen. Daarbij geldt dat een MER voor plannen met name wordt uitgevoerd om locaties tegen elkaar af te wegen: indien eenmaal vaststaat dat sprake is van een maatschappelijke behoefte die een claim op de fysieke leefomgeving legt, dan dient de beoogde locatie te worden beoordeeld tegen de achtergrond van overig potentieel geschikte locaties.

2.2.1 Alternatieven sportvelden

De mer-plicht van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Otterlo, Sportpark Kastanjebos' vloeit uitsluitend voort uit de verplichting om een passende beoordeling op te stellen. Gelet op het voorgaande dient de m.e.r. zich te richten op de vraag of de voorgenomen ruimtelijke ingreep op de voorgenomen plek, gelet op de terzake doende milieueffecten, een juiste beslissing is. In het MER moet naar voren komen of een andere locatie niet geschikter is om het sportpark te realiseren en of dit gunstigere effecten met zich meebrengt voor het milieu. Door locatiealternatieven af te wegen kan het plan verbeterd worden of kunnen de milieugevolgen beperkt worden.

In de volgende paragraaf worden eerst alle mogelijke alternatieve locaties opgesomd in Otterlo. Vervolgens wordt van deze locaties aangegeven waarom ze niet gebruikt kunnen worden voor de ontwikkeling van het sportpark. Tot slot zullen de locaties benoemd worden die verder onderzocht zijn in dit MER.

2.2.2 Locaties in Otterlo

Het sportpark is een voorziening voor de kern Otterlo. Dit betekent dat de zoekcirkel dient te blijven tot een afstand van maximaal 1.000 m². In de onderstaande afbeelding zijn alle mogelijke locaties aangegeven waar het sportpark mogelijk gerealiseerd zouden kunnen worden ten noorden en ten westen van de kern van Otterlo.

Otterlo-Noord

Figuur 5: Otterlo-Noord

Op de bovenstaande afbeelding van Otterlo-Noord staan de volgende locaties aangegeven:

A: Otterlo-Noord

B: Locatie Kastanjebos

C: Houtkamp

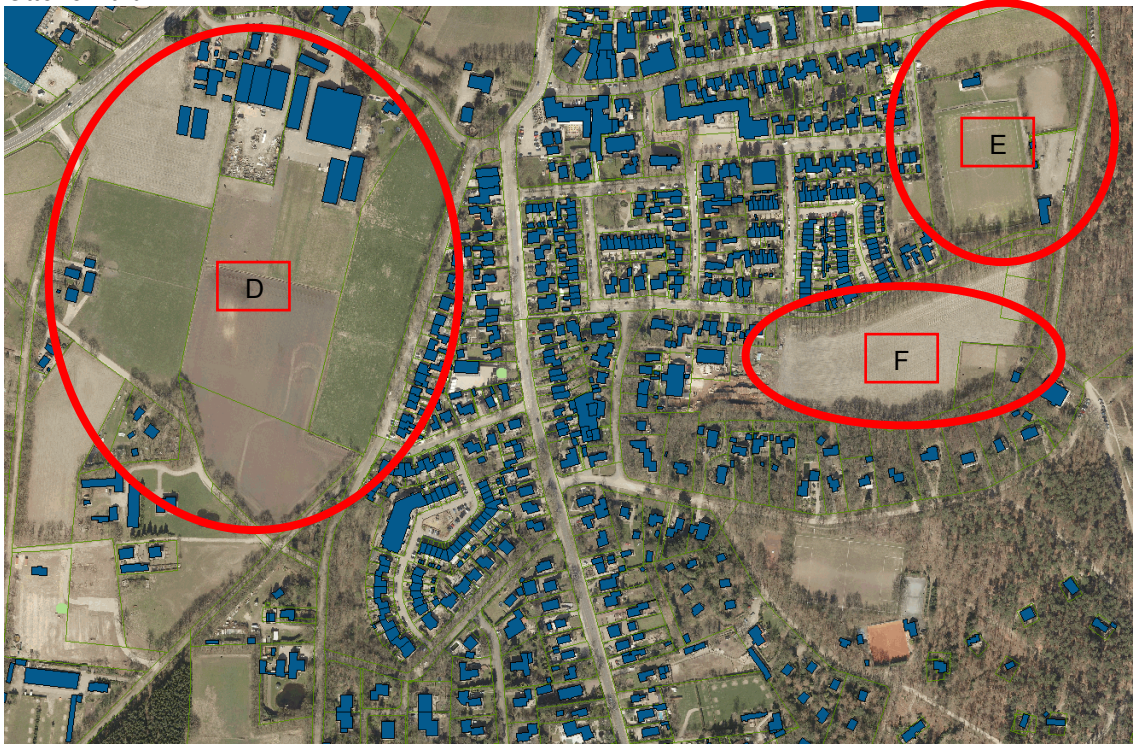
Optie A en B

De locaties aan Otterlo-Noord (langs de Apeldoornseweg/Pothovenlaan) en de locatie waar tot op heden de sportvelden gepland zijn nabij de Hoenderloseweg/Kastanjebos (locatie Kastanjebos) hebben voldoende oppervlakte om drie sportvelden te huisvesten. Tevens zijn er op voorhand vanuit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening geen evidente belemmeringen om een sportpark op deze locaties te vestigen. Daarom zullen deze twee locatiealternatieven verder uitgewerkt worden in deze rapportage.

Optie C

Ten aanzien van optie C is op te merken dat dit alternatief niet een reëel alternatief kan zijn voor dit MER. Het perceel is niet toereikend om het benodigde ruimtebeslag van het sportpark te herbergen. Om die reden zal deze locatie niet verder worden meegenomen in dit MER.

Otterlo-Zuid

Figuur 6: Otterlo-Zuid

Op de bovenstaande afbeelding van Otterlo-Zuid staan de volgende locaties aangegeven:

D: Otterlo-West

E: Weversteeg (het huidige sportpark)

F: Locatie 'Pluim'

Locatie D en E

De locatie op Otterlo-West en de locatie van het huidig sportpark hebben voldoende oppervlakte om het ruimtebeslag van het beoogde sportpark te herbergen. Tevens zijn er op voorhand vanuit een goede ruimtelijke ordening geen evidente belemmeringen om op deze locatie een sportpark te realiseren. Daarom worden deze twee locatiealternatieven verder uitgewerkt in dit MER.

Locatie F

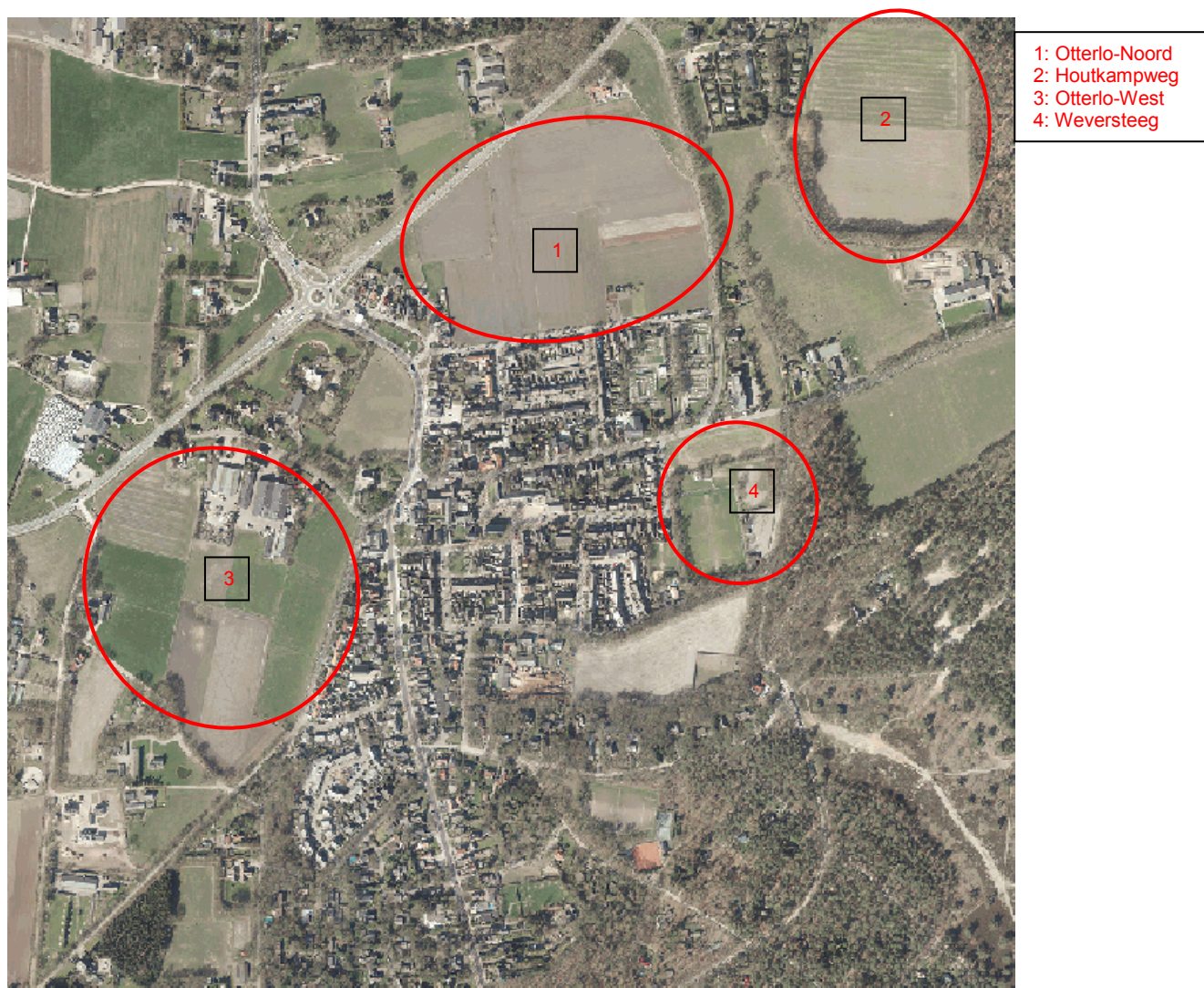
Al geruime tijd is de gemeente in gesprek met de eigenaar om te komen tot een bedrijfsverplaatsing van de houtzagerij aan de Zandingsweg in relatie tot woningbouwontwikkeling. Optie F grenst aan de westkant aan dit bedrijfsterrein. In deze ontwikkelingsfase is namens de gemeente aangegeven dat het bebouwen van de betreffende eng niet aan de orde kan zijn. De gemeente hecht eraan zich in deze kwestie als een betrouwbare overheid te blijven opstellen. Daarmee verdraagt zich niet een koerswijziging die afbreuk doet aan het genoemde standpunt. Naast dit alles heeft het perceel onvoldoende oppervlakte om het beoogde sportpark te kunnen realiseren.

2.3 Conclusie

Gelet op de vorige paragrafen zullen in het vervolg van dit MER de volgende locatiealternatieven onderzocht worden:

1. Otterlo-Noord	<i>optie A</i>
2. Kastanjebos	<i>optie B</i>
3. Otterlo-West	<i>optie D</i>
4. Weversteeg	<i>optie E</i>

In het vervolg van dit MER zullen de locaties aangehaald worden met de nummering zoals hierboven is aangegeven.

Figuur 7: Onderzoeklocaties

3 Relevante plannen

3.1 Inleiding

Op grond van artikel 7.7 (lid c) van de Wet Milieubeheer geeft een milieueffectrapport een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.

Deze verplichting moet ook geïnterpreteerd worden vanuit de doelstelling van dit MER. Eerder is aangegeven dat het vraagstuk in dit MER draait om de vraag of het beoogde sportpark op de voorgenomen plek vanuit de verschillende belangen een goede beslissing is. In die zin is de vraag of er geen andere locatie geschikt is om het sportpark te realiseren en of dit betere (of meer gewenste) effecten met zich meebrengt voor het milieu.

In dat licht zijn twee ruimtelijke plannen van belang om te benoemen. Dat is de provinciale 'Streekplanuitwerking zoekzones stedelijke functies' en het gemeentelijke 'Structuurplan zoekzones en stedelijke functies'. Deze plannen doen richtinggevende beleidsuitspraken over welke locaties beoogd zijn om stedelijke functies (waaronder een sportpark) te vestigen.

3.2 Streekplanuitwerking zoekzones stedelijke functies

In het provinciale Streekplan zijn gebieden gereserveerd voor stedelijke functies zoals wonen, werken en voorzieningen. Deze gebieden heten zoekzones.

Ten behoeve de aanleg van het sportveldencomplex is in het kader van de voorbereidingen om te komen tot een streekplanuitwerking de beoogde locatie voor het sportveldencomplex aangewezen als een zoekzone stedelijke functies. In de bijlage van de streekplanuitwerking is aangegeven dat de zoekzone is afgefallen vanwege de ligging in de EHS met het beschermingsregime 'natuur'. Na vaststelling van de Streekplanuitwerking is vast komen te staan dat het vervallen van de zoekzone op een misvatting berust met als resultaat dat de begrenzing van de EHS is aangepast door het beschermingsregime te verlagen naar 'verweven'. Binnen de EHS met de status 'verweving' geldt het verbod op nieuwe stedelijke functies niet.

3.3 Structuurplan zoekzones en stedelijke functies

In het structuurplan zoekzones stedelijke functies is de zoekzone ten noordoosten van Otterlo (locatie Kastanjebos) gereserveerd voor de ontwikkeling van een nieuwe accommodatie van de voetbalvereniging SV Otterlo. In het structuurplan is overwogen dat de zone direct grenst aan een Natura 2000-gebied en dat de zone in de EHS is gelegen. Door middel van een streekplanherziening zou de zone als EHS vervallen. De streekplanherziening van de EHS heeft in 2009 zijn beslag gekregen en daarin is de zone niet als EHS vervallen maar heeft het een lager beschermingsregime gekregen. Hierdoor heeft de provincie aangegeven dat met het lagere beschermingsregime de beoogde invulling als sportveldencomplex niet in strijd is met het opgelegde beschermingsregime 'EHS-verweving'. In het volgende figuur hebben we de ligging van de EHS aangegeven.

Figuur 8: Ligging EHS rondom Otterlo

3.4 Conclusie

In de provinciale streekplanuitwerking zoekzones is het plangebied in eerste instantie aangewezen als zoekzone voor het realiseren van een sportpark. Deze zoekzone is verder uitgewerkt in het gemeentelijk structuurplan zoekzones stedelijke functies.

4 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige situatie van de locatiealternatieven. Dit met het doel om een beschrijving te geven van de bestaande toestand van het milieu. De begrenzing van die beschrijving is gelegen in de mogelijke effecten die het plan kan hebben voor de bestaande toestand van het milieu. Daarbij wordt ingegaan op de volgende aspecten:

- Ruimtelijke kenmerken
- Landschapskenmerken
- Natuurwaarden

Bij het behandelen van de bovengenoemde aspecten worden ook de effecten beschreven als het bestemmingsplan Sportpark Kastanjebos niet zou worden vastgesteld. Daarbij wordt vooral ingegaan op de vraag hoe de betreffende aspecten zich ontwikkelen als de huidige sportvelden niet verplaatst worden.

Het beschrijven van de overige aspecten (woningbouwprogrammering, financiën, sport en maatschappelijk belang) zou niet leiden tot het verzamelen van waardevolle milieuinformatie. Wel zijn deze aspecten van belang als onderzocht wordt in hoeverre deze aspecten zich ontwikkelen zonder dat het bestemmingsplan wordt vastgesteld. Daarom worden van deze aspecten uitsluitend de autonome ontwikkeling beschreven.

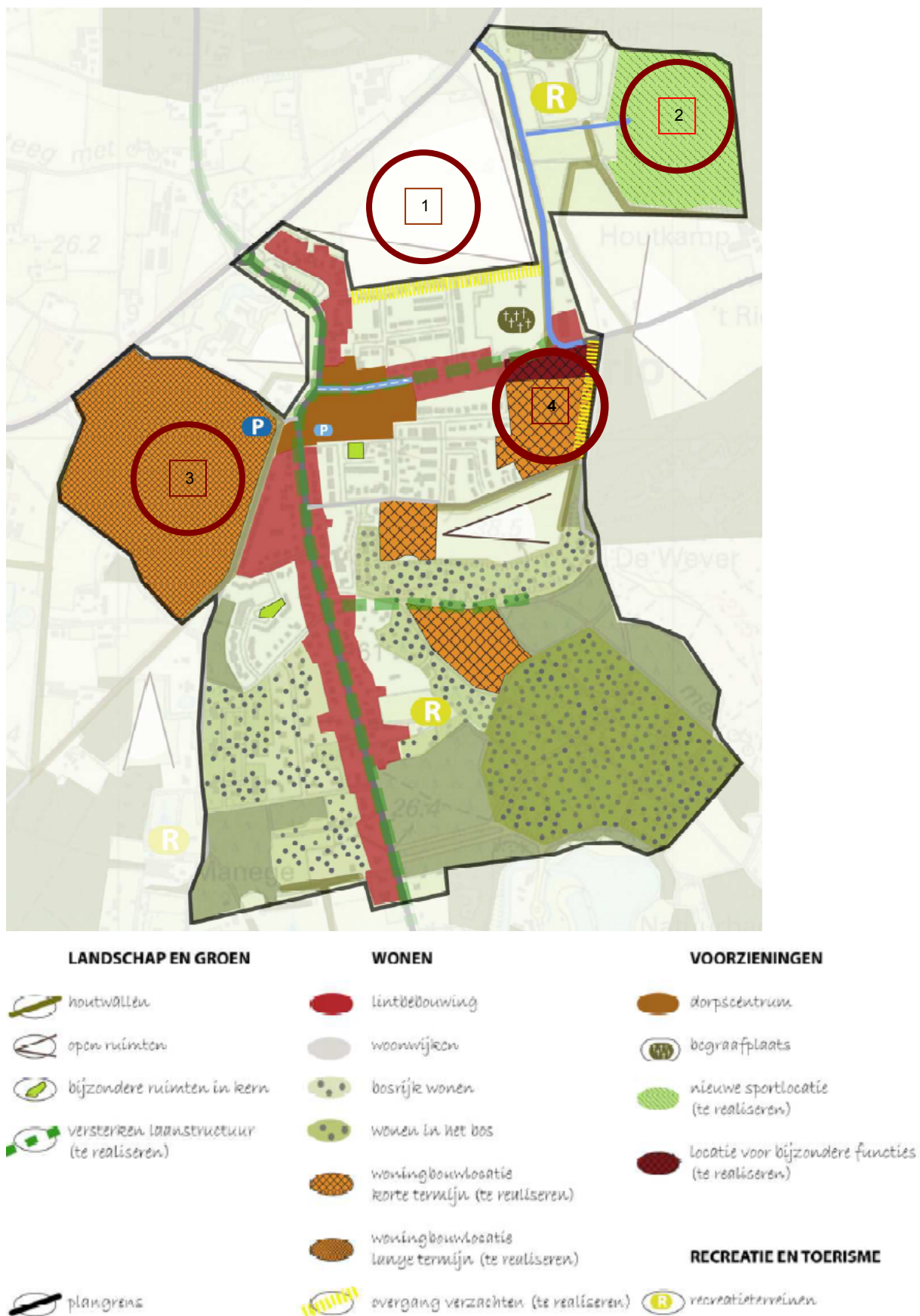
4.1 Ruimtelijke kenmerken

Otterlo is gelegen aan de rand van de Veluwe tussen Ede (in het zuidwesten) en Apeldoorn (in het noordoosten). Op ongeveer 5 kilometer ten noorden ligt de kern Harskamp. Zes kilometer ten westen daarvan ligt de kern Wekerom.

Otterlo is ergens in de negende eeuw ontstaan op een kruispunt van handelsroutes. “Otterloo” betekende oorspronkelijk waarschijnlijk ‘aan de rand/buitenkant gelegen bos (plek in het bos)’. Rond 1900 was de huidige weg tussen Ede en Apeldoorn nog niet aangelegd. De spinvormige wegenstructuur van de overige wegenstructuur van de overige wegen en paden en de brinkachtige ruimte in het centrum van het dorp, temidden van de het dorp omringende akkerbouwgronden (engen) zijn karakteristieke elementen voor het dorp Otterlo.

Aan de noord-, oost- en zuidzijde van het dorp zijn cultuur-historische waardevolle englandschappen en bosrijke natuurgebieden aanwezig. De westzijde van het dorp Otterlo wordt gekenmerkt door het open, landelijke gebied van de Gelderse Vallei.

Ten aanzien van het stedenbouwkundige principe dat stedelijke ontwikkelingen gebundeld dienen te worden is in de huidige situatie de kern van Otterlo een goed voorbeeld. De stedelijke voorzieningen zijn op dit moment gebundeld en de bebouwing is niet langgerekt maar heeft zich rondom het centrum van het dorp ontwikkeld. De kaart die hoort bij de structuurvisie Otterlo geeft een goed overzicht van de ruimtelijke kenmerken van het dorp Otterlo. Hieronder is de kaart weergegeven. In de kaart zijn tevens de locatiealternatieven aangegeven.

Figuur 9: Kaart structuurvisie Otterlo

Het bebouwingspatroon aan de noord- en oostzijde wordt gedomineerd door rijtjeswoningen. In het zuidelijke deel van Otterlo vinden we vooral vrijstaand gebouwde villa's en bungalows op ruime kavels.

Door haar gunstige ligging ten opzichte van lommerrijke bossen, zandverstuivingen en heidevelden en vooral het Nationaal Park de Hoge Veluwe heeft Otterlo een grote toeristische aantrekkingskracht. De kern heeft daarnaast ook een positieve belevingswaarde door het relatief ongerepte, dorpse karakter en het ontbreken van aantastingen daarvan door grootschalige ontwikkelingen.

4.2 Landschapskenmerken

De belangrijkste landschapskenmerken voor de locatiealternatieven rondom Otterlo zijn de engen. Een eng bestaat uit aaneengesloten akkerlanden, die elders in Nederland es of enk heet. De engen zijn gelegen op de stuwwalflank, op de overgang van het Veluwemassief en de Gelderse Vallei. Het engenlandschap bestaat uit meerdere aaneengesloten engen. Het zijn cultuurhistorisch en landschappelijk zeer waardevolle open akkergebieden. De gronden zijn steeds hoger en boller komen te liggen door de plaggenlandbouw. Dit kenmerk, het glooiende, open landschap is dan ook karakteristiek voor het engenlandschap.

Rond 1872 lagen de aaneengesloten engen aan de rand van het open heidelandschap van de Veluwe. In geringe mate waren bospercelen en houtwallen/-singels aanwezig om de engen een achtergrond te geven. Door de jaren heen hebben de engen een steeds steviger wordende achtergrond gekregen. In de Veluwe zijn nieuwe bospercelen gerealiseerd waardoor de engen niet aan de rand van een vrijwel open landschap (heide) liggen, maar begrensd zijn door bosranden. De aanleg van deze productiebossen hebben wel als gevolg dat de engen sterker van elkaar zijn gescheiden. De groei van de dorpen als Harskamp en Otterlo, die direct aan de voet van de stuwwalflank zijn gelegen, hebben rond 1951 een definitieve opdeling van het aaneengesloten engenlandschap tot gevolg. De stad en de dorpen zijn direct aan het nieuwe boslandschap van de Veluwe komen te liggen. Delen van de engen hebben een meer rationele ontginning gekregen, waardoor de eigenheid van het engenlandschap is afgenomen.

De randen van de engen worden tegenwoordig gevormd door het boslandschap aan de hoge kant en de oude ontginningsbasis met veel karakteristieke en monumentale boerderijen en rijk beplante erven en wegen aan de lage kant. We spreken in dit landschapstype dan ook wel van een besloten openheid. De akkervelden zijn open, maar deze zijn duidelijk begrensd door dichte randen van opgaand groen (de bosrand en beslotenheid van de erven door erfbeplantingen). Om een overall-beeld te geven van de landschapskenmerken van Otterlo is een figuur opgenomen die de groenstructuren weergeeft.

Locatie 3 (Otterlo-West)

De locatie in de zoekzone Otterlo-West maakt ook onderdeel uit van het engenlandschap. Zoals eerder aangegeven hebben engen het kenmerk van een open, glooiend landschap. Daarnaast hebben de engen ook als kenmerk sterk gedefinieerde randen die de besloten openheid vormgeven. De randen bij de eng in de zoekzone Otterlo-West zijn echter door bebouwde percelen niet meer intact en de gaafheid, die bijvoorbeeld de eng aan de noordkant (locatie 1) wel heeft, wordt niet meer aangetroffen op de eng ten westen van Otterlo. De reden hiervan is dat erven tegenwoordig een flinke schaalvergroting doormaken. Deze schaalvergroting leidt tot de bouw van nieuwere en grotere bedrijfsgebouwen die door het ontbreken van een goede landschappelijke inpassing tot een aantasting van de besloten erven leiden. Door het verbreken van de sterke randen en de genoemde schaalvergroting wordt de karakteristieke eigenschap van de eng (de besloten openheid) op Otterlo-West niet als zodanig beleefd.

Locatie 4 (Weversteeg)

De locatie aan de Weversteeg maakt in tegenstelling tot de andere locaties geen deel uit van het engenlandschap rondom Otterlo. In de huidige situatie is er één sportveld op de locatie gesitueerd en een kantine met parkeervoorzieningen.

Aan de noordkant van het perceel bevindt zich een strook groen. Deze strook behoort niet tot de sportvelden en wordt als een grasveld gebruikt. Soms wordt de strook gebruikt als een tijdelijke parkeervoorzieningen voor activiteiten in het hotel Sterrenberg dat ten noorden van het sportveld is gelegen.

De locatie vormt een overgangsgebied tussen het stedelijke gebied van Otterlo (aan de westzijde van het sportveld) en het bosgebied (aan de oostzijde van het sportveld). Door het overgangsgebied zijn er weinig landschappelijke kwaliteiten aanwezig. In figuur 10 is de strook wel aangegeven als een open ruimte.

4.3 Natuurwaarden

Voor het beschrijven van de huidige natuurwaarden wordt vooral gereflecteerd aan eerdere natuuronderzoeken. Daarin zijn bepaalde ruimtelijke initiatieven getoetst aan de vigerende natuurregeling. Per locatie zal ingegaan op de natuurwaarden die bescherming behoeven.

Locatie 1 (Otterlo-Noord)

De eng in Otterlo-Noord grenst niet aan een Natura 2000 – gebied. Het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied ligt op een afstand van 150 meter. Tevens is de noordelijke eng ook niet gelegen in de ecologische hoofdstructuur.

Ten aanzien van de toetsing van de Flora- en Faunawet (Ff-wet) weten we vanuit de passende beoordeling van de sportvelden op de locatie Kastanjebos dat de noordelijke eng mogelijk gebruikt wordt als migratieroute van dassen aangezien in de nabije omgeving drie burchten liggen.

Locatie 2 (Kastanjebos)

Op 26 augustus 2011 heeft het onderzoeksbureau Tauw de conclusies opgeleverd van het onderzoek naar de ecologische effecten van de beoogde aanleg van de sportvelden op de locatie Kastanjebos (locatie 2). In het kader van de Ff-wet blijkt uit de conclusies van het onderzoek dat het in gebruik nemen van de huidige oprijlaan als toegangsweg voor de sportvelden ecologisch onmogelijk is vanwege de aanwezigheid van een boom waarin een kraamkolonie Franjestaarten zijn geconstateerd.

Daarnaast blijkt dat het intensief gebruiken van het zuidelijke deel van het plangebied onwenselijk is in verband met de aanwezigheid van streng beschermde diersoorten. Tevens wordt door de aanleg van de sportvelden een aanzienlijk foerareergebied van de das weggenomen.

Uit de conclusies van het onderzoek van het bureau Tauw (uit 2011) blijkt dat de bosranden die grenzen aan het gebied van de beoogde sportvelden onder andere een foerageergebied is van een Europees beschermde vogelsoort.

In het kader van de Ecologische HoofdStructuur (hierna: EHS) is het plangebied aangewezen als 'ehs- verwevingsgebied', waar een minder zwaar regime geldt dan in het 'ehs-natuurgebied'.

Locatie 3 (Otterlo-West)

Op basis van de MER die gemaakt is voor het Structuurplan Zoekzones en Stedelijke Functies komt naar voren dat bij de locatie van Otterlo West significante negatieve gevolgen voor het Natura 2000 – gebied de Veluwe niet zijn uit te sluiten. Tevens blijkt uit de bijbehorende passende beoordeling dat wanneer bepaalde locaties bebouwd worden, door cumulatie niet is uit te sluiten dat soorten significante negatieve gevolgen ondervinden door directe verstoring/aantasting van leefgebied. Het toetsingsadvies van de Commissie Mer op het structuurplan legt hierbij ook een relatie met de ontwikkelingen in Ede-Oost omdat het om dezelfde beschermde soorten gaat.

Wel lijken de effecten op natuurwaarden afgezet tegen de effecten op de huidige locatie minder verstrekend. De afstand tot het Natura-2000 gebied is meer dan 300 meter. Dit betekent niet dat er daardoor geen negatieve effecten kunnen optreden maar afgezet tegen de andere locaties ligt deze optie het meeste weg van het Natura 2000-gebied.

Over de effecten in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) is minder bekend. De locatie maakt geen onderdeel uit van de EHS.

Locatie 4 (Weversteeg)

Op basis van de MER voor het Structuurplan zoekzones stedelijke functies komt naar voren dat bij de locatie van de Weversteeg significante negatieve gevolgen voor het Natura 2000 – gebied de Veluwe niet zijn uit te sluiten. Tevens blijkt uit de bijbehorende passende beoordeling dat wanneer bepaalde locaties bebouwd worden, door cumulatie niet is uit te sluiten dat soorten significante negatieve gevolgen ondervinden door directe verstoring/aantasting van leefgebied. Tevens is het van belang dat de Planmer aangeeft dat er verschillende soorten aanwezig zijn die verstoort worden door overmatig lichtgebruik.

De locatie aan de Weversteeg maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

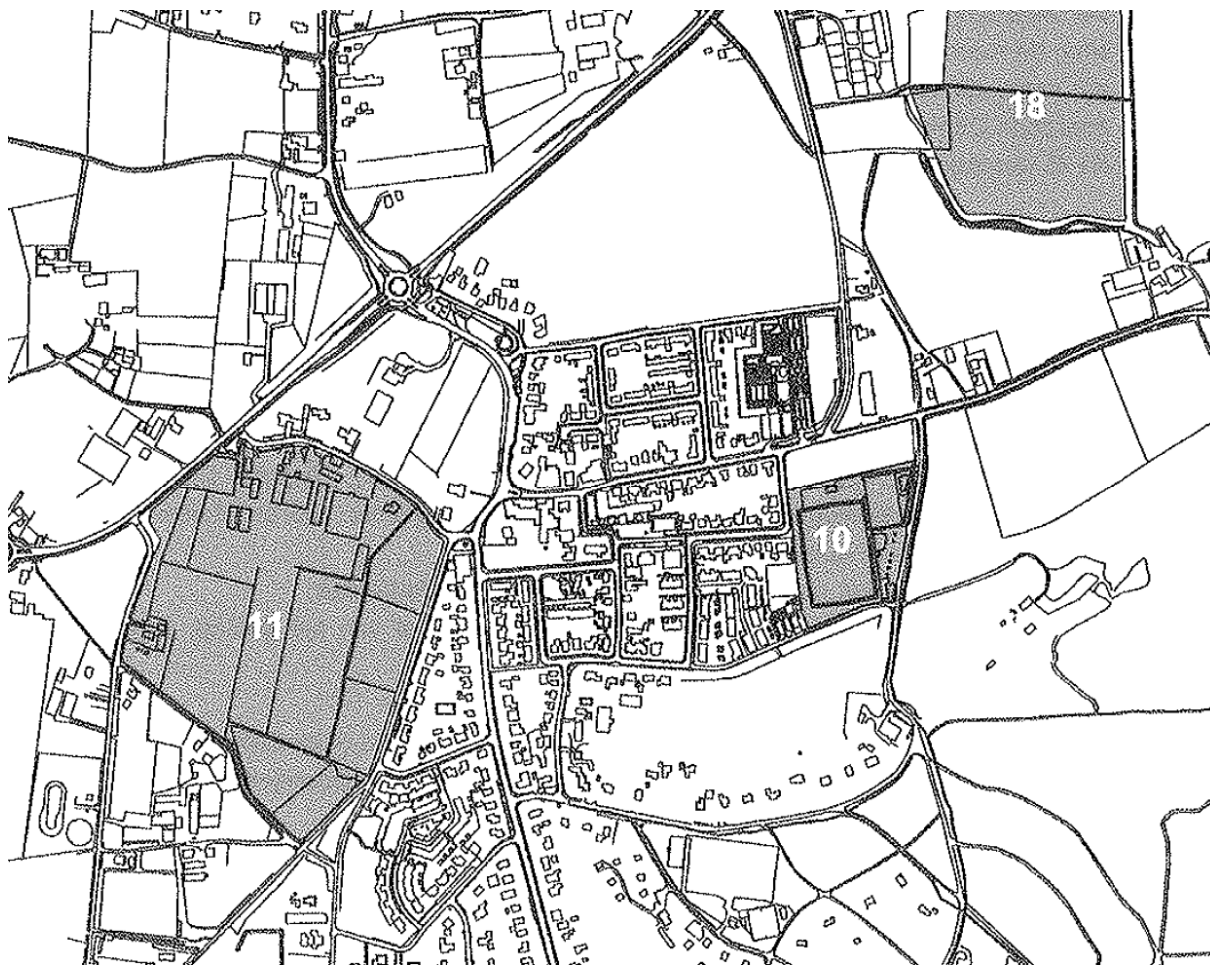
4.4 Autonome ontwikkeling

In de autonome ontwikkeling dient aangegeven te worden in hoeverre de bestaande toestand van het milieu zal veranderen door vastgesteld overheidsbeleid. Daardoor moet inzichtelijk gemaakt worden in hoeverre de bestaande milieusituatie zal ontwikkelen als het project geen doorgang zou vinden, maar het overige vastgestelde overheidsbeleid wel.

Daarbij valt op dat voor de planologische ontwikkeling in Otterlo er verschillende afhankelijkheden zijn gecreeërd waardoor de indruk ontstaat dat de op stapel zijnde planologische initiatieven op elkaar zitten te wachten.

4.4.1 Omgevingskenmerken

Voor wat betreft de ruimtelijke ontwikkelingen zijn de zoekzones het meest in het oog springende element. In het vastgestelde Structuurplan zoekzones en stedelijke functies zijn drie van de vier locaties benoemd als zoekzones.

Figuur 11 Zoekzones stedelijke functies (bron: structuurplan)

Ten tijde van het structuurplan was de verplaatsing van de sportvelden naar de locatie aan de Kastanjebos (locatie 18) gekoppeld aan het mogelijk maken van woningbouw op de achtergebleven velden (locatie 10). Als het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos om wat voor reden ook niet onherroepelijk zou worden dan kan de benodigde woningbouw niet gerealiseerd worden.

Dit zal des te meer gaan klemmen nu de gemeenteraad bij de vaststelling van de structuurvisie Otterlo besloten heeft om de zoekzone Otterlo-West niet op korte termijn te gaan benutten. De status van zoekzone voor wonen blijft wel behouden. Redenen om de zoekzone niet voor wonen te benutten is het feit dat op basis van recente inzichten over de woningbouwprogrammering duidelijk is geworden, dat er onvoldoende afzetmogelijkheden zijn om de locatie Otterlo-West verantwoord tot ontwikkeling te brengen. Gelet op de intenties vanuit het Structuurplan zoekzones stedelijke functies (2008) behoudt deze locatie wel de status van zoekzone woningbouw, voor de lange termijn.

De autonome ontwikkeling voor locatie 1 (Otterlo-Noord) zal niet afwijken van de beschreven huidige situatie. In het eerder genoemde structuurplan en de onlangs vastgestelde structuurvisie Otterlo is vastgesteld dat planologische ontwikkelingen binnen de locatie uitgesloten zijn. De huidige open ruimte moeten als zodanig behouden blijven.

4.4.2 Woningbouwprogrammering

Gelet op de lopende economische crisis is de woningbouwprogrammering in een volkomen ander licht komen te staan. De nieuwe woningbouwprogrammering gaat uit dat in de hele gemeente een gemiddelde woningbehoefte is van 500 woningen per jaar. Daar dient de woningbouwprogrammering op afgestemd te worden. De woningbehoefte is voornamelijk bepaald op basis van demografische groei en op basis van de hoeveelheid woningen die in de afgelopen jaren in de betreffende kernen zijn gebouwd.

Op basis van deze cijfers is voor de kern Otterlo vastgesteld dat er een gemiddelde woningbehoefte is aan 20 woningen per jaar. Daarbij is van groot belang geweest dat de afgelopen jaren nauwelijks woningbouw plaats heeft gevonden in Otterlo.

Om te voldoen aan de woningbehoefte zijn in de woningbouwprogrammering projecten opgenomen van in totaal 100 woningen. De woningen zijn als volgt onderverdeeld over de projecten:

Vossenpark	10
Pluim	29
Sportvelden	53
Otterlo-West	10
Totaal	102

Het project sportvelden ziet op het in ontwikkeling brengen van de gronden van de huidige sportvelden. Als het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos geen doorgang kan vinden zal er in de loop der jaren een knellend tekort ontstaan aan woningen in Otterlo. Er kunnen dan maar slechts 49 woningen worden gebouwd zodat er na drie jaar al (weer) een tekort aan woningbouw ontstaat. Dit zet de leefbaarheid van de kern Otterlo onder druk.

De autonome ontwikkeling laat dus een knellend tekort zien aan woningbouw voor de kern Otterlo.

4.4.3 Maatschappelijke belangen

Het maatschappelijk belang dat in dit MER centraal staat komt overeen met de dwingende redenen van groot openbaar belang (met reden van sociale of economische aard) dat uitgewerkt is in een uitspraak van de Afdeling (zaaknummer: 200908100). Daarin is aangegeven dat het winnen van een product (olie) van fundamenteel belang kan zijn voor het bestaan van een staat (of een onderdeel daarvan). Dit geldt niet alleen voor een goede werking van de economie maar ook voor meer sociale aspecten zoals het vergroten van de leefbaarheid en de continuering van een goed woon- en leefklimaat. Deze laatste aspecten vormen ook de spil omtrent de te onderzoeken effecten op het kunnen effectueren van een maatschappelijk belang. De toetsing hiervan is te splitsen in drie onderdelen: noodzakelijkheid woningbouw, behouden sportvoorziening en snelheid.

Noodzakelijkheid woningbouw

Voor het onderdeel noodzakelijkheid woningbouw is van belang dat de leefbaarheid in Otterlo onder druk staat. Doordat woningbouw om verschillende redenen tijden lang niet mogelijk was, zijn veel jongeren vertrokken uit het dorp en neemt de vergrijzing toe. Dit heeft ook effect op de voorzieningen van het dorp. Door de vergrijzing staat het voorzieningenniveau van het dorp onder druk. De afnemende recreatievraag is hier mede de oorzaak van.

De gemeente wil een goed woon- en leefklimaat voor Otterlo continueren. Daarbij is het van eminent belang dat het voorzieningenniveau op peil blijft en dat de woningmarkt in Otterlo ruimte heeft om de woningvraag van vooral starters kan faciliteren. Om die redenen is het nodig om woningen te bouwen in Otterlo. De verplaatsing van de huidige sportvelden geeft de benodigde ruimte. Doordat de sportvelden verplaatst worden komt er ruimte vrij voor woningbouw. Hierdoor krijgt de leefbaarheid van Otterlo een positieve impuls. Gelet op de genoemde uitspraak hierboven is het project hierdoor van belang voor het bestaan van de kern Otterlo. Tevens vergroot het project de leefbaarheid en de continuering van een goed woon- en leefklimaat.

Sportvoorziening behouden

Voor het onderdeel behoud sportvoorziening is het van belang te constateren dat de huidige sportvelden sterk verouderd zijn en aan vervanging toe zijn. Sportvoorzieningen maken ook onderdeel uit van de leefbaarheid van een dorp. In het geval van Otterlo is de sportvoorziening één van de belangrijkste pijlers in de leefbaarheid van het dorp. Tevens zijn de sportvoorzieningen zo verouderd dat de huidige twee sportvelden niet meer genoeg zijn om de sportvraag te accommoderen.

Snelheid

Het derde onderdeel van het onderdeel maatschappelijk belang is de mate van benodigde tijd om de nodige maatregelen te nemen om mogelijkheden woningbouw te creëren en die het voortbestaan van de sportvoorziening garanderen. De situatie is namelijk wel van dien aard dat dit een belangrijk aspect is dat meegenomen moet worden in de besluitvorming over dit initiatief.

Als namelijk blijkt dat voor het uitwerken van het best scorende alternatief de meeste tijd benodigd is dan scoort dat slecht voor het vervullen van het maatschappelijk belang. De maatschappij van Otterlo vraagt namelijk om zo snel mogelijk woningbouw mogelijk te maken en de sportvoorziening op peil te houden. Met andere woorden: hoe eerder, hoe beter.

Autonome ontwikkeling

Als we de autonome ontwikkeling beschouwen in relatie tot het maatschappelijk belang dan zal de sportvoorziening zodanig meer verslechteren dat gevreesd moet worden dat het niet meer kan voldoen aan de normen van de KNVB. Op die manier zal de autonome ontwikkeling leiden tot het verliezen van een sportvoorziening voor Otterlo.

Daarnaast is in paragraaf 4.4.2 aangegeven dat met het niet vaststellen van het bestemmingsplan er een knellend tekort aan woningen ontstaat. Bij het langdurig bestaan van dit woningtekort ontstaat er een bedreiging voor de leefbaarheid van de kern Otterlo.

4.4.4 Sport

In de vorige paragraaf is aangegeven dat de huidige sportvoorzieningen niet meer aan de eisen voldoen van de KNVB. Als het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos niet vastgesteld wordt dan is de vraag in hoeverre de huidige locatie in de toekomst zou kunnen voldoen aan de betreffende eisen. Het is evident dat sinds enige jaren de koers gevolgd is om te anticiperen op de komst van het nieuw sportpark. Daardoor is er niet meer geïnvesteerd om de huidige sportvoorziening op peil te houden.

In hoeverre de huidige locatie in de toekomst zou kunnen voldoen aan de eisen van de KNVB hangt ook af van een belangrijk uitgangspunt van het structuurplan zoekzones stedelijke functies. In dat structuurplan is namelijk bepaald dat het huidige trainingsveld aan de Dries opgeheven moet worden voor kleinschalige woningbouw.

Daarnaast blijkt uit de normen van de KNVB dat het dorp Otterlo in ieder geval twee wedstrijdvelden nodig heeft. Gelet op het feit dat het trainingsveld aan de Dries moet worden opgeheven betekent dit dat de twee velden gepositioneerd moeten worden op de huidige locatie. Als er gekozen wordt om het huidige sportpark te benutten voor nieuwe sportvelden dan betekent dit dat het noordelijke perceel aan de noordzijde benut moet worden. Het huidige sportveld moet dan gereconstrueerd worden en iets worden opgeschoven om aan de noordzijde de realisatie van een nieuw sportveld mogelijk te maken.

Figuur 12: Alternatief weversteeg sportpark

De ruimtelijke kwaliteit van dit alternatief is matig omdat de sportvelden en de bijbehorende voorzieningen met een 'schoenlepel' op de beschikbare ruimte moeten worden ingepast. Daarnaast zal het noordelijke sportveld beleefd worden alsof het op de Buurtweg geprojecteerd is.

Ook zullen fysieke maatregelen bij dit veld ervoor moeten zorgen dat het gebruik van de sportvelden de verkeersveiligheid van de Buurtweg niet in gevaar brengt. Gedacht moet worden aan hoge netten (de zogenaamde 'ballenvangers') aan de kant van de Buurtweg. Vanzelfsprekend komt dit de kwaliteit van de omgeving niet ten goede. Hierbij is van belang dat gelet op het ruimtegebrek dergelijke maatregelen mogelijk niet landschappelijk ingepast kunnen worden. Naast dit alles is de vraag in hoeverre er bereidheid bestaat om de groenstrook aan de noordzijde van het huidige sportpark te verkopen.

Conclusie

Al met al kan in ieder geval met zekerheid vastgesteld worden dat de autonome ontwikkeling ten aanzien van de huidige sportvoorziening negatief uitpakt. Ten eerste moeten er minimaal twee sportvelden gerealiseerd worden en dit past qua ruimtebeslag nauwelijks op de huidige locatie. Ten tweede moet het huidige trainingsveld op de Dries worden gesaneerd. Daarnaast is het de vraag in hoeverre de groenstrook aan de noordzijde van het huidige sportveld vrijwillig verworven kan worden. Deze strook is namelijk nodig voor het doelmatig exploiteren van een sportpark.

4.4.5 Financiën

In de besluitvorming over het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos speelt de financiële component van het project een grote rol. De gronden voor de realisatie van het sportpark zijn al reeds verworven zonder ontbindende voorwaarde van planologische goedkeuring. Daardoor is het goed om in te zoomen op de autonome ontwikkeling ten aanzien van de projectfinanciëring. Daarbij staat de vraag centraal wat de gevolgen zijn voor de gemeentelijke begroting als het bestemmingsplan Otterlo, sportpark Kastanjebos niet wordt vastgesteld.

Als het genoemde bestemmingsplan niet wordt vastgesteld dan moeten kosten die er tot op heden gemaakt zijn voor de Kastanjebos afgeschreven worden. Tevens moeten de reeds uitgegeven kosten voor de verwerving van de gronden aan de Kastanjebos gedekt worden.

Dekking verwervingskosten Kastanjebos

Voor de verwerving van de vier hectare aan de Kastanjebos is een bedrag van 1 miljoen euro uitgegeven. Als de realisatie van de sportvelden niet aan deze locatie gevestigd kunnen worden dan zal er dekking gevonden moeten worden voor deze verwervingskosten.

Ten aanzien van de alternatieven betekent dit dat als de sportvelden niet op de Kastanjebos gerealiseerd worden er bij de andere alternatieven rekening gehouden moet worden met een verlies van € 1.000.000,-.

5 Toetsing

5.1 Inleiding

In afwijking van hetgeen is gesteld in de notitie reikwijdte en detailniveau zal dit Mer niet ingaan op alternatieven op inrichtingsniveau maar alternatieven voor de locatie Kastanjebos. In paragraaf 2.2.1 is aangegeven dat het m.e.r. bedoeld is om inzicht te geven of de realisatie van het sportpark op de voorgenomen plaats een goed besluit is. Het MER moet op dit niveau inzicht verschaffen of er ook andere locaties denkbaar zijn en of dit betere effecten met zich meebrengt voor het milieu en andere relevante belangen.

In de afweging van de locatiealternatieven zullen zeven elementen afgewogen worden. Dit zijn de navolgende:

1. Ruimtelijke kwaliteit
2. Landschappelijke kwaliteit
3. Natuurwaarden
4. Woningbouwprogrammering
5. Maatschappelijke belangen
6. Sport
7. Financiën

Deze elementen zullen in dit MER worden weergegeven via een presentatiemethode. Dit is een eenvoudige methode om onderzoeksresultaten weer te geven. De bedoeling is om de effecten van de ruimtelijke ingreep (in casu het realiseren van het sportpark) op de onderzochte locaties te verhelderen en te structureren. Het is niet de bedoeling om een rangorde van locaties aan te geven. De beschrijving van effecten is uitsluitend kwalitatief van aard. Deze methode is bij uitstek geschikt omdat het MER gaat over een relatief klein aantal alternatieven en beoordelingscriteria.

Er is gekozen voor een kwalitatieve beschrijving omdat een kwantitatieve uitwerking niet mogelijk en zinvol is. De effecten worden geduid door middel van een vijf puntsschaal op basis van de omvang en ernst van het effect.

5.2 Ruimtelijke kwaliteit

Het eerste element in de te maken afweging is de ruimtelijke kwaliteit. Daarmee wordt beoogd om inzichtelijk te maken in hoeverre de realisatie van een sportpark op de alternatieve locaties en de beoogde locatie een aantasting of een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit tot stand brengt.

Bij de toetsing van ruimtelijke kwaliteit wordt gekeken in hoeverre het sportpark is in te passen in de omgeving. Daarbij wordt ook onderzocht in hoeverre het sportpark zich verhoudt tot de omgevingskenmerken. Voorts wordt onderzocht in hoeverre het realiseren van het sportpark zich verhoudt tot stedenbouwkundige uitgangspunten.

Locatie 1 (Noordelijke eng)

Voor het alternatief op de noordelijke eng is ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit op te merken dat de plaatsing van de sportvelden niet goed in te passen is in de omgeving. Op welke wijze ook de sportvelden vormgegeven worden (met of zonder clubgebouw, de velden in de noord-zuid richting, etc.) het sportpark zal zich nooit goed verhouden tot de omgevingskenmerken.

Dit wordt met name veroorzaakt door het aspect van de openheid die de eng typeert. Zou de openheid worden opgegeven voor deze 'rode functie' dan doet dat ernstig afbreuk aan het kwaliteitsaspect, zijnde de beleving van de open ruimte. Vandaar dat de score van deze optie ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit een - oplevert.

Locatie 2 (Kastanjebos)

Voor de inpassing van het sportpark aan de Kastanjebos bestaan goede mogelijkheden. Doordat de locatie voor het grootste gedeelte wordt omgeven door bosgebieden ontstaat er als het ware een situatie dat een 'open plek' in het bos opgevuld wordt door het sportpark. Daardoor kan het sportpark zich op een goede manier verhouden tot de omgevingskenmerken.

Een stedenbouwkundig uitgangspunt is dat stedelijke functies gebundeld moeten worden.

Het is vanuit een oogpunt van stedenbouwkundige kwaliteit in de zin gewenst om sportvelden (en/of sportfuncties) binnen een stedelijke omgeving te centreren. De locatie aan de Kastanjebos voldoet niet aan dat principe van bundeling van stedelijke functies. Op de voorgestelde locatie wordt als het ware een stuk van buitengebied verstedelijkt naast de kern van Otterlo. Daardoor wordt de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving verminderd omdat er dan naast de kern van Otterlo een nieuw verstedelijkt gebied ontstaat. Wel biedt de locatie kansen om de ruimtelijke inpassing in te voegen in zijn omgeving. Gelet op het voorgaande scoort dit alternatief een 0.

Locatie 3 (Otterlo-West)

Het beoogde sportpark kan op deze locatie op het gebied van ruimtelijke kwaliteit op een goede manier ingepast worden. De verschillende varianten van de sportvelden kunnen zich voegen in de omgeving en haar kenmerken.

Van alle onderzochte alternatieven is de locatie van Otterlo-West degene waar de meeste ruimtelijke kwaliteit voor de omgeving gerealiseerd kan worden. De grootste reden voor ruimtelijke kwaliteit is dat de sportvelden aansluiten aan de bebouwde kom en in die zin de kern van Otterlo complementeren. Met andere woorden de na te streven bundeling van stedelijke functies wordt met deze optie bereikt. Gelet op het voorgaande scoort deze optie een +.

Locatie 4 (Weversteeg)

Als gekozen wordt voor het alternatief om het huidige sportpark te benutten voor nieuwe sportvelden dan betekent dit dat het noordelijke perceel aan de noordzijde benut moet worden. Het huidige sportveld moet dan gereconstrueerd worden en iets worden opgeschoven om aan de noordzijde de realisatie van een nieuw sportveld mogelijk te maken.

Van alle alternatieven is dit het alternatief met het minste ruimtebeslag. Dit heeft zijn weerslag op de ruimtelijke kwaliteit. Onderstaande impressie geeft aan dat het realiseren van twee sportvelden technisch gesproken mogelijk is, maar het is ook duidelijk dat de ruimtelijke kwaliteit in het geding komt.

Figuur 13: Alternatief weversteeg sportpark

De ruimtelijke kwaliteit van dit alternatief is matig omdat de sportvelden en de bijbehorende voorzieningen met een 'schoenlepel' op de beschikbare ruimte moeten worden ingepast. Daarnaast zal het noordelijke sportveld beleefd worden alsof het op de Buurtweg geprojecteerd is. Ook zullen fysieke maatregelen bij dit veld ervoor moeten zorgen dat het gebruik van de sportvelden de verkeersveiligheid van de Buurtweg niet in gevaar brengt. Gedacht moet worden aan hoge netten (de zogenaamde ballenvangers) aan de kant van de Buurtweg. Vanzelfsprekend komt dit de kwaliteit van de omgeving niet ten goede. Hierbij is van belang dat gelet op het ruimtegebrek dergelijke maatregelen mogelijk niet landschappelijk ingepast kunnen worden.

Een positief punt aan dit alternatief is dat de voorzieningen stedenbouwkundig op een gewenste locatie zit. Door de sportvoorzieningen aangrenzend aan de bebouwde kom te situeren is voldaan aan het principe om verstedelijking te bundelen.

Het bovenstaande positieve punt afwegend ten opzichte van het negatieve punt van het ruimtegebrek leidt tot de conclusie dat het alternatief niet overwegend positief danwel negatief scoort. De score is daarom een 0.

Samenvattend

De bovenstaande scores worden in de onderstaande tabel samengevat.

<i>Alternatief</i>	<i>Ruimtelijke kwaliteit</i>
Otterlo – Noord	-
Kastanjebos	0
Otterlo – West	+
Weversteeg	0

In deze paragraaf is aangetoond dat de locatie Otterlo-West vanuit het aspect van ruimtelijke kwaliteit voor een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit kan zorgen. Op de locaties Kastanjebos en Weversteeg treedt er geen (tot zeer geringe) verbetering dan wel verslechtering op. De locatie Otterlo-Noord leidt tot een aantasting van de ruimtelijke kwaliteit.

5.3 Landschappelijke kwaliteit

Het eerste element in de te maken afweging is de landschappelijke kwaliteit. Daarmee wordt beoogd om inzichtelijk te maken in hoeverre de realisatie van een sportpark op de alternatieve locaties en de beoogde locatie een aantasting of een verbetering van de landschappelijke kwaliteit tot stand brengt.

Bij de toetsing van landschappelijke kwaliteit wordt gekeken in hoeverre het sportpark leidt tot een verbetering tot het beleving en de kwaliteit van het landschap.

Locatie 1 (Noordelijke eng)

Vanuit landschappelijk- en cultuurhistorisch oogpunt is de noordelijke eng een waardevol open akkergebied. De engen hebben het kenmerk van een open, glooiend landschap. In het beeldkwaliteitplan buitengebied is het karakteristiek voor het engenslandschap de besloten openheid. Dat houdt in: een open landschap (eng) met sterk gedefinieerde randen (bosranden/bospercelen, houtwallen/-singels en bomenlanen).

De noordelijke eng is een besloten open landschap dat van alle engen rondom Otterlo het best intact is. Tevens zijn de kenmerkende sterke randen het minst onderbroken. Bij de noordelijke eng is de zuidelijke rand van de eng niet een landschappelijk element maar heeft de rand een rode functie. Door tegen deze zuidelijke rand enkele sportvelden te realiseren zal de zuidelijke rand van de eng doorbroken worden en verdwijnt een belangrijke karakteristiek van de eng. Ook zal de kwaliteit van de besloten openheid van de eng verdwijnen. Conclusie is dat de landschappelijke kwaliteit van de noordelijke eng dusdanig verslechtert dat dit alternatief voor wat betreft de landschappelijke kwaliteit een - - scoort.

Locatie 2 (Kastanjebos)

Vanuit landschappelijk oogpunt kan geoordeeld worden dat de landschappelijke kwaliteit in beginsel niet verslechterd wordt als de sportvelden aan de locatie Kastanjebos gerealiseerd worden. Voorwaarde is dan wel dat de bestaande groenstructuren gehandhaafd blijven. Een aandachtspunt is daarbij ook dat door een toenemende recreatiedruk de beleving van het landschap wel kan verslechteren maar in de uitvoering kunnen deze effecten verzacht worden.

Tot slot is van belang dat het gebied niet beschouwd kan worden als een eng. Evenmin is het ongedaan maken van de openheid van het gebied een vermindering van de landschappelijke kwaliteit omdat de openheid van de velden niet naar buiten toe beleefd wordt. In die zin is er niet een 'spontane' beleving van het open landschap zoals het geval is bij het alternatief Otterlo-Noord. Concluderend tast de optie van de Kastanjebos de landschappelijke kwaliteit niet aan maar zijn er evenmin aanknopingspunten dat de kwaliteit verbetert. Dit is de reden dat dit alternatief voor wat betreft de landschappelijke kwaliteit een 0 scoort.

Locatie 3 (Otterlo-West)

De locatie Otterlo-West is van oorsprong een engenlandschap. Zoals eerder onder alternatief 1 is aangegeven hebben engen het kenmerk van een open, glooiend landschap. Daarnaast hebben de engen als kenmerk sterk gedefinieerde randen die de besloten openheid vormgeven. De randen bij deze locatie zijn echter door bebouwde percelen niet meer intact en de gaafheid, die bijvoorbeeld de eng aan de noordkant van Otterlo wel heeft, wordt niet meer aangetroffen op de eng ten westen van Otterlo.

Op die manier is de landschappelijke kwaliteit, de besloten openheid, niet van dien aard dat het verder toevoegen van bebouwing en/of sportvelden bezwaarlijk hoeft te zijn. Er is weliswaar sprake van een aantasting van de landschappelijke kwaliteit omdat de openheid van het gebied teniet wordt gedaan maar die aantasting is niet groot. Vooral vanwege het feit dat de openheid door het verbreken van de sterke randen toch al niet als zodanig beleefd wordt.

Tevens kan de landschappelijke inpassing van de sportvelden dusdanig vorm krijgen dat daardoor een andere landschappelijke kwaliteit gerealiseerd wordt op deze locatie. Deze mogelijkheid doet zich niet (dan wel in mindere mate) bij de andere locaties voor.

Conclusie is dat de landschappelijke kwaliteit van Otterlo-West wel verslechtert maar dat de beoogde positionering van de sportvelden en de daarmee samenhangende landschappelijke inpassing deze verslechtering kan verzachten. Daardoor scoort deze optie een 0.

Locatie 4 (Weversteeg)

Vanuit het oogpunt van landschappelijke kwaliteit is het alternatief van de Weversteeg niet ideaal. Vanwege de beperkte ruimte kan de landschappelijke inpassing slechts op een stedelijke manier worden vormgegeven terwijl het park aan de oostzijde grenst aan het natuurgebied (en de bebossing) van de Veluwe. Daardoor zouden grotere landschappelijke gebaren gewenst zijn maar, zoals gezegd, ontbreekt de ruimte daarvoor.

Wel kan er een landschappelijke kwaliteit gecreëerd worden. De kwaliteit zal echter wel overkomen als een 'gekunstelde' oplossing. Vanuit dit oogpunt is het behalen van de landschappelijke kwaliteit bij dit alternatief niet ideaal. Deze punten leiden tot de conclusie dat het alternatief niet overwegend positief danwel negatief scoort. De score is daarom een 0.

Conclusie

De bovenstaande scores worden in de onderstaande tabel samengevat.

<i>Alternatief</i>	<i>Ruimtelijke kwaliteit</i>
Otterlo – Noord	--
Kastanjebos	0
Otterlo – West	0
Weversteeg	0

In deze paragraaf is aangetoond dat de locatie Otterlo-Noord vanuit het aspect van landschappelijke kwaliteit leidt tot een grote aantasting van de landschappelijke kwaliteit. Op de overige locaties treedt er geen (tot zeer geringe) verbetering/verslechtering op.

5.4 Natuurwaarden

In deze paragraaf wordt ingegaan op de effecten van het realisatie van het sportpark in relatie tot de aanwezige natuurwaarden. Voor de invulling wordt vooral gekeken naar het wettelijk beschermingsniveau vanuit de Flora- en faunawet (hierna: Ff-wet) en de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw). Bij dit MER is geput uit bestaande onderzoeksgegevens die in verschillende procedures vergaard zijn.

Locatie 1 (Otterlo-Noord)

De noordelijke eng grenst niet aan een Natura 2000 – gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000–gebied ligt op een afstand van 150 meter. Naar verwachting is deze afstand voldoende om met de mogelijke aanleg van sportvelden geen negatieve effecten te genereren. Tevens is de noordelijk eng niet gelegen in een ecologische hoofdstructuur.

Ten aanzien van de toetsing aan de Flora- en Faunawet (Ff-wet) is vanuit de passende beoordeling van de sportvelden op de Kastanjebos bekend dat de noordelijke eng mogelijk gebruikt wordt als migratieroute van de Das aangezien er in de omgeving drie burchten liggen.

Al met al is aannemelijk dat de effecten op aanwezige natuurwaarden door te slaan naar een negatief oordeel. Daarom scoort dit alternatief voor wat betreft de effecten op natuurwaarden een -.

Locatie 2 (Kastanjebos)

Op 26 augustus 2011 heeft het ingenieursbureau Tauw de conclusies opgeleverd van het onderzoek naar de ecologische effecten van de beoogde aanleg van de sportvelden. In het kader van de Ff-wet blijkt uit de conclusies van het onderzoek dat het in gebruik nemen van de huidige oprijlaan als toegangsweg voor de sportvelden ecologisch onverantwoord is.

Dit betekent dat de beoogde ontsluiting van de sportvelden op een andere manier geregeld zal moeten worden omdat anders het verbod op het verstoren of het verjagen van beschermde diersoorten overtreden wordt. Voor deze overtreding is geen ontheffing mogelijk. Alleen het verplaatsen van de ontsluiting is een oplossing. Daarnaast blijkt dat het intensief gebruiken van het zuidelijke deel van het plangebied onwenselijk is in verband met de aanwezigheid van streng beschermde diersoorten. Tevens wordt door de aanleg van de sportvelden een aanzienlijk foerareergebied van Das weggenomen.

De lichthinder voor beschermde soorten is in het kader van de Ff-wet van belang. Vast staat dat aan een eventuele ontheffing in het kader van de Ff-wet in ieder geval beperkingen worden gesteld ten aanzien van het lichtgebruik. Tevens dienen de randen van het plangebied geheel onverlicht te blijven in verband met het niet verstoren van streng beschermde soorten. Ook is het noodzakelijk om een corridorfunctie van het plangebied voor beschermde soorten te behouden. Tevens is het wenselijk om het deel van het aanwezige 'klompenpad' tussen de huidige toegangsweg en de zuidwestelijke punt van het plangebied af te sluiten zodat de corridor doorgetrokken kan worden. Op die manier kunnen mitigerende maatregelen genomen worden om geen verbodsbepalingen van de Ff-wet te overtreden.

Naast de Ff-wet is met het doorzetten van de sportvelden aan de Kastanjebos ook van belang om met het aangrenzende natuurgebied de Veluwe rekening te houden. Dit natuurgebied is aangewezen als Natura 2000-gebied. Vanuit Europeesrechtelijke normen zijn de daarin voorkomende habitat- en vogelsoorten beschermd. In een vroeg stadium is aangegeven dat het plaatsen van een activiteit als een sportpark naast een natuurgebied met het beschermingsregime vanuit de Natura 2000 tot problemen zal leiden.

Uit de conclusies van het onderzoek van het ingenieursbureau Tauw blijkt dat de bosranden die grenzen aan het gebied van de beoogde sportvelden onder andere een foerageergebied is van een Europees beschermde vogelsoort. Door de aanleg wordt dit foerageergebied verstoord. Hiervoor moeten mitigerende maatregelen genomen worden. De mitigerende maatregelen kunnen uitsluitend genomen worden door robuuste mantel- en zoombegroeiing langs de bosranden te creëren. Hiervoor is het echter wel noodzakelijk om de sportvelden zoveel mogelijk westelijk te plaatsen richting het recreatiepark De Lindehof. Uiteraard leidt dit tot meer hinder voor het recreatiepark en tot een hoger planschadebedrag.

Naast de hierboven beschreven planologische risico's is het van belang om te kunnen onderbouwen hoe de beoogde ontwikkeling van de sportvelden zich verhoudt tot de EHS. Het gebied is aangewezen als ecologisch verwevingsgebied waar een minder zwaar regime geldt dan in het ecologisch natuurgebied. Toch zal gemotiveerd moeten worden in hoeverre de aanleg van het beoogde sportpark zich verhoudt tot de aanwezige kernkwaliteiten van de EHS. Hoewel de EHS een beleidsdocument is en gemotiveerd afwijken altijd mogelijk is moet wel gemotiveerd worden in hoeverre het sportpark niet leidt tot onevenredige aantasting van de aanwezige kernkwaliteiten van de betreffende EHS-zone. Uit de conclusies van het ingenieursbureau Tauw blijkt dat de stilte in en om het plangebied moet worden gecompenseerd.

Al met al blijkt dat er met dit alternatief verschillende negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden optreden. De score van dit alternatief op de natuurwaarden is daarom een -.

Locatie 3 (Otterlo-West)

Op basis van de Plan-MER voor het Structuurplan Zoekzones en Stedelijke Functies komt naar voren dat bij de locatie Otterlo West significante negatieve gevolgen voor het Natura 2000 – gebied de Veluwe niet zijn uit te sluiten. Tevens blijkt uit de bijbehorende passende beoordeling dat wanneer bepaalde locaties bebouwd worden, door cumulatie niet is uit te sluiten dat soorten significante negatieve gevolgen ondervinden door directe verstoring/aantasting van leefgebied. Het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. op het structuurplan legt hierbij ook een relatie met de ontwikkelingen in Ede-Oost omdat het om dezelfde beschermde soorten gaat.

Wel lijken de effecten op natuurwaarden afgezet tegen de effecten op de huidige locatie minder verstrekkend. De afstand tot het Natura-2000 gebied is meer dan 300 meter. Dit betekent niet dat er daardoor geen negatieve effecten kunnen optreden maar afgezet tegen de andere locaties ligt deze optie op de grootste afstand van het Natura 2000-gebied.

Over de effecten in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) is minder bekend.

Op grond van het voorgaande luidt de conclusie dat er wel effecten op de aanwezige natuurwaarden te verwachten zijn maar dat die gelet op de andere locaties het minst verstrekkend zullen zijn. Daardoor scoort deze optie een 0.

Locatie 4 (Weversteeg)

Op basis van de PlanMER die gemaakt is voor het Structuurplan Zoekzones en Stedelijke Functies komt naar voren dat bij de locatie van de Weversteeg significante negatieve gevolgen voor het Natura 2000 – gebied de Veluwe niet zijn uit te sluiten. Tevens blijkt uit de bijbehorende passende beoordeling dat wanneer bepaalde locaties bebouwd worden, door cumulatie niet is uit te sluiten dat soorten significante negatieve gevolgen ondervinden door directe verstoring/aantasting van leefgebied. Het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. op het structuurplan legt hierbij ook een relatie met de ontwikkelingen in Ede-Oost omdat het om dezelfde beschermde soorten gaat. Tevens is het van belang dat het MER aangeeft dat er verschillende soorten aanwezig zijn die verstoord worden door overmatig lichtgebruik.

Over de effecten in het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) is minder bekend.

Tevens grenst het gebied van dit alternatief aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Mogelijk dat er daardoor bepaalde inrichtingsmaatregelen van belang zijn.

Ten aanzien van de toetsing op de natuurwaarden dient bij dit alternatief bedacht te worden dat effecten op natuur niet vanuit een nulsituatie optreden. Het effect op natuurwaarden treedt op vanwege het verzwaren van het huidige sportpark. Er is in de huidige situatie al sprake van een verstoring op natuurwaarden.

Al met al blijkt dat negatieve effecten op natuurwaarden niet uit te sluiten zijn (vooral vanuit het perspectief van Natura 2000). Doordat in de huidige situatie al sprake is van een verstoring van omringende natuurwaarde is de verwachting dat de effecten op natuurwaarden licht negatief zijn. De score van dit alternatief op de natuurwaarden is daarom een -.

Conclusies

De bovenstaande scores worden in de onderstaande tabel samengevat.

<i>Alternatief</i>	<i>Ruimtelijke kwaliteit</i>
Otterlo – Noord	-
Kastanjebos	--
Otterlo – West	--
Weversteeg	--

In deze paragraaf is aangetoond dat alle locaties een negatief effect hebben op de aanwezige natuurwaarden. Daarbij treden er bij de locaties Kastanjebos, Otterlo-West en Weversteeg naar verwachting zwaarder negatieve effecten op door de directe ligging aan Natura 2000 gebied.

5.5 Woningbouwprogrammering

Deze paragraaf beschouwt de vier alternatieven in het licht van de onlangs aangepaste woningbouwprogrammering voor de gemeente Ede. De reden om deze effecten in beeld te brengen is gelegen in het feit dat in het oorspronkelijke plan van de verplaatsing van de sportvelden de huidige locatie van de sportvelden aangewezen is als een woningbouwlocatie. Het doel is om inzichtelijk te maken in hoeverre het (verder) ontwikkelen van een bepaald alternatief zich verhoudt tot de woningbouwprogrammering specifiek voor Ede.

Uitgangspunt voor de effectscore is dat het alternatief dat het meest overeenkomt met de nieuwe woningbouwprogrammering het meest positief scoort. Indien het alternatief weinig overeenkomt met de nieuwe woningbouwprogrammering dan scoort het betreffende alternatief negatief.

In deze paragraaf geven we in het kort aan wat de uitgangspunten zijn voor de nieuwe woningbouwprogrammering specifiek voor de kern Otterlo. Vervolgens zullen alle alternatieven afgewogen worden in het licht van deze uitgangspunten.

Toetsing locatiealternatieven

Uit de vorige paragraaf blijkt dat in de woningbouwprogrammering is voorzien in een woningbouwlocatie op de locatie waar op dit moment de sportvelden worden geëxploiteerd. Op die locatie (in combinatie met het sportveld op Onderlangs) moeten er 53 woningen gebouwd worden om de woningbehoefte op te vangen.

Als de alternatieven afgezet worden tegen de woningbouwprogrammering blijkt dus dat alleen bij het realiseren van alternatief 4 (Weversteeg) een frictie ontstaat met de woningbouwprogrammering. Als dit alternatief wordt uitgewerkt dan zal elders het aantal van 50 woningen gebouwd moeten worden om de woningbehoefte te kunnen opvangen. In die zin scoort dit alternatief negatief voor wat betreft de effecten op de woningbouwprogrammering.

Bij de andere alternatieven kunnen de projecten van het woningbouwprogramma uitgevoerd worden. In die zin hebben de alternatieven geen negatieve effecten op het woningbouwprogramma en scoren alle alternatieven positief. Hieronder hebben we voor alle duidelijkheid de scores van de alternatieven weergegeven.

<u>Alternatief</u>	<u>Score</u>
Otterlo – Noord	+ +
Kastanjebos	+ +
Otterlo – West	+ +
Weversteeg	-

5.6 Maatschappelijk belang

In paragraaf 4.4.3 is aangegeven dat het maatschappelijk belang dat nadrukkelijk afgewogen moet worden in het kader van het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos opgebouwd is uit drie onderdelen. Het eerste onderdeel is de noodzakelijkheid van woningbouw, het tweede onderdeel is het behouden van een sportvoorziening en het derde onderdeel is de snelheid. De locatie die deze drie onderdelen het beste kan faciliteren scoort een positieve score. Als een locatie deze drie belangen niet kan faciliteren scoort het negatief.

Toetsing locatiealternatieven

Het alternatief aan de Weversteeg scoort ten aanzien van het mogelijk maken van woningbouw negatief. Bij de uitwerking van dit alternatief ontstaat geen mogelijkheid tot woningbouw in Otterlo. De reden hiervan is dat bij de uitwerking van het alternatief aan de Weversteeg de sportvelden niet verplaatst zullen worden. Het feit dat in dit alternatief geen woningbouw wordt mogelijk gemaakt klemmt te meer nu in de structuurvisie Otterlo is besloten om de zoekzone Otterlo-West als woningbouwlocatie te reserveren voor een later moment.

Ten aanzien van het tweede onderdeel van dit aspect scoren alle alternatieven even goed omdat het allemaal leidt tot een concrete ingreep in het behouden van een kwalitatieve sportvoorziening. Hoewel de locatie aan de Weversteeg ook in dit geval slecht scoort omdat op deze locatie van alle alternatieven het minste aantal vierkante meters ingezet kunnen worden voor de nieuwe sportvoorziening.

De locatiealternatieven krijgen in het kader van het maatschappelijk belang pas reliëf als de factor tijd meegewogen wordt. Hiermee wordt bedoeld de mate van tijd die nodig is om de mogelijkheid voor woningbouw te creëren in samenhang met het behouden van de sportvoorziening. Daarbij komt de locatie Kastanjebos het meest positief naar voren. De reden daarvoor is dat op de Kastanjebos er beleidsmatig in verschillende structuurvisies de weg geëffend is om deze locatie te benutten als sportpark.

Voor de locaties op de Noordelijke Eng en op Otterlo-West geldt dat er beleidsmatig juist belemmeringen zijn opgeworpen om die te kunnen benutten voor woningbouw danwel het realiseren van een sportpark. Zo geldt voor de Noordelijke Eng op basis van de structuurvisie Otterlo en het beeldkwaliteitsplan buitengebied dat deze eng niet benut kan worden voor stedelijke ontwikkelingen. De openheid, dat op die locatie als een grote landschappelijke waarde wordt beschouwd, mag volgens het huidige beleid niet verloren gaan. Het wijzigen van dit beleidsuitgangspunt kost veel tijd.

Voor de locatie op Otterlo-West geldt dat de structuurvisie Otterlo heeft bepaald dat deze locatie is aangewezen voor woningbouw op de langere termijn. Het benutten van deze locatie voor een sportpark staat haaks op deze beleidsdoelstelling. Om deze beleidslijn om te buigen is veel tijd nodig. In ieder geval meer tijd dan de mate van tijd die nodig is om de locatie aan de Kastanjebos te benutten.

Conclusie

Ten aanzien van de noodzaak om mogelijkheden voor woningbouw te scheppen en het behouden van de sportvoorziening scoren alle alternatieven ongeveer gelijk. Alleen de locatie aan de Weversteeg scoort negatief omdat door het niet verplaatsen van het sportpark er geen mogelijkheden voor woningbouw kan ontstaan.

Ten aanzien van de mate van tijd waarbinnen een sportpark gerealiseerd kan worden scoort de locatie op de Kastanjebos positief. De andere locaties scoren negatief omdat eerst beleidsmatige belemmeringen weggenomen moeten worden voordat de locaties benut kunnen worden voor een sportvoorziening.

Hieronder hebben we voor alle duidelijkheid de scores van de alternatieven weergegeven.

<u>Alternatief</u>	<u>Score</u>
Otterlo – Noord	+
Kastanjebos	+ +
Otterlo – West	+
Weversteeg	-

5.7 Sport

Deze paragraaf beschrijft de vier alternatieven in het licht van de mogelijkheden om zo gunstig mogelijk het sportpark aan te leggen. Daarmee wordt bedoeld dat de alternatieven worden bekeken op de meest gunstige wijze van het exploiteren van sportvelden. De reden om dit in beeld te brengen is om bij het afwegen van de alternatieven dit belang een prominente plaats in te laten nemen.

Immers het belang om een goed te exploiteren sportpark te realiseren is de aanleiding geweest om het project op te starten. In die zin moet bij het overwegen van de alternatieven duidelijk het belang van een goede exploitabel sportpark in beeld gebracht worden.

Uitgangspunt voor de effectscore is dat het alternatief dat het meest overeenkomt met het programma van eisen het meest positief scoort. Als het alternatief weinig overeenkomt met het programma van eisen dan scoort het betreffende alternatief negatief.

In deze paragraaf geven we in het kort aan wat het programma van eisen is voor het realiseren van de sportvelden in de kern Otterlo. Vervolgens zullen alle alternatieven afgewogen worden in het licht van dit programma van eisen.

Programma van eisen

De uitgangspunten die het programma van eisen vormt is dat er tenminste twee *velden* moeten komen. Eén hoofdveld en één b-veld. Het hoofdveld moet 69 meter breed zijn en 105 meter lang. De maten van het b-veld zijn 64 meter breed en 100 meter lang. De sportvelden hebben tevens de wens om een oefenhoek (65x90 meter) en een pannaveld (20x40 meter) te realiseren.

De *situering* van de sportvelden ten opzichte van de zon is dat de lengteas globaal 15 graden ten westen van de noord-zuid as gelegen moet zijn. Qua kleedgelegenheid wil de gemeente zes kleedruimtes bij de sportvelden realiseren.

De bouw van het clubgebouw moet dusdanig gepositioneerd worden dat er een relatie is tussen het gebouw en de sportvelden.

Daarnaast moet er voorzien worden in 80 tot 100 parkeerplaatsen en 100 parkeerplaatsen voor fietsers. Ook moet het plangebied toegankelijk zijn voor bussen en auto's.

Uitgangspunt voor de effectscore is dat het alternatief dat het meest kan voldoen aan het programma van eisen het meest positief scoort. Als het alternatief niet of in mindere mate kan voldoen aan het programma van eisen dan scoort dat alternatief negatief.

Om uitspraken te kunnen doen over de mogelijkheid van exploitatie zijn er in deze paragrafen schetsen opgenomen om een mogelijke terreinopzet weer te geven. Bij de terreinopzet is uitgegaan van een zo minimaal mogelijk ruimtebeslag en het waarborgen van een basis ruimtelijke kwaliteit.

Locatie 1 (Otterlo-Noord)

Voor het alternatief Otterlo-Noord lijkt de onderstaande schets de meest geschikte opstelling voor de sportvelden.

Figuur 14: Inpassing Sportpark Otterlo-Noord

Ten aanzien van het programma van eisen voldoet bovenstaande schets aan de eis dat minimaal twee velden worden aangelegd met de voorgeschreven maten. Daarnaast kan voorzien worden in een oefenhoek.

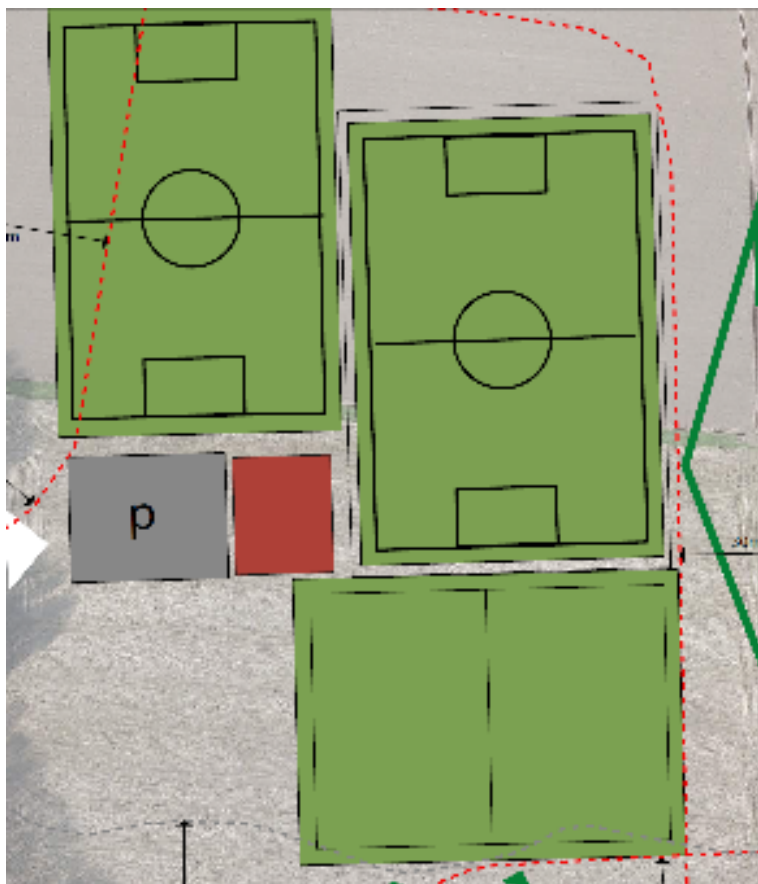
Dit alternatief scoort positief ten aanzien van de situering van de velden ten opzichte van de zon. Er liggen twee velden in de gewenste noord-zuid richting maar één veld niet.

In dit alternatief heeft het clubgebouw wel een relatie met de sportvelden. Ook kan voorzien worden in voldoende parkeerplaatsen en is het gebied toegankelijk voor bussen en auto's.

Als het programma van eisen gelegd wordt naast dit alternatief (in de vorm van bovenstaande schets) voldoet het alternatief aan alle gestelde eisen. Daarom scoort dit alternatief zeer positief en een ++.

Locatie 2 (Kastanjebos)

Gelet op het vergevorderde traject is bekend dat de sportvelden op locatie Kastanjebos op een bepaalde manier gesitueerd moeten worden vanwege natuurwetgeving en milieuhygiënische regelgeving. In de onderstaande schets is daarmee rekening gehouden.

Figuur 15: Inpassing Sportpark Kastanjebos

Ten aanzien van het programma van eisen voldoet bovenstaande schets aan de eis dat minimaal twee velden worden aangelegd met de voorgeschreven maten. Daarnaast kan er voorzien worden in een oefenhoek.

Dit alternatief scoort positief ten aanzien van de situering van de velden ten opzichte van de zon. De twee belangrijkste velden liggen in de gewenste noord-zuid richting. In dit alternatief heeft het clubgebouw ook een relatie met de sportvelden. Ook kan voorzien worden in voldoende parkeerplaatsen.

De toegankelijkheid van het plangebied voor bussen en auto's scoort licht negatief. Op grond van ecologische belemmeringen mag de toegangsweg niet verlicht worden. Tevens kan de weg niet breder dan 4,5 meter worden.

Als het programma van eisen gelegd wordt naast dit alternatief (in de vorm van bovenstaande schets) voldoet het alternatief aan drie van de vier gestelde eisen. Daarom scoort dit alternatief positief en scoort het +.

Locatie 3 (Otterlo-West)

Voor het alternatief Otterlo-West zijn verschillende varianten mogelijk. De onderstaande variant voldoet aan milieuhygiënische eisen en heeft tevens de benodigde woningbouw in Otterlo-West verwerkt.

Figuur 16: Inpassing Sportpark Otterlo-West

Ten aanzien van het programma van eisen voldoet bovenstaande schets aan de eis dat minimaal twee velden worden aangelegd met de voorgeschreven maten. Daarnaast kan voorzien worden in een oefenhoek en een pannaveld.

Dit alternatief scoort positief ten aanzien van de situering van de velden ten opzichte van de zon. De twee belangrijkste velden liggen in de gewenste noord-zuid richting.

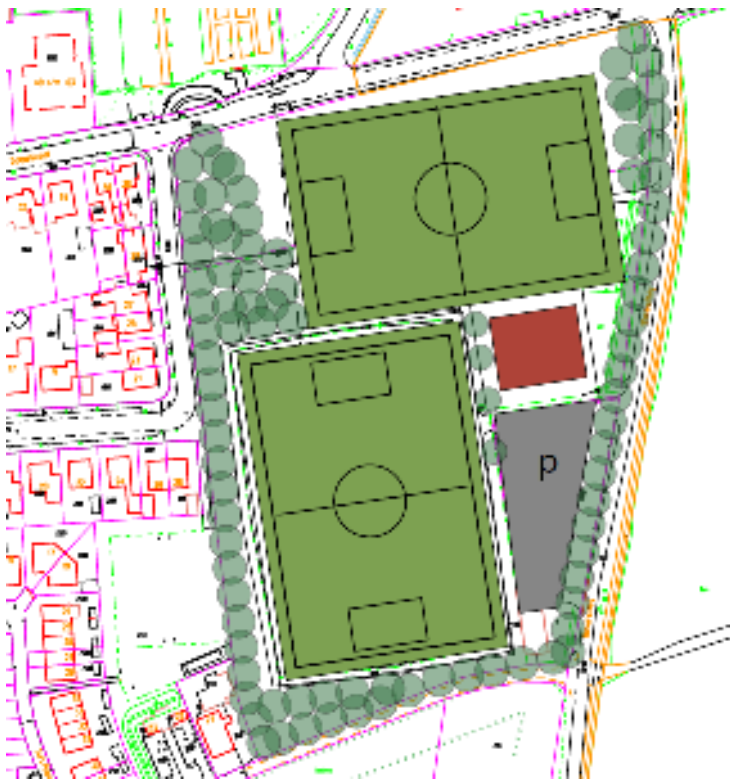
In dit alternatief heeft het clubgebouw minder een relatie met de sportvelden. Dit punt scoort dan ook negatief.

Wel kan voorzien worden in voldoende parkeerplaatsen en is de toegankelijkheid afdoende geregeld.

Als het programma van eisen gelegd wordt naast dit alternatief (in de vorm van bovenstaande schets) voldoet het alternatief aan drie van de vier gestelde eisen. Daarom scoort dit alternatief licht positief en scoort het een +.

Locatie 4 (Weversteeg)

Voor het alternatief Weversteeg lijkt de onderstaande schets de meest geschikte opstelling voor de sportvelden.

Figuur 17: Inpassing Sportpark Weversteeg

Ten aanzien van het programma van eisen voldoet bovenstaande schets aan de eis dat minimaal twee velden worden aangelegd met de voorgeschreven maten. Daarnaast kan niet voorzien worden in een oefenhoek en een pannaveld. Dat is een licht negatieve score.

Dit alternatief scoort licht negatief ten aanzien van de situering van de velden ten opzichte van de zon. Er ligt een veld in de gewenste noord-zuid richting maar een ander veld niet.

In dit alternatief heeft het clubgebouw wel een relatie met de sportvelden. Tevens voorziet het in voldoende parkeergelegenheid en is de toegankelijkheid ook afdoende geregeld.

Als het programma van eisen gelegd wordt naast dit alternatief (in de vorm van bovenstaande schets) voldoet het alternatief aan twee van de vier gestelde eisen. Daarom scoort dit alternatief negatief, met de score -.

Conclusie

De bovenstaande scores worden in de onderstaande tabel samengevat.

Alternatief	Sport
Otterlo – Noord	++
Kastanjebos	+
Otterlo – West	+
Weversteeg	-

In deze paragraaf is aangetoond dat alleen de locatie aan de Weversteeg geen goed exploitabel sportpark kan herbergen. De slechte situering van de bebouwing van het sportpark (vanwege aspecten van geurhinder) zorgt ervoor dat Otterlo-West een minder goed exploiteerbaar sportpark oplevert dan de andere twee locaties.

5.8 Financiën

Deze paragraaf beschouwt de vier alternatieven in het licht van financiële kosten en risico's. Doel is om inzichtelijk te maken in hoeverre het (verder) ontwikkelen van een bepaald alternatief tot extra financiële lasten leidt. Daarbij worden ook financiële risico's voor zover mogelijk in beeld gebracht. Dit kan voor alle alternatieven op eenzelfde abstractieniveau in beeld gebracht worden.

Tevens dient bedacht te worden dat de financiële kosten en risico's voor een groot gedeelte gedragen worden door het benutten van het huidige sportpark als woningbouwlocatie (en de locatie aan het Onderlangs). Evident is dat de financiële kosten en risico's een andere context hebben bij de behandeling van het alternatief Weversteeg.

Uitgangspunt voor de effectscore is dat het alternatief met de minste kosten en de minste financiële risico's het meest positief scoort. Als er veel kosten en veel financiële risico's zijn dan scoort het betreffende alternatief negatief.

Voor een goed begrip van deze paragraaf is onder het begrip 'financieel risico' het volgende begrepen: 'de kans dat er zich een onverwachte en ongewenste gebeurtenis voordoet, die de waarde van de financiële positie van de gemeente aantast.

Locatie 1 (Otterlo-Noord)

Tot op heden is in geen enkel beleidsdocument en/of structuurvisie aangegeven dat de noordelijke eng van Otterlo bebouwd kan worden. Als dit alternatief uitgewerkt wordt in een bestemmingsplan zal dit tot planschade leiden welke ten laste komt van de gemeente. De woningen aan de Pothovenlaan die een vrij uitzicht hebben zullen in waarde verminderen doordat het uitzicht opgevuld wordt door sportvelden en daarmee samenhangende toename van geluid- en lichtoverlast. De planschade voor dit alternatief is nog niet onderzocht. De hoogte van het bedrag kan nog niet bepaald worden.

De provinciale Ruimtelijke Verordening sluit het toevoegen van stedelijke functies buiten de daartoe aangewezen zoekzones uit. Dit betekent dat er ofwel met de provincie overlegd moet worden of bijvoorbeeld de zoekzone die nu op de Kastanjebos ligt verplaatst kan worden naar Otterlo-Noord ofwel overleg gevoerd moet worden om een ontheffing van de Verordening te krijgen. Een dergelijke ontheffing is overigens ook appellabel en kan daardoor aangevochten worden bij de Raad van State. Dit kan dus een ongewenste (en overwachte) gebeurtenis zijn die mogelijke financiële investeringen teniet kan doen. Daardoor is het een financieel risico.

De score van dit alternatief ten aanzien van de financiële risico's is -.

Locatie 2 (Kastanjebos)

Zoals hierboven is aangegeven kan als onverwachte en ongewenste gebeurtenis optreden dat betrokken partijen mogelijk hun grond niet willen verkopen.

Een andere risico is dat de benodigde ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet niet afgegeven kan worden. Of dat de ontheffing wel afgegeven kan worden maar dan onder dusdanige voorwaarden dat dit afbreuk doet aan een goede exploitatie van de sportvelden. Tevens kunnen deze voorwaarden leiden tot extra financiële uitgaven die een positief resultaat kunnen beïnvloeden.

De score van dit alternatief ten aanzien van de financiële risico's is -.

Locatie 3 (Otterlo-West)

De gemeente beheert op dit moment grondposities in het gebied van Otterlo-West. Gelet op de herziene woningbouwprogrammering zijn grondonderhandelingen in een vergevorderd stadium afgebroken. Het opnieuw oppakken van deze onderhandelingen zal vanzelfsprekend een prijsopdrijvend effect hebben. Dit prijsopdrijvend effect is vanzelfsprekend een financieel risico.

De score van dit alternatief ten aanzien van de financiële risico's is -.

Locatie 4 (Otterlo-West)

Als dit alternatief ontwikkeld wordt dan vervalt een woningbouwlocatie voor de kern Otterlo. Op die manier vervalt een stevige financiële drager onder het project voor het verplaatsen van de sportvelden. Wellicht kan het risico opgevangen worden door op de locatie Onderlangs enkele woningen te realiseren en wellicht door kleinschalige woningbouw toe te staan in Otterlo-West.

Eerder is aangegeven dat dit alternatief in de nabijheid van Natura 2000 – gebieden ligt en in een natuurlijke omgeving.

Hoewel het nog niet is onderzocht is op voorhand wel als risico te benoemen dat mogelijkwerwijs een ontheffing in het kader van de flora- en fauna op dezelfde problemen stuit die nu aan het licht zijn gekomen bij de ontwikkeling aan de Kastanjebos.

De score van dit alternatief ten aanzien van de financiële risico's is -.

Conclusie

De bovenstaande scores worden in de onderstaande tabel samengevat.

<i>Alternatief</i>	<i>Financiële risico</i>
Otterlo – Noord	-
Kastanjebos	-
Otterlo – West	-
Weversteeg	-

In deze paragraaf is aangetoond dat het realiseren van het sportpark op alle locaties leidt tot negatieve financiële risico's. De risico's verschillen qua aard maar komen qua impact overeen.

5.9 Leemten in informatie

Een MER moet ook een overzicht bevatten van de leemten in de beschrijvingen van de bestaande toestand van het milieu en de gevolgen voor het milieu ten gevolge van het ontbreken van benodigde gegevens. Oorzaken van leemten in kennis en informatie kunnen zijn:

- Het ontbreken van gebiedsinformatie;
- Het ontbreken van voldoende detail-informatie over (onderdelen van) de voorgenomen activiteit, waardoor effectvoorspellingen slechts in algemene zin kunnen plaatsvinden;
- Onvoldoende informatie omtrent ingreep-effectrelaties;
- Onzekerheid omtrent autonome ontwikkelingen.

Gebiedsinformatie

De beschrijving van de huidige toestand van het milieu (hoofdstuk vier) is niet belemmerd doordat er geen gebiedsinformatie voor handen zou zijn.

Detailinformatie voorgenomen activiteit

De uitwerking van de aanleg van het sportpark is op een zodanig detailniveau uitgewerkt dat er voldoende detail-informatie aanwezig was voor het opstellen van dit Mer. Er ontbreekt dus geen detailinformatie over de voorgenomen activiteit.

Ingreep-effectrelaties

De enige geconstateerde leemte in kennis en informatie is het detailniveau waarop de ingreep-effectrelaties in dit mer zijn beschreven. Doordat voor de locatie Kastanjebos al een voorontwerp-bestemmingsplan is gerealiseerd heeft op detailniveau onderzoek plaatsgevonden. Dit geldt niet voor de andere locaties. Hierdoor ontstaat in de vergelijking tussen de ingreep-effectrelaties van de verschillende locaties een verschil van kennisniveau. Deze leemte kan vooral van invloed zijn op het aspect natuur. De geconstateerde leemte in kennis is echter niet van dien aard dat de oordeels- of besluitvorming daardoor belemmerd wordt. Daarbij is vooral van belang dat voor de locaties Otterlo-West en Weversteeg er in het kader van de milieueffectrapportage voor het structuurplan stedelijke zoekzones afdoende milieu-informatie verkregen om uitspraken te doen over relevante ingreep-effectrelaties. Tevens is in het kader van het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos de locatie Otterlo-Noord onderzocht op natuurbeschermingsrechtelijke aspecten. Daardoor kunnen er ook relevante uitspraken gedaan worden over ingreep-effectrelaties.

Conclusie is dat de geconstateerde leemte niet leidt tot onoverkomelijke belemmeringen in de oordeels- en besluitvorming.

Autonome ontwikkelingen

Er bestaat geen onzekerheid over de plannen die zijn genoemd in de beschrijving van autonome ontwikkelingen. Daardoor is er op dit punt geen leemte in kennis en informatie.

6 Conclusies

In dit hoofdstuk wordt allereerst inzicht gegeven in alle elementen die afgewogen zijn in dit MER. Vervolgens zullen de genomen conclusies afgewogen worden in het kader van de benodigde planologische besluitvorming. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een slotbeschouwing.

6.2 Conclusies

Deze studie is zodanig opgezet dat ieder alternatief gewogen is ten opzichte van het betreffende belang. Onderstaand is een totaaloverzicht gegeven van alle scores.

Alternatief	ruimte	landschap	Natuur	woningen	MB	sport	financiën
Otterlo-Noord	-	--	-	++	+	++	-
Kastanjebos	0	0	--	++	++	++	-
Otterlo – West	+	0	--	++	+	+	-
Weversteeg	0	0	--	-	-	-	-

De aspecten nader bekeken

Het aspect waar alle locaties hetzelfde scoren is het aspect van *financiën*. De locatiealternatieven onderscheiden zich dus niet op dit punt.

Vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening moeten de aspecten *ruimte*, *landschap* en *natuur* in samenhang worden bekeken. Het locatiealternatief in Otterlo-West is dan het enige alternatief dat op één aspect positief scoort. Van alle alternatieven is Otterlo-West het beste in te passen in de huidige stedenbouwkundige structuur zonder noemenswaardige ruimtelijke kwaliteitsverlies.

Vanuit de landschappelijke kwaliteit scoren de meeste alternatieven niet positief of negatief. Alleen het alternatief Otterlo-Noord scoort zeer negatief omdat een waardevolle open eng dan opgeofferd moet worden voor het nieuwe sportpark.

De alternatieven scoren ook allemaal zeer negatief op natuurwaarden vanwege de nabije ligging van het Natura 2000 – gebied De Veluwe. De locatie Otterlo-Noord heeft een minder zware negatieve score vanwege het feit dat het op ruime afstand van De Veluwe is gelegen.

Al met al heeft vanuit een oogpunt van een ruimtelijke ordening de locatie op Otterlo-West de voorkeur. De locaties Kastanjebos en de Weversteeg kunnen echter ook de toets der kritiek doorstaan. Het locatiealternatief Otterlo-Noord moet vanuit deze ruimtelijke orderingsaspecten ontraden worden.

Bij het aspect *woningen* wordt het verschil in scores verklaard door het feit dat bij het alternatief Weversteeg geen woningbouwlocatie ontstaat. Dit komt doordat de sportvelden bij dit alternatief niet verplaatst worden. Vanuit het volkshuisvestelijk belang om een evenwichtige woningvoorraad te creëren moet de locatie Weversteeg afgeraden worden.

Het aspect *woningen* heeft een sterke overlap met het aspect *maatschappelijk belang*. In dit aspect staat echter meer de vraag centraal welk alternatief het beste de noodzakelijkheid van woningbouw kan faciliteren. Tevens worden de deelaspecten tijd en de mate waarin de sportvoorziening voor de kern Otterlo behouden kan blijven meegewogen. Deze rapportage heeft laten zien dat in dat licht alleen de locatie aan de Weversteeg ontraden wordt. De andere drie locaties scoren positief. Van deze drie alternatieven scoort de locatie Kastanjebos het meest positief. Dit heeft vooral te maken met het feit dat voor deze locatie er geen beleidsmatige belemmeringen zijn te overwinnen. Daardoor is de locatie Kastanjebos vanuit dit aspect aan te raden.

Bijna alle alternatieven scoren op het aspect *sport* positief. Vanwege het ruimtegebrek scoort alleen de locatie Weversteeg negatief en moet daardoor ook worden afgeraden. Van de andere alternatieve locaties scoren de locaties Otterlo-Noord en Kastanjebos het meest positief. Dit komt door het feit dat deze locaties voldoende ruimte hebben om een goed exploitabel sportpark te realiseren die geheel kan voldoen aan de eisen van de KNVB. Deze locaties worden vanuit dit gezichtspunt ook afgeraden.

6.3 Slotbeschouwing

Deze milieueffectrapportage heeft aangetoond dat locaties om verschillende redenen afgeraden worden. Ook zijn er verschillende locaties aangeraden vanuit een bepaald aspect. Hieronder willen we een korte weergave daarvan geven.

Afraden

De locatie Otterlo-Noord wordt afgeraden omdat het een afbreuk doet aan de ruimtelijke- en landschappelijke kwaliteit.

De locatie Weversteeg wordt afgeraden vanuit de aspecten woningen, maatschappelijk belang en de mate waarin een goed exploitabel sportpark gerealiseerd kan worden.

Aanraden

De locatie Otterlo-West verdient vanuit de ruimtelijke ordeningsaspecten de voorkeur. Vanuit het aspect maatschappelijk belang verdient de locatie Kastanjebos de voorkeur.

Locatiekeuze

Naar onze mening lijkt op basis van deze milieueffectrapportage gerechtvaardigd om een keuze te maken tussen de locatie Kastanjebos en Otterlo-West. Van belang is om het verschil in deze twee locaties uiteen te zetten.

Het verschil tussen deze locaties is gelegen in het feit dat de locatie Otterlo-West positiever scoort op ruimtelijke ordeningsaspecten terwijl de locatie Kastanjebos positiever scoort op volkshuisvestelijke aspecten. Dit zijn aspecten die meer op indirecte wijze te maken hebben met een goede ruimtelijke ordening zoals noodzakelijkheid van woningbouw, het faciliteren van prominente maatschappelijke belangen en de mate waarin een goed exploitabel sportpark gerealiseerd kan worden.

Voor de gemeente wegen de laatstgenoemde aspecten zwaarder. Daar komt bij dat het kiezen voor de locatie Otterlo-West vanuit exploitatietechnisch oogpunt tot negatieve financiële gevolgen zal leiden. Daarom kiest de gemeente om de locatie Kastanjebos verder te ontwikkelen.

7 Monitoring

Volgens artikel 7.39 van de Wet Milieubeheer moet een bevoegd gezag dat een plan vaststelt onderzoeken wat de daadwerkelijke milieugevolgen zijn als de voorgenomen activiteiten worden uitgevoerd. Deze evaluatieverplichting willen we koppelen aan het aspect van de natuurwetgeving en de aspecten rondom de leefbaarheid.

Natuur

Zoals uit de onderliggende milieueffectrapportage genoegzaam is gebleken hebben milieueffecten vooral te maken met natuurbeschermingsrechtelijke aspecten. Het is daarom nuttig om de onderzoeksverplichting naar de daadwerkelijke milieueffecten van het bestemmingsplan “Otterlo, Sportpark Kastanjebos” daar op af te stemmen. In de passende beoordeling zijn verschillende mitigerende maatregelen benoemd om te voorkomen dat het bestemmingsplan leidt tot negatieve effecten op het Natura 2000 – gebied De Veluwe. Drie jaar, nadat het bestemmingsplan “Otterlo, Sportpark Kastanjebos” onherroepelijk is geworden willen we evalueren of de mitigerende maatregelen ook daadwerkelijk ervoor hebben gezorgd dat er geen negatieve effecten optreden voor het Natura 2000 – gebied De Veluwe. Mocht het sportpark dan, om wat voor reden dan ook, nog niet aangelegd zijn dan geldt de verplichting pas nadat het sportpark gerealiseerd is. Mocht uit het rapport blijken dat de genomen maatregelen niet voldoende zijn dan zal het college een nieuw plan voorstellen om alsnog te waarborgen dat negatieve effecten op het aangrenzende effecten teniet gedaan worden.

Leefbaarheid

Verschiedende aspecten die in deze milieuaspecten zijn meegewogen hebben te maken met de algemene noemer van leefbaarheid. Zo zijn de aspecten van de noodzakelijkheid van woningbouw en het behouden van een kwalitatieve sportvoorziening meegewogen. In de evaluatie die we over drie jaar gaan houden willen we naast het aspect van natuur ook een leefbaarheidsrapportage maken. Daarin onderzoeken we of de noodzakelijke woningbouw tot stand is gekomen en of dit geleid heeft tot een verhoging van de leefbaarheid van de kern Otterlo. Daarnaast is het ook van belang om de effecten van het nieuwe beoogde sportpark, in relatie tot de leefbaarheid, te onderzoeken. Mocht blijken dat het sportpark niet tot de beoogde effecten heeft geleid dan zal het college aanvullende maatregelen voorstellen om te komen tot de noodzakelijke woningbouw en een kwalitatieve sportvoorziening.

Conclusie

Drie jaar vanaf het moment dat het bestemmingsplan “Otterlo, Sportpark Kastanjebos” onherroepelijk is geworden voert het college een onderzoek uit naar het daadwerkelijke effect van de genomen mitigerende maatregelen. Tevens wordt aan dat onderzoek een leefbaarheidsrapportage gekoppeld. Daarin worden vooral de effecten, in relatie tot leefbaarheid, van de beoogde woningbouw en de realisatie van een nieuwe kwalitatieve sportpark onderzocht. Mocht uit de rapportage blijken dat de effecten of de genomen maatregelen onvoldoende zijn dan zullen aanvullende maatregelen genoemd worden.

DEEL B

Passende beoordeling

Aanleiding

Een lange voorgeschiedenis kenmerkt de wens vanuit de Otterlose gemeenschap en de gemeente Ede om te komen tot een nieuw sportpark voor de voetbalvereniging SV Otterlo. De huidige velden aan de Dries en Onderlangs zijn verouderd.

Halverwege 2004 was voor het eerst sprake om de sportvelden te verplaatsen naar gronden van de toenmalige eigenaar Het Nationale Park De Hoge Veluwe aan de Hoenderloseweg.

Vanaf 2005 zijn diverse pogingen in het werk gesteld om op de locatie ter plaatse van de Hoenderloseweg en de Kastanjabos een nieuw, maar kleinschalig sportpark te realiseren. In 2010 zijn de gronden, zijnde 4 hectare, van Het Nationale Park De Hoge Veluwe aangekocht en is een eeuwig lopende erfpachtovereenkomst afgekocht voor 2 hectare; een totaal van 6 hectare.

In het bestemmingsplan “Otterlo, Sportpark Kastanjabos” wordt er een passende planologische regeling getroffen voor het realiseren van een sportpark.

Plan-MER en passende beoordeling

Voor het bestemmingsplan kunnen mogelijke significante gevolgen voor het Natura 2000 – gebied De Veluwe niet uitgesloten worden. Als dat het gevolg is moet een passende beoordeling uitwijzen of het plan niet leidt tot significant negatieve effecten op de betreffende gebieden. Wanneer voor een plangebied naast een bestemmingsplan ook een passende beoordeling gemaakt wordt is het opstellen van een MER verplicht. Dit vloeit voort uit artikel 7.2a van de Wet Milieubeheer. De passende beoordeling maakt integraal onderdeel uit van de Plan-MER. Gevolgen voor het Natura 2000 – gebied De Veluwe zullen niet worden afgezet tegen alternatieven maar tegen de huidige (feitelijke) situatie.

Het aanleggen van een sportpark valt niet onder de activiteiten die in het besluit Mer genoemd zijn. Vanuit dat spoor leidt het bestemmingsplan niet tot een mer-plicht.

Hoofdstuk 2 Ingreep

In het vorige hoofdstuk is beschreven dat de passende beoordeling uitgevoerd moet worden voor het bestemmingsplan dat voorziet in het aanleggen van het sportpark Kastanjebos. De reden voor de passende beoordeling is gelegen in het feit dat verschillende natuuronderzoeken hebben uitgemaakt dat het niet uitgesloten kan worden dat er negatieve effecten op het nabijgelegen Natura 2000 – gebied De Veluwe plaatsvinden.

De passende beoordeling wordt gemaakt op het niveau van het plan via de band van artikel 19 j van de Natuurbeschermingswet. Dit betekent dat maximale planologische mogelijkheden van het bestemmingsplan betrokken moeten worden in de beoordeling.

Het bestemmingsplan 'Otterlo, sportpark kastanjebos' maakt zoals eerder aangegeven een sportpark mogelijk. De verbeelding van het bestemmingsplan is in onderstaand figuur weergegeven.

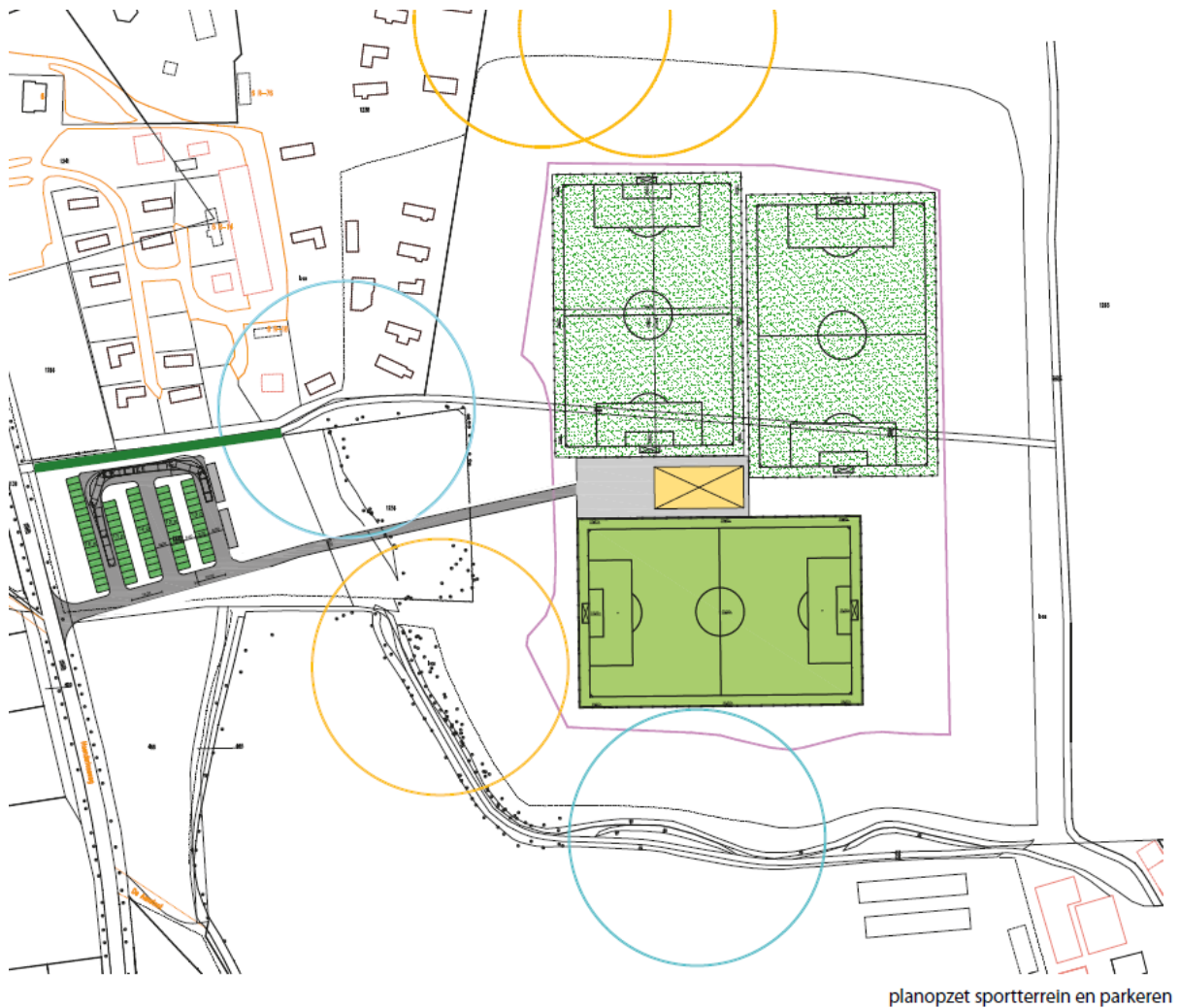
Figuur 1: Verbeelding

De sportvelden dienen aangelegd te worden in de bestemming sport. Bebouwing ten behoeve van de sportvelden dienen aangelegd te worden binnen het bouwvlak. Buiten het bouwvlak mogen wel bouwwerken, geen gebouwen zijnde worden opgericht (waaronder lichtmasten en ballenvangers). Aan de zijde van het recreatiepark De Lindehof dient een houtwal aangelegd te worden (of in stand gelaten worden).

Binnen de natuurbestemming mogen geen sportgerelateerde activiteiten plaatsvinden en er mag tevens geen bebouwing worden opgericht. De bestemming is enerzijds bedoeld om het sportpark met een groene setting te omzomen en anderzijds voor de te nemen mitigerende maatregelen in het kader van natuurwetgeving.

De bestemming groen is bedoeld om de parkachtige entree van het nieuwe sportpark te behouden en te verbeteren. Binnen deze bestemming mag geen bebouwing worden opgericht. Dit is uitgezonderd voor de lichtmasten ten behoeve van de ontsluiting.

Na de vaststelling van het bestemmingsplan zal er een definitief inrichtingsplan opgesteld worden. Het voorlopig inrichtingsplan is in het onderhavig figuur weergegeven.

Figuur 2: voorlopig inrichtingsplan

In de noordoosthoek zal het trainingsveld worden aangelegd dat tevens verlicht wordt. Het hoofdveld zal in het zuidelijke gedeelte van het sportpark worden aangelegd. Dit veld wordt ook verlicht. In de noordwesthoek wordt het B-veld aangelegd. Verlichting op dit veld is niet nodig.

De kantine en kleedkamers staat tussen het hoofdveld en het B-veld. Aan de oostrand van het sportpark zal een klein bouwwerk worden gerealiseerd voor het onderhoud van de velden (36 m²).

Voor de passende beoordeling zal uitgegaan worden van het bovengenoemd voorlopig inrichtingsplan. Het inrichtingsplan is uitgangspunt geweest voor het bestemmingsplan maar is niet één op één vertaald. Op die manier zou het bestemmingsplan niet flexibel in kunnen spelen op marginale aanpassingen.

De toetsing van de passende beoordeling zal zich in hoofdzaak richten op het voorlopig inrichtingsplan. Als het bestemmingsplan voor de inrichting ruimere mogelijkheden geeft zal dat op de daartoe bestemde plaatsen worden aangegeven.

Hoofdstuk 3

Beschermde natuurwaarden

3.1 Natura 2000 – gebieden

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van de Natura 2000 gebieden. Uit de verschillende uitgevoerde natuurtoetsen voor het project sportpark Kastanjabos te Otterlo is gebleken dat het bestemmingsplan mogelijk significant negatieve effecten kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het nabijgelegen Natura 2000 – gebied De Veluwe.

In onderstaand figuur wordt de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000 – gebied weergegeven.

Figuur 3: Plangebied ten opzichte van Natura 2000

Voor de passende beoordeling is het van belang om vast te stellen dat het plangebied aan de oostkant direct grenst aan het bos. De begrenzing van het Natura 2000 gebied van de Veluwe loopt niet parallel aan de bosrand. Aan de oostkant is de grens van het Natura 2000 gebied op minimaal 15 meter van het plangebied getrokken, ter hoogte van een bospad. De grens van het Natura 2000 – gebied ligt aan de noordzijde op minimaal 40 meter van het plangebied langs een pad.

De effecten die het bestemmingsplan mogelijk maakt zijn locatiegebonden. Er treden met zekerheid geen effecten die verder reiken dan enkele honderden meters. Daardoor hoeft in de passende beoordeling uitsluitend het Natura 2000 – gebied De Veluwe betrokken te worden.

3.2 Relevante instandhoudingsdoelstellingen

In het kader van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn is de Veluwe aangewezen als speciale beschermingszone. Voor het gemak spreken we van een Natura 2000 – gebied.

In het concept-aanwijzingsbesluit van het Natura 2000 – gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen die voortvloeien vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn samengevoegd. De grenzen van vogelrichtlijngebieden zijn bepaald door het gebruik dat de betreffende soorten ervan maken. Hierbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoopeisen van de betrokken vogelsoorten. De Veluwe is aangewezen als vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van bossen, beken, heide en zandverstuivingen die als geheel het leefgebied vormen van de te beschermen vogelsoorten. Voor de te beschermen vogelsoorten zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd.

De relevante instandhoudingsdoelstellingen voor dit plan gaan over twee vogelsoorten: de Zwarte Specht en de Wespendif. Overige instandhoudingsdoelstellingen voor vogelsoorten zullen we ook behandelen.

Daarnaast gaan we in op de habitattypen die vanwege de externe werking van het sportpark effecten zouden kunnen ondervinden. In het kort welke habitattypen in de nabijheid van het sportpark liggen en er wordt bekeken in welke mate deze habitattypen hinder kunnen ondervinden van het park.

3.2.1 Zwarte Specht en Wespendif

De Zwarte Specht is een broedvogel op de Veluwe. Vanaf 1918 neemt het aantal langzaam toe. De hoogste aantallen zijn vastgesteld aan het eind van de 80-er jaren. Vervolgens is het aantal enigszins teruggelopen. Het gemiddelde aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 430.

Er broedt vermoedelijk meer dan een kwart van de Nederlandse populatie wespendif op de Veluwe. Na de grootschalige bebossing, begin vorige eeuw, heeft de soort zich sterk uitgebreid, maar vermoedelijk zijn de aantallen paren de laatste decennia constant of het aantal neemt licht af. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 150.

Beide soorten verkeren in een gunstige landelijke staat van instandhouding. Daarom is een doelstelling van behoud, volgens het Rijk, voldoende. Voor beide soorten is tevens aangegeven dat de Veluwe voldoende draagkracht heeft voor sleutelpopulaties.

De provincie verwacht dat met het vaststellen van het definitieve aanwijzingsbesluit de aantallen soorten naar beneden worden bijgesteld tot 100 respectievelijk 400 paren.

Verscherpte norm

Het ontwerp-aanwijzingsbesluit is in 2006 genomen. Inmiddels is de ecologische situatie veranderd en de provincie Gelderland onderzoekt doorlopend de draagkracht van de Veluwe voor het gestelde aantal paren in het aanwijzingsbesluit.

Om die reden moeten de genoemde aantallen niet absoluut gesteld worden. Het instandhoudingsdoel is geen doel op zich. De aantallen zijn geen streefaantallen maar geven een indicatie over de draagkracht van het Natuurgebied Veluwe. Instandhoudingsdoelstellingen hebben namelijk uitsluitend betrekking op de draagkracht van een gebied voor de betreffende soort. Deze indicatie van de gewenste draagkracht vormt een hulpmiddel bij het bepalen van de te nemen maatregelen voor het behalen van een gunstige staat van instandhouding.

Uit recent onderzoek is gebleken dat er veel onzekerheden bestaan over de draagkracht van de Veluwe voor de gestelde instandhoudingsdoelstelling. Daarmee bestaat ook onzekerheid ten aanzien van de vraag in hoeverre instandhoudingsdoelstellingen in gevaar komen wanneer leefgebied wordt verminderd of aangetast. De provincie hanteert daarom als bevoegd gezag voor de vergunningverlening het uitgangspunt dat een project er niet toe mag leiden dat primair leefgebied voor Wespendif of Zwarte Specht verandert in secundair of ongeschikt leefgebied. Secundair leefgebied mag ook niet door toedoen van het project veranderen in ongeschikt leefgebied. Kort gezegd mag de kwaliteit van het leefgebied van de soorten Wespendif en Zwarte Specht niet veranderen. Door dit uitgangspunt te hanteren is volgens de provincie verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000 – gebied De Veluwe niet zullen worden aangetast.

Het bovenstaande betekent dat als er voor een plan een passende beoordeling moet worden opgesteld waarbij de instandhoudingsdoelstellingen aan de orde zijn, dient in de passende beoordeling de gevolgen te worden beoordeeld wat de gevolgen zijn van het betreffende plan voor de draagkracht van het gebied (de Veluwe).

Daarbij wordt de draagkracht van een gebied omschreven als 'het aantal paren dat een gebied op basis van omvang en leefgebiedcondities kan herbergen'. Omvang en kwaliteit van het gebied staan dus voorop.

In het volgende hoofdstuk is beschreven in hoeverre het bovenstaande getoetst dient te worden in een passende beoordeling. De toetsing van de draagkracht van een gebied is daarin vertaald in heldere toetsbare eenheden.

3.2.2 Overige vogelsoorten

De Zwarte Specht en de Wespendif zijn niet de enige vogelsoorten die onder het beschermingsbereik van de Vogelrichtlijn vallen.

In deze paragrafen behandelen we deze soorten. Vervolgens wordt aan de hand van de uitgevoerde natuuronderzoeken beschreven welke soorten voorkomen in de nabijheid van het plangebied.

De overige vogelsoorten zijn:

- Nachtzwaluw
- IJsvogel
- Draaihal
- Zwarte Specht
- Boomleeuwerik
- Duinpieper
- Roodborsttapuit
- Tapuit
- Grauwe klauwier

Natuuronderzoek 2005

In het natuuronderzoek van 2005 wordt geconcludeerd dat van de vogelsoorten waarvoor de Veluwe is aangewezen alleen de Zwarte Specht als broedvogel voorkomt in de directe nabijheid van het plangebied. De Wespendif kan mogelijk foeragerend voorkomen langs de akkerranden en houtwallen van het plangebied. Overige soorten worden niet verwacht en zijn bij alle veldbezoeken in de loop van de jaren ook niet aangetroffen in de directe omgeving (200 meter) van het plangebied. De reden van deze verwachting is gelegen in het feit dat geschikte habitats ontbreken.

Natuuronderzoek 2007

Het natuuronderzoek uit 2007 geeft dezelfde conclusie weer als het onderzoek uit 2005.

Natuuronderzoek 2010

In het onderzoek uit 2010 is geschreven dat de bedoelde vogelsoorten (met uitzondering van de ijsvogel) voor het grootste gedeelte afhankelijk zijn van habitats zoals heideterreinen, stuifzandcomplexen, kapvlakten en andere zandige gebieden. Doordat in het plangebied (en ook niet in de nabije omgeving) deze habitats niet aanwezig zijn worden het plangebied (en de nabije omgeving) niet gebruikt door de genoemde kwalificerende vogelsoorten.

De ijsvogel is een soort die jaagt boven beken en (kleine) wateren. Deze landschapsskenmerken komen in het plangebied en de wijde omgeving niet voor. Daarom zijn negatieve effecten op de ijsvogel uitgesloten.

Natuuronderzoek 2011

De bovenstaande conclusies wordt eveneens weergegeven in het natuuronderzoek van 2011. In het onderzoek wordt één verbijzondering aangebracht ten aanzien van de Boomleeuwerik. Expliciet wordt benoemd dat het plangebied (en de nabije omgeving) vanwege de afwezigheid van het juiste biotoop (heide- en zandgebieden) en de grote afstand ten opzichte van broedgebieden ongeschikt is voor deze soort. In de winter zou het plangebied wel kunnen gebruiken als foerageergebied. De voorgaande onderzoeken en inventarisaties maken echter duidelijk dat dit soort niet is waargenomen.

Conclusie

Het voorgaande maakt duidelijk dat er naast de soorten Zwarte Specht en Wespendif geen andere vogelsoorten gebruik maken van het plangebied en de nabije omgeving. Daardoor zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten. In het vervolg van de passende beoordeling zullen deze vogelsoorten ook niet verder behandeld worden.

In het plangebied en de nabije omgeving komen wel overige vogelsoorten voor die onder het beschermingsbereik van de flora- en faunawet vallen. Dit onderwerp zal in de milieueffectrapportage behandeld worden.

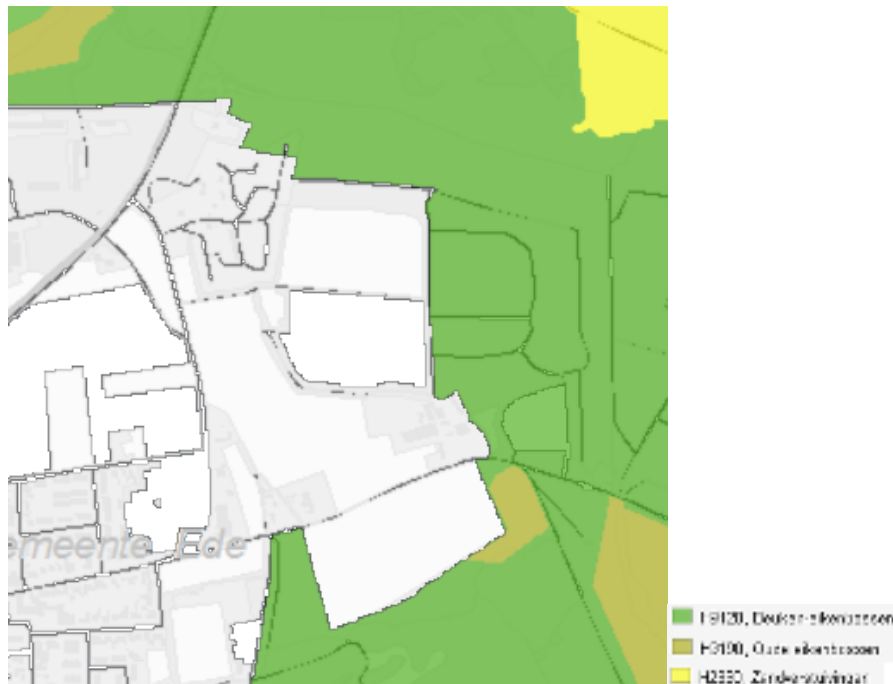
3.3 Habitattypen

In deze paragrafen wordt beschreven welke habitattypen in de nabijheid van het plangebied liggen. Vervolgens wordt beschreven of deze habitattypen mogelijke effecten kunnen ondervinden van het plan. Daarbij wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de typische soorten van de habitattypen.

In de nabije omgeving van het plangebied (daarmee hebben we gerekend met een afstand van 200 meter) komen drie habitattypen voor:

- H2330 Zandverstuivingen
- H9120 Beuken-eikenbossen
- H9190 Oude eikenbossen

In het onderstaande figuur zijn de beschermde habitattypen aangegeven.

Figuur 4: habitattypen plangebied

Zandverstuivingen (H2330)

De afstand van de rand van het plangebied tot het habitatype open grasland met corynephorus- (buntgras) en Agrostis-soorten (struisgras) op landduinen (hierna: zandverstuivingen) is 324 meter. Een maximale invulling van het bestemmingsplan leert dat het hanteren van een effectafstand van 200 meter zonder meer uitsluit dat er buiten die zone effecten optreden.

Het habitatype zandverstuivingen gaat over pionierbegroeiingen in afwisseling met onbegroeid zand op droge, zeer voedselarme zandgrond in binnenlandse stuifzandgebieden. Het habitatype kan op kleine schaal voorkomen in heidelandschappen, maar ook zo grootschalig zijn ontwikkeld dat van een zandverstuivingslandschap sprake is.

Relevante typische soorten voor dit habitatype zijn de boomleeuwerik en de duinpieper. Daarbij is de soort duinpieper ernstig bedreigd.

Beuken-eikenbossen (H9120)

Het beschermde habitatype beuken-eikenbossen grenst vrijwel direct aan het plangebied. Er ligt echter een zone van ongeveer 15 meter rondom het plangebied dat niet onder het beschermingsbereik van Natura 2000 valt. Waarschijnlijk is de samenstelling van de randzone dermate afwijkend (grove den, tamme kastanje) dat deze niet voldoet aan de definitie van het habitatype.

Het habitatype betreft bossen met meestal beuk in de boomlaag en hult en/of taxus in de struiklaag, voorkomend op voedselarme tot licht voedselrijke zand- en leemgronden.

Het habitatype komt voor op de hogere zandgronden en in het heuvelland. Het type neemt een tussenpositie in tussen enerzijds de Oude eikenbossen (H9190) en anderzijds de Eiken-haagbeukenbossen (H9160).

De typische soorten van dit habitatype zijn in de soortgroep hazelworm en in de soortgroep vogels de boomklever en de Zwarte Specht.

In het profielendocument van dit habitatype is aangegeven dat het beoordelingsaspect kwaliteit matig ongunstig is. Dit komt echter niet door de aanwezigheid van typische soorten. Het document stelt dat er geen aanwijzingen zijn dat de soortensamenstelling van dit habitatype in de afgelopen decennia negatief is veranderd.

Ten aanzien van de Zwarte Specht is op te merken dat de Veluwe mede is aangewezen als vogelrichtlijngebied voor ander andere de soort Zwarte Specht. Deze soort wordt dan ook primair via deze weg beschermd.

Oude eikenbossen (9190)

De afstand van de rand van het plangebied tot het habitatype Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur* (hierna: Oude eikenbossen) is respectievelijk 225 en 500 meter.

Het habitatype betreft eiken-berkenbossen op leemarme zandbodems, waarvan de boomlaag en/of de bosgroeiplaats oud is. Het habitatype komt voor op kalkarme, zeer voedselarme, vochtige tot droge zandgronden, vaak met een duidelijk podzolprofiel. Het zijn stuif- en dekzanden die door de wind zijn afgezet of in het verre verleden door gletsjerijs opgestuwde en verspoelde zanden. De bodem wordt enkel gevoed door regenwater, waardoor uitspoeling van mineralen naar de diepere ondergrond optreedt.

De Oude eikenbossen zijn in het algemeen ontstaan in het heide- en stuifzandlandschap en hebben nu vaak de vorm van strubbenbossen¹. Zij onderscheiden zich daarmee van de bossen op de wat rijkere zandgronden (van het habitatype Beuken-eikenbossen), die overigens ook oud zijn en een boomlaag van eiken kunnen hebben. In de afgelopen periode hebben zich binnen het habitatype geen wezenlijke veranderingen voorgedaan.

De typische soorten van dit habitatype zijn van de soortgroep Vogels de matkop en de Wespendif. Deze soorten zijn niet bedreigd. Daarbij is de Veluwe ook aangewezen als vogelrichtlijngebied voor de Wespendif en het soort is via die weg primair beschermd.

¹ Strubben, ook wel strubbel of strubbenbos is grillig gevormd eikenhakhout van struikachtige bomen, ontstaan door het herhaaldelijk oogsten van geriefhout of het aanvreten van de jonge uitlopers door schapen.

Hoofdstuk 4

Afbakening en toetsingskader

4.1 Maximale planologische mogelijkheden

Voor deze passende beoordeling is van belang om in het kort aan te stippen dat de Natuurbeschermingswet twee sporen kent. Het vergunningsspoor loopt via de band van artikel 19d. In dat artikel wordt in het kort bepaald het verboden is zonder vergunning projecten te realiseren die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Het zogenaamde 'planspoor' loopt via de band van artikel 19j van de Natuurbeschermingswet. In dat artikel is bepaald dat een bestuursorgaan bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan (waaronder mede een bestemmingsplan wordt verstaan) dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren (of een significant verstorend effect kan hebben) rekening met de gevolgen van het plan voor het gebied. Het tweede lid bepaalt dat plannen die significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied voor de vaststelling onderworpen dienen te zijn aan een passende beoordeling.

Deze passende beoordeling is voor het bestemmingsplan Sportpark Kastanjebos. Voorgaande natuurtoetsen hebben laten zien dat het plan kan leiden tot significante gevolgen voor het gebied. Daarom is een passende beoordeling nodig via het 'planspoor'. Voor alle duidelijkheid vloeit deze verplichting dus voort uit artikel 19j en dit artikel zal ook in toetsing het juridisch kader zijn.

Het vergunningsspoor (en het artikel 19d) spelen in deze passende beoordeling geen rol. Het is de vraag of deze passende beoordeling gebruikt kan worden voor dit spoor. Bij de definitieve realisering van het sportpark kunnen er uitwerkingsvraagstukken naar boven komen die een groter detailniveau vergen dan het niveau van onderhavige passende beoordeling. Aan de andere kant geeft het bestemmingsplan een redelijk gedetailleerde invulling van het plangebied.

Maximale planologische mogelijkheden

Het bovenstaande onderscheid in het 'vergunningspoor' en het 'planspoor' wordt in de ruimtelijke planvorming vaak niet gemaakt. Veelal wordt het vergunningspoor bewandeld om een plan vastgesteld te krijgen. Dit leidt dan vaak tot een vernietiging bij de bestuursrechter omdat het betreffende bestuursorgaan geen eigen afweging heeft gemaakt van conform artikel 19j van de Natuurbeschermingswet.

Een ander aspect dat vaak mis gaat doordat de sporen van de Natuurbeschermingswet niet goed onderscheiden worden is dat in een passende beoordeling de maximale planologische mogelijkheden van een bestemmingsplan moeten worden onderzocht. De maximale planologische mogelijkheden zijn de regels, de afwijkingsmogelijkheden en de wijzigingsbevoegdheden. Vaak is de gedachte dat deze toets achterwege kan blijven omdat bij het benutten van afwijkingsmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden veelal het vergunningspoor (artikel 19d) van de Natuurbeschermingswet doorlopen moet worden. In de jurisprudentie is meerder malen bevestigd dat een bestuursorgaan bij het vaststellen van een plan en een bijbehorende passende beoordeling uitgegaan moet worden van de maximale planologische mogelijkheden. Een goed voorbeeld van hetgeen hierboven is weergegeven vormt de zaak omtrent het bestemmingsplan Buitengebied Zelhem (nr: 201109053). Daarin overwoog de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

'De planregels bieden daarmee meer uitbreidingsmogelijkheden dan de maximale uitbreidingsmogelijkheden van 10% waarvan is uitgegaan in het plan-MER... Hieruit volgt dat bij de beoordeling van de milieueffecten in het plan-MER, waaronder geurhinder en de effecten van het plan op de natuurlijke kenmerken van de omliggende Natura 2000-gebieden, niet is uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van het plan.'

In deze uitspraak stipt de afdeling bestuursrechtspraak ook aan dat niet volstaan kan worden met het vergunningspoor:

'De stelling van de raad dat bij de beoordeling van een omgevingsvergunning voor de vestiging of uitbreiding van een intensieve veehouderij een nadere beoordeling van de milieueffecten zal worden verricht, ontslaat de raad niet van zijn verplichting om bij de vaststelling van het plan te beoordelen of het plan in beginsel in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening gelet op de maximale mogelijkheden van het plan.'

Het voorgaande is onverkort van toepassing op een passende beoordeling. De passende beoordeling is namelijk bedoeld om tot de vaststelling van een plan te komen. Als in dat geval geen rekening gehouden wordt met de maximale planologische mogelijkheden in het plan dan wordt er gehandeld in strijd met vaststaande jurisprudentie. Daarnaast is in een andere uitspraak over het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Lochem (nr: 201101467) een interessante overweging over een wijzigingsbevoegdheid opgenomen:

'De Afdeling stelt voorop dat opname van een wijzigingsbevoegdheid in een bestemmingsplan inhoudt dat het eventuele gebruik daarvan in beginsel in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening moet worden geacht. Daarom dient al bij de vaststelling van het moederplan waarin de wijzigingsbevoegdheid staat, te worden onderzocht of de invulling ervan mogelijk is...'

Naar analogie van de bovenstaande overweging dient voor het bestemmingsplan Sportpark Kastanjebos dus gekeken worden naar de maximale invulling van het bestemmingsplan. Zo moet bijvoorbeeld ervan uitgegaan worden dat alle velden maximaal belicht worden en moet er ook uitgegaan worden van een 'worst-case scenario' ten aanzien van het geluidsoverlast. Dit is een belangrijk toetsingskader voor onderhavige passende beoordeling.

4.2 Draagkracht Veluwe

In het vorige hoofdstuk is beschreven dat afname in leefgebieden voor de vogelsoorten Zwarte Specht en Wespandief in beginsel leidt tot een significant negatief effect. Leidend beginsel daarbij is dat de draagkracht van het Vogelrichtlijngebied de Veluwe niet mag afnemen. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de toetsing plaatsvindt of het bestemmingsplan sportpark Kastanjebos leidt tot een afname in draagkracht van het Vogelrichtlijngebied de Veluwe. Hierbij wordt vooral geput uit de zogenaamde 'Ennerveld-beschikking' van de provincie Gelderland.

Omvang

Het bestemmingsplan sportpark Kastanjebos leidt niet tot ruimtebeslag op het Natura 2000 gebied de Veluwe. Wel kan het bestemmingsplan leiden tot afname van leefgebied door de toename van verstoringsbronnen.

Daarom moet als eerste inzichtelijk gemaakt worden wat de verwachte afname is van leefgebied ten opzichte van de actuele oppervlakte. Een afname van leefgebied leidt niet automatisch tot een significant negatief effect omdat dit altijd in de context van met name het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen moet worden gezien.

Kwaliteit

Naast de omvang van het leefgebied is de kwaliteit van het leefgebied een belangrijk toetsingskader. Daarbij gaat het primair om de ecologische vereisten zoals die zijn opgenomen in het betreffende profielendocument van de betreffende soort, inclusief de aspecten voedsel en rust.

Voor de passende beoordeling dient inzichtelijk gemaakt te worden wat de specifieke bijzonderheden en kenmerken van het beschermde gebied zijn. Daarbij moet worden beoordeeld in hoeverre de instandhoudingsdoelstellingen door het beoogde plan in het geding komt.

Op dit moment is onvoldoende duidelijk in hoeverre het leefgebied voor de Wespandief en de Zwarte Specht voldoende draagkracht heeft voor de instandhoudingsdoelstelling van een populatie van tenminste 150 respectievelijk 430 paren. Het ministerie heeft bekend gemaakt dat de thans geldende instandhoudingsdoelstellingen naar beneden worden bijgesteld. Hieruit is de conclusie op te maken dat het ministerie de draagkracht van de Veluwe op dit moment onvoldoende vindt voor de beoogde populaties.

4.3 Verstoringsbronnen

De belangrijkste verstoringsbronnen die het bestemmingsplan Sportpark Kastanjebos kunnen genereren zijn geluid- en lichthinder. Op deze verstoringsbronnen zal primair worden getoetst in deze passende beoordeling. In deze paragraaf beschrijven we de uitgangspunten en het toetsingskader.

4.3.1 Geluidhinder

Geluidhinder is de geluidsdosis die al of niet voor de gevoeligheid van het menselijk oor is gecorrigeerd. De eenheid voor de geluidbelasting is Decibel (dB). De A-gewogen decibelwaarde – db(a) van antropogeen – houdt rekening met de gevoeligheid van het menselijk oor voor de toonhoogte van het geluid. Het A-gewogen systeem kent een lage weging toe aan tonen met een zeer lage frequentie, waar het menselijk oor (en die van diersoorten) minder gevoelig voor is, en een hoge weging aan de normaal gesproken beter hoorbare tonen met een frequentie zoals in spraak. De A-gewogen decibelwaarde is de meest gangbare eenheid voor geluidbelasting.

Ten aanzien van de geluidhinder in het kader gaan we er vanuit dat bij een geluidbelasting van 40 db(A) er zondermeer geen negatieve effecten optreden voor de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000. Ter vergelijking 40 db(A) staat gelijk aan de geluidhinder van een natuurlijk achtergrondniveau. Als de geluidhinder de orde grootte aanneemt van 50 dB(A) dan staat dat gelijk aan met het geluid van een rustige woonstraat. Ter illustratie ligt de pijngrens van het menselijk gehoor bij een geluidbelasting van 120 dB(A).

Deze passende beoordeling gaat uit van enkele belangrijke assumpties. De eerste is al reeds aangehaald in die zin dat als de geluidhinder die het bestemmingsplan veroorzaakt minder is dan 40 dB(A) er geen negatieve effecten op het leefgebied van vogelsoorten en andere relevante soorten. Reden daarvoor is dat er geen discussie in de relevante literatuur is over het feit dat een geluidbelasting van 40 dB(A) gelijk staat aan een natuurlijk achtergrondniveau.

Tevens is van belang dat in de aangewezen stiltegebieden van de provincie Gelderland (als onderdeel van de kernkwaliteiten van de Ecologische Hoofdstructuur) de norm is dat de geluidbelasting niet meer mag bedragen dan 40 dB(A). Dit beleid voor stiltegebieden is geïntroduceerd om de toenemende geluidsverstoring een halt toe te roepen. In het stiltebeleid wordt ook nadrukkelijk overwogen dat stilte voor het voortbestaan van diersoorten van groot belang is. De afbakening van de stiltegebieden zijn gekozen om in die gebieden ten behoeve van de aanwezige diersoorten stilte en rust te bewaren. Voor het behalen van deze beleidsdoelstellingen is de geluidsnorm van 40 dB(A) behaald. Dit impliceert dat met die geluidsnorm er afdoende rust en stilte is gewaarborgd waardoor de te beschermen diersoorten geen geluidhinder ondervinden in die zin dat zij hun gedrag daarop aanpassen.

4.3.2 Toetsingskader

Gelet op het voorgaande is het voor het toetsingskader van belang dat de norm van 40 dB(A) een belangrijke rol speelt bij de onderhavige passende beoordeling. Dit betekent dat bij het interpreteren van het gedane geluidsonderzoek er bij een geluidbelasting van 40 dB(A) of minder bij voorbaat geconcludeerd dat er geen negatieve effecten optreden voor soorten.

Als de geluidhinder van het bestemmingsplan wel hoger is dan 40 dB(A) moet uiteraard eerst geïnventariseerd worden wat de overschrijding is in dB(A). Vervolgens wordt gekeken per diersoort in hoeverre het gedrag negatief wordt beïnvloed door het plan. Als er sprake is van gedragsveranderingen dan wordt dit vervolgens naast de juridische meetlat gelegd. In die voege dat alleen gedragsveranderingen die leiden tot het vertrek uit, of niet meer gebruiken van, het omliggende gebied rondom de sportvelden aangemerkt worden als significante effecten. Met andere woorden: Als (vogel)soorten ander gedrag vertonen door het vast te stellen plan maar men kan het betreffende gebied wel als leefgebied blijven gebruiken dan is er geen sprake van een significant negatief effect. De gedragsveranderingen kunnen wel correleren met een negatief effect afkomstig van het vast te stellen plan maar dit hoeft niet significant te zijn. De significantie zit uitsluitend vast op het wel of niet kunnen blijven gebruiken van een bepaald gebied als leefgebied. Dit in samenhang met het in standhouden van een draagkracht van de Veluwe (zie paragraaf 4.2). Tevens moet de vraag van significantie wel beantwoord worden in het licht van het verzekeren van een gunstige staat van instandhouding van een bepaald soort. Met andere woorden: Als een bepaald gebied als leefgebied behouden kan blijven en de draagkracht van het hele Natura 2000 – gebied is ook niet in het geding is er in beginsel geen sprake van een significant negatief effect. Er blijft slechts een negatief effect over.

Mocht echter blijken dat het negatief effect de gunstige staat van instandhouding van een bepaald soort bedreigen dan is er toch via die band sprake van een significant negatief effect.

4.3.3 Conclusie

In dit plan zal een akoestische ondergrens van 40 dB(A) gehanteerd worden. Bij deze grens is er geen sprake van ontoelaatbare geluidhinder op diersoorten.

Als de geluidhinder boven die grens komt zal beoordeeld worden wat de overschrijding van geluidhinder is. Vervolgens worden de negatieve effecten op de aangetroffen diersoorten geïnventariseerd. Daarna zal beoordeeld worden of die negatieve effecten significant zijn.

Voor de beoordeling van significantie is in eerste instantie van belang of het betreffende gebied als leefgebied gebruikt kan worden. Daarbij moet beoordeeld worden of de draagkracht van het Natura 2000 – gebied niet afneemt. Tot slot mag er geen sprake zijn van een bedreiging op de gunstige staat van instandhouding van betreffende diersoorten.

4.4.1 Lichthinder

Donkerte van een bepaald gebied is voor vogelsoorten bepalend voor de instandhouding van hun leefgebied. Bij een te grote toename van lichthinder is het aannemelijk dat het leefgebied door de lichthinder niet meer als zodanig dienst kan doen. Hierdoor verlaten (vogel)soorten noodgedwongen hun leefgebied. Als dit in het licht van de zogenaamde 'draagkrachtproblematiek' van de Veluwe wordt beschouwd kan dit leiden tot zeer negatieve effecten voor de instandhouding van de soorten.

4.4.2 Toetsingskader - ondergrens

Net als bij de bepaling van het toetsingskader van geluidhinder is er bij lichthinder ook sprake van een zogenaamde ondergrens. Onder die grens is er met zekerheid uit te sluiten dat er geen sprake is van significante negatieve effecten. Deze ondergrens is een lichtsterkte van 0,1 lux.

In 1999 doet de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde een voorstel om gedurende de nacht voor natuurgebieden een verlichtingsintensiteit van 1,0 lux als maximum aan te houden. Dat is het lichtniveau van de huidige gebruikte noodverlichting in Nederland. Deze richtnorm bleek bij nader onderzoek onvoldoende om met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid significante negatieve effecten op Natura 2000 – gebieden uit te sluiten.

Toen er rond 2005 verder gestudeerd werd op een goede ondergrens van lichthinder bleek dat een lichtintensiteit van minder dan 0,1 lux in veldomstandigheden moeilijk meetbaar is. Dit gaf een pragmatische aanzet om deze ondergrens als uitgangspunt te nemen.

4.4.2.1 Overwegingen

Uiteraard moet wel onderbouwd kunnen worden dat 0,1 lux een goede ondergrens is voor het bepalen van lichthinder. Dit is minder dan het licht van een volle maan (0,25 lux) (zie onderstaande tabel).

Tabel 1 Referentie lichtniveaus

zonnige dag	50.000 à 100.000 lux;
Bewolkte dag	5.000 lux;
Sportveld	200 à 750 lux;
Leestaken	500 lux;
Kinderkamer	300 lux;
badkamer, toilet	100 lux;
Lezingenzaal	30 lux;
Noodverlichting	1 lux;
volle maan	0,25 lux
maanloze nachthemel	0,01 lux.

Extra verlichting 's nachts kan bij dagactieve vogels voor verkorting van de rustduur zorgen, met als gevolg een slechtere conditie, verminderd functioneren, grotere kans op predatie en mogelijk lager voortplantingssucces. De drempelwaarde van dit effect is niet bekend, maar wordt op basis van neuronendocriene processen, gedragsobservaties en gevoeligheid van ogen van diersoorten geschat op 0,1 tot 1 lux (De Molenaar, 1997). Naar deze drempelwaarden is echter geen verder experimenteel onderzoek verricht.

Theoretisch kan een verhoogde lichtsterkte 's nachts echter schadelijk voor vogels zijn, doordat de kans op predatie toeneemt (Van der Vegte, 2000). In denkbare gevallen kan dit gebeuren doordat predatoren zich beter kunnen oriënteren en hun prooi beter kunnen vinden. Ook kunnen vogels tijdens lichtere nachten onrustiger worden doordat hun angst voor predatie toeneemt. Vogels kunnen zo verstoord raken dat ze te veel energie verbruiken en daardoor in slechtere conditie raken. Verhoogde kans op predatie kan, evenals verhoogde kans op infecties, ook een indirect effect zijn van desoriëntatie of een verkorte rustduur (De Molenaar 2003, 2006).

Aan de andere kant kunnen de vogels de predator in een verlichte nacht beter zien dan in een niet-verlichte nacht. De jagende zoogdieren in het gebied (vos, hermelijn, wezel en bunzing) jagen zowel overdag als 's nachts.

Het effect van een verlichtingsbron op een bepaalde vogelsoort is afhankelijk van het gedrag in ruimte en tijd van die soort. Onder andere het dag- en nachtritme, het broedgedrag, de rustplaatsen en de vliegroutes bepalen of en wanneer een soort in de buurt van de verlichtingsbron komt.

4.4.2.2 *Desoriëntatie*

Licht kan verstorend werken bij de oriëntatie tijdens nachtelijke seizoenstrek, foerageer- en slaaptrek. Bij vogels die 's nachts lange afstanden vliegen, zoals voor de seizoenstrek, is de oriëntatie met behulp van het aardmagnetisch veld dominant over hun andere oriëntatiemogelijkheden. Vooral bij een bedekte hemel, wanneer maan en sterren niet zichtbaar zijn, wordt uitsluitend op het aardmagnetisch kompas gevestigd. Hiermee wordt de richting bepaald en de plek waar ze zijn. Het magnetisch oriëntatievermogen kan ontregeld raken door extra strooilicht (air glow). Vooral bij geel en rood licht treedt dit effect op.

Het optreden van effecten op in de omgeving vliegende vogels bij lagere lichtsterktes is op dit moment onzeker. Vogels kunnen op hun route in een air glow terecht komen en raken dan door de uitval van hun magnetisch kompas gedesoriënteerd (De Molenaar, 1997). De Molenaar vermeldt dat de drempel voor dit effect op basis van de lichtgevoeligheid van de ogen van vogels en bij risicoverhogende omstandigheden (zoals weinig achtergrondverlichting, slecht zicht en laaghangende bewolking) zeer laag kan zijn: wellicht lager dan 0,1 lux. Kwantitatieve gegevens over de drempelwaarde zijn er weliswaar niet, maar Gauthreaux (1982) heeft tijdens een experiment waargenomen dat air glow met een sterkte van afgerond 0,001 lux al een significant effect had op de oriëntatie van eerstejaars white-crowned sparrows (*Zonotrichia leucophrys*). Uit zijn experimenten en die van anderen met enkele zangvogel- en zeevogelsoorten blijkt dat vooral jonge vogels zich sterk richten op air glow (Gauthreaux (1982), Beacham (1982), Montevecchi (2006)).

In de praktijk zal onder de meest voorkomende omstandigheden een lichtniveau onder 0,1 lux echter waarschijnlijk geen probleem opleveren.

Hierbij speelt in de eerste plaats de achtergrondverlichting in bewoond Nederland een belangrijke rol. De omgeving van het plangebied kent al verschillende grote en meer of minder permanente lichtbronnen die voor een achtergrondniveau zorgen. Daarnaast zijn er diverse vogels die in de schemering vliegen. Tijdens de schemering is het natuurlijke verlichtingsniveau 1 tot 10 lux.

In de tweede plaats zijn vooral jonge, eerstejaars vogels zeer gevoelig voor de aantrekkingskracht van verlichting. Als de jonge vogels meevliegen met de oudere vogels of met de oudervogels (ganzen, zwanen) verlaten ze de groep of de ouders waarschijnlijk niet en vliegen dus niet naar de air glow. Het mogelijke effect is dan beperkt tot lokale jonge standvogels op foerageer- of rusttrek, die echter vanwege hun bekendheid met de omgeving al snel nauwelijks risico zullen lopen, omdat het aardmagnetisch oriëntatie-instrument daarbij een ondergeschikte rol speelt.

Slecht zicht of laaghangende bewolking zijn voorkomende, maar geen frequent voorkomende omstandigheden. Het aantal nachten dat verslechterende omstandigheden samenvallen met kasverlichting en een vorm van vogeltrek is daarom klein. Daarnaast mag worden verwacht dat vogels, indien zij 's nacht over het gebied trekken, de lijnvormige elementen van het gebied zullen aanhouden zoals de kustlijn, dijken, waterlopen of weg en spoortracés. Deze lijnvormige elementen helpen de vogels bij de oriëntatie.

4.4.2.3 *Conclusie ondergrens*

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat een ondergrens van lichtsterktes tot 0,1 lux niet leidt tot een aantrekkende werking op vliegende vogels omdat de achtergrondverlichting van Nederland reeds hoog is. De drempelwaarde van een eventueel effect van nachtelijke verlichting op gedrag wordt op basis van neuro-endocriene processen, gedragsobservaties en gevoeligheid van ogen van diersoorten geschat op 0,1 tot 1 lux.

De ondergrens van 0,1 lux is daarom bij de huidige stand van kennis en ervaring ruimschoots aan de veilige kant.

4.4.3 *Toetsingskader plangebied*

Daarnaast is de vraag hoe een lichthinder met een grotere sterkte dan 0,1 geduid moet worden in deze passende beoordeling. Bij de ondergrens van 0,1 lux gaan we zonder meer er vanuit dat er geen negatief effect optreedt.

Bij een hogere lichtsterkte is het van belang om te bekijken welk soort het meest gevoelig is voor lichthinder. Op basis van de uitgevoerde natuuronderzoeken is gebleken dat de bescherming van het vleermuissoort Franjestaart langs de houtsingel en bosrand het meest kritisch is. Voor het bepalen van een kritische grens gaan we uit van de norm voor nauwe verwant van deze soort Meervleermuis. Voor de Meervleermuis is experimenteel bepaald dat 0,4 lux een kritische verlichtingssterkte is. In een ander rapport wordt de lichtsterkte van 0,5 lux genoemd. Voor de toetsing van het voorliggende plan zou een lichtsterkte van 0,4 lux een toelaatbare sterkte zijn.

Dit betekent dat bij een lichtsterkte van 0,1 lux we zondermeer aantonen dat er geen negatief effect optreedt. Als de lichtsterkte onder 0,4 lux blijft dan motiveren we waarom de hierboven aangegeven kritische grens ook opgeld doet in het omliggende plangebied. Mocht de lichtsterkte boven de 0,4 lux uitkomen dan moet eerst geïnventariseerd worden wat de overschrijding is. Vervolgens moet bekeken worden per diersoort in hoeverre hun gedrag negatief wordt beïnvloed. Als blijkt dat soorten het betreffende gebied mijden in die zin dat ze het niet meer gebruiken als leefgebied is er sprake van een significant negatief effect.

4.4 **Overige effecten**

Op grond van de natuuronderzoeken is aangenomen dat de twee voornaamste verstoringsbronnen vanuit het plan de geluid- en lichthinder zijn. Ten einde het plan te toetsen op alle mogelijk effecten in het kader van beschermingsregime Natura 2000 worden mogelijk effecten doorgelopen. Dit wordt gedaan aan de hand van de effectenindicator van het voormalige ministerie LNV.

Het plan leidt niet tot een kwantitatieve afname van het Natura 2000 gebied. Het effect 'verlies oppervlakte' is zodoende niet aan de orde.

Tevens is er geen sprake van de uitstoot van stoffen die in het milieu terecht komen die een negatief effect kunnen hebben op abiotische randvoorwaarden. Zodoende spelen de effecten 'verzuring', 'vermesting' en andere soortgelijke effecten geen rol.

Doordat de sportvelden niet verdiept worden aangelegd kan er ook geen sprake zijn van fysische effecten zoals de verandering in beschikbaarheid van water. Daardoor treden effecten zoals 'verdroging', 'vernatting' en andere soortgelijke effecten niet op.

Alle diersoorten maken deel uit van een netwerkpopulatie. De ruimtelijke samenhang van alle leefgebieden is een bepalend van het duurzaam voorkomen van de populatie. Negatieve effecten op de ruimtelijke samenhang zijn barrièrewerking en versnippering. Deze effecten zijn echter wel verbonden aan een kwantitatieve afname van Natura 2000 gebied. Daarvan is in dit plan geen sprake.

Conclusie

Naast de twee verstoringsbronnen die in paragraaf 4.2 en 4.3 zijn behandeld zijn er geen andere relevante factoren die in de passende beoordeling aan de orde komen omdat ze niet zullen optreden.

5.1 Habitattypen

In het vorige hoofdstuk is aangegeven dat het plan niet voorziet in een kwantitatieve afname van Natura 2000 gebied. Tevens zijn andere effecten, zoals genoemd in de effectenindicator, niet aan de orde in en om het plangebied. In deze passende beoordeling is ten aanzien van de habitattypen van belang om de effecten te onderzoeken op de zogenaamde 'typische soorten'.

Het beoordelen van effecten op een habitatype vindt plaats aan de hand van vijf aspecten, waarvan 'typische soorten' er één is. Met deze soorten wordt, in aanvulling op met name de samenstellende vegetaties, de kwaliteit van het habitatype beoordeeld. Deze typische soorten zijn dus geen soorten die (in tegenstelling tot de soorten van bijlage II en IV van de Habitatrichtlijn) om zichzelf beschermd worden.

Typische soorten voldoen volgens in Europees verband gemaakte afspraken aan de volgende criteria:

- a) de soort is een goede indicator voor de gunstige staat van instandhouding van het habitatype;
- b) de samenstelling van de lijst van typische soorten per habitatype moet op de (middel)lange termijn stabiel blijven.

Een typische soort wordt als volgt gedefinieerd: "typische soorten zijn soorten die *niet te scheiden zijn van het habitatype*, anders dan de soorten waarmee het habitatype is gedefinieerd." (p. 31). Met andere woorden: "soorten waarvan de ecologische vereisten alleen voorkomen in het betreffende habitatype", of kortweg 'exclusieve soorten'. Omdat de soort tegelijk een goede indicator moet zijn, moeten soorten die 'toevallig' tot het habitatype beperkt zijn, worden uitgesloten.

Qua effecten op habitattypen kunnen alleen negatieve effecten op typische soorten aan de orde zijn. In deze paragraaf wordt per habitatype bekeken in hoeverre het plan leidt tot negatieve effecten op de typische soorten van een habitatype. Daarbij is het beginsel leidend dat het plan niet mag leiden tot een afname in de gunstige staat van instandhouding. Tevens wordt een conclusie genomen of het plan het gebruik van de soorten, als indicator voor de staat van instandhouding voor het habitatype, beperkt of belemmert.

5.1.1 Zandverstuivingen (H2330)

Relevante typische soorten voor dit habitatype zijn de boomleeuwerik en de duinpieper. Daarbij is de soort duinpieper ernstig bedreigd. De natuuronderzoekers hebben uitgewezen dat deze soort niet is waargenomen op het habitatype zandverstuiving dat het meest in de buurt ligt van de sportvelden.

Uit het natuuronderzoek blijkt dat de boomleeuwerik wel waargenomen is op de te beschermen zandverstuiving in de nabijheid van het plangebied. In de factsheets broedvogels van SOVON is aangegeven dat de soort boomleeuwerik niet schuw is maar wel aantoonbaar gevoelig is voor recreatie. Daarentegen is een toename van recreatie in gebieden waar al een grote recreatiedruk bestaat heeft minder negatieve invloed dan herverdeling van de recreatiedruk over een groter gebied.

Conclusie

Dit feit gecombineerd met de grote afstand van dit habitatype tot het plangebied, in casu meer dan 320 meter, leidt tot de conclusie dat de gunstige staat van instandhouding van dit soort is gewaarborgd. Tevens zal het gebruik van dit soort als indicator voor de gunstige staat van instandhouding voor dit habitatype niet worden beperkt of belemmert.

5.1.2 Beuken-eikenbossen (H9120)

De typische soorten van dit habitatype is de soort hazelworm en in de soortgroep vogels de boomklever en de Zwarte Specht.

In het profielendocument van dit habitatype is aangegeven dat het beoordelingsaspect kwaliteit matig/ongunstig is. Dit komt echter niet door de aan- of de afwezigheid van typische soorten. Het document stelt dat er geen aanwijzingen zijn dat de soortensamenstelling van dit habitatype in de afgelopen decennia negatief is veranderd.

Uit de voorgaande natuuronderzoeken blijkt dat de hazelworm niet is aangetroffen in en rondom het plangebied. Zodoende kan het plan niet leiden tot negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van dit soort.

De soort Zwarte Specht zal behandeld worden in de volgende paragraaf. De Veluwe is namelijk aangewezen als vogelrichtlijngebied voor onder andere de Zwarte Specht. Deze soort wordt dan ook primair via deze weg beschermd. Zoals nader zal blijken zal het gebruik van dit soort als indicator voor de gunstige staat van instandhouding voor dit habitatype niet onevenredig belemmerd worden. Tevens zal blijken dat de gunstige staat van instandhouding voor de Zwarte Specht niet in negatieve zin zal veranderen.

Ten aanzien van de boomklever is de gunstige staat van instandhouding alleen maar beter geworden in de loop der jaren. Dit is mede te danken aan dat deze soort als cultuurvolger ook in oudere tuinen in de omgeving een leefgebied vindt. In de passende beoordeling is bij de toetsing van het plan aan de Flora- en faunawet de boomklever meegenomen. Daarbij is overwogen dat de boomklever als soort valt onder categorie 5. Daarvoor geldt dat de rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn als specifieke zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dit geval wordt het plangebied en bosranden gebruikt foerageergebied en tevens als nestlocatie. Ten aanzien van het verlies aan foerageermogelijkheden op het open veld akker- en grasland van het plangebied kan gesteld worden dat de zone van en rond de bosrand wel veranderd, maar niet wezenlijk verslechterd en eerder verbeterd. Specifieke omstandigheden zijn op dit punt daarom niet aan de orde. Tevens zijn er geen indicaties dat het soort het gebruik van het omliggende habitatype niet meer zal gaan gebruiken.

Conclusie

De hazelworm is als typisch soort niet waargenomen in en rondom het plangebied.

De Zwarte Specht wordt primair behandeld in de toetsing van de bescherming die voortvloeit uit de Vogelrichtlijn. Uit die toetsing zal blijken dat het gebruik van dit soort als indicator voor de gunstige staat van instandhouding voor dit habitatype niet onevenredig belemmerd wordt.

Dat geldt eveneens voor de boomklever. Door de voldoende alternatieve mogelijkheden in foerageermogelijkheden en het feit dat de gunstige staat van instandhouding voor dit soort in de loop der jaren alleen maar beter is geworden is er geen aanleiding dat het plan leidt tot negatieve effecten voor dit soort.

5.1.3 Oude eikenbossen (H9190)

Een typisch soort voor het habitatype H9190 is de Wespendif. De Veluwe is echter in het kader van de Vogelrichtlijn aangewezen als speciale beschermingszone voor de Wespendif. Het vogelsoort wordt dan ook primair via die weg beschermd. In de volgende paragraaf zullen we uitgebreid ingaan op de toetsing van het plan aan de te beschermen vogelsoorten vanuit de Vogelrichtlijn. Uit die toetsing zal blijken dat de Wespendif door het plan niet zodanig negatief beïnvloed wordt dat de gunstige staat van instandhouding van het habitatype in het gevaar komt. Door de te nemen mitigerende maatregelen zal het leefgebied van de Wespendif niet significant negatief beïnvloed worden.

Een ander typisch soort voor dit habitatype is de matkop. Dit soort is niet aangetroffen in en om het plangebied.

Conclusie

Het plan heeft geen significante negatieve effecten op de Wespendif zoals nader uiteengezet zal worden in paragraaf 5.3. De typische soort matkop komt in en om het plangebied niet voor.

5.2 Vogelsoorten

In paragraaf 3.2 is aangegeven dat van de vogelsoorten waarvoor de Veluwe is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn alleen de Wespendif en de Zwarte Specht relevant is. In deze paragraaf onderzoeken we in hoeverre het plan leidt tot significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Zwarte Specht en de Wespendif.

In de voorgaande natuuronderzoeken zijn verschillende conclusies over de Zwarte Specht en de Wespendif genomen. Zo wordt er geconcludeerd dat gezien de ligging van het plangebied (zeer nabij het bosgebied van de Veluwe) effecten op deze soorten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten.

Ten aanzien van de Zwarte Specht geven de onderzoeken aan dat het voornemen geen significant negatief effect heeft op de status als instandhoudingsdoel.

Over de Zwarte Specht geven de onderzoeken aan dat dit soort de gewoonte heeft om jaarlijks nieuwe nestholtes uit te hakken, waardoor hij bij een eventuele verstoring geneigd zal zijn om de nesten binnen zijn territorium iets verder van het plangebied te maken. Maar binnen het leefgebied worden met name de bosranden, die van belang zijn als foerageerterrein voor de Zwarte Specht verstoord.

De conclusie van de natuuronderzoeken is dan ook dat de effecten bestaan uit de verstoring van de foerageermogelijkheden in de bosranden voor de zwarte specht als dit door menselijke aanwezigheid, geluid of licht het geval zou zijn. Door de geringe omvang van de verstoring is het niet significant. De bosrand wordt niet aangetast. In de natuuronderzoeken is men niet uitgegaan van de verscherpte norm die de provincie hanteert zoals in paragraaf 3.2.1 is aangegeven. In deze paragraaf zullen we daarom de effecten op de vogelsoorten weergeven en beoordelen of deze effecten significant zijn.

5.2.1 Geluidhinder

Voor de bepaling of de Wespendif en de Zwarte Specht ontoelaatbare geluidhinder ondervinden van het plan is een geluidsonderzoek uitgevoerd. Voor natuuraspecten zijn 5 referentiepunten gebruikt op 1, 5, 10 en 15 meter hoogte. De beoordelingspunten zijn weergegeven in onderstaand figuur.

Figuur 6: beoordelingspunten geluidsonderzoek natuur

In het geluidsonderzoek konden twee afzonderlijke situaties onderscheiden worden. Dit zijn de volgende situaties:

- Trainingsmiddag en – avond (inclusief grasmaaien, bevoorrading kantine en openstelling kantine);
- Thuiswedstrijden op zaterdag (inclusief publiek en omroepinstallatie).

Het onderzoek levert de volgende resultaten op:

Referentiepunt	Hoogte [m]	Sit. 1: Trainingsmiddag-avond [dB(A)]	Sit. 2: Wedstrijddag [dB(A)]
Referentiepunt 1	1,0	30	42
	5,0	32	45
	10,0	34	47
	15,0	35	47
Referentiepunt 2	1,0	33	46
	5,0	36	49
	10,0	37	51
	15,0	38	51
Referentiepunt 3	1,0	33	43
	5,0	35	47
	10,0	37	48
	15,0	37	49
Referentiepunt 4	1,0	36	41
	5,0	39	44
	10,0	40	46
	15,0	40	46
Referentiepunt 5	1,0	33	42
	5,0	36	46
	10,0	37	47
	15,0	38	47

Tabel 2: berekeningsresultaten op beoordelingspunten

De hoogste geluidsbelasting treedt op tijdens een wedstrijddag op referentiepunt 2, de geluidsbelasting bedraagt 51 dB(A) op 10 en 15 meter hoogte. Dit punt ligt niet in de bosrand en niet in het primaire leefgebied als onderdeel van het Natura 2000 – gebied van de Zwarte Specht.

In paragraaf 4.3 is aangegeven dat bij een geluidhinder van 40 dB(A) er zonder meer geen negatieve effecten voorkomen op diersoorten. Het geluidonderzoek laat zien dat de 40 dB(A) contour tijdens een trainingsdag op alle hoogtes buiten het Natura-2000 gebied is gelegen.

Voor een wedstrijddag ligt de situatie anders. Op 1 meter hoogte is de 40 dB(A) contour buiten het Natura 2000 – gebied gelegen (met uitzondering van een klein gedeelte in het zuidoosten). Op andere hoogtes ligt de 40 dB(A) contour wel in het Natura 2000 – gebied.

In paragraaf 4.3 hebben we aangegeven dat als de geluidbelasting boven de 40 dB(A) komt we als eerste moeten inventariseren wat de overschrijdingen zijn. In de volgende paragraaf zullen we vervolgens onderzoeken in hoeverre deze overschrijdingen per diersoort leiden tot een afname in leefgebied.

Overschrijdingen

In onderstaande tabel zijn voor de helderheid de overschrijdingen van de 40 dB(A) grens weergegeven per gemeten hoogte. Daarbij is vanzelfsprekend alleen gekeken naar een wedstrijddag omdat de trainingsmiddag- en avond niet tot overschrijdingen leidt van de 40 dB(A) grens. Tevens wordt het niet benoemd als er op bepaalde referentiepunten geen sprake is van een overschrijding.

	<i>Overschrijdingen</i>
Referentiepunt 1	41-48 dB(A)
Referentiepunt 2	43-51 dB(A)
Referentiepunt 3	46-48 dB(A)
Referentiepunt 4	43-46 dB(A)
Referentiepunt 5	45-47 dB(A)

Tabel 3: Overschrijdingen 40 dB(A) grens

De overschrijdingen variëren van 41 dB(A) tot maximaal 51 dB(A).

In de paragrafen 5.4.1 en 5.4.2 zullen conclusies getrokken worden over het feit of een geluidhinder van 51 dB(A) in het Natura 2000 gebied de Veluwe leidt tot een afname van leefgebied voor de Zwarte Specht en de Wespandief.

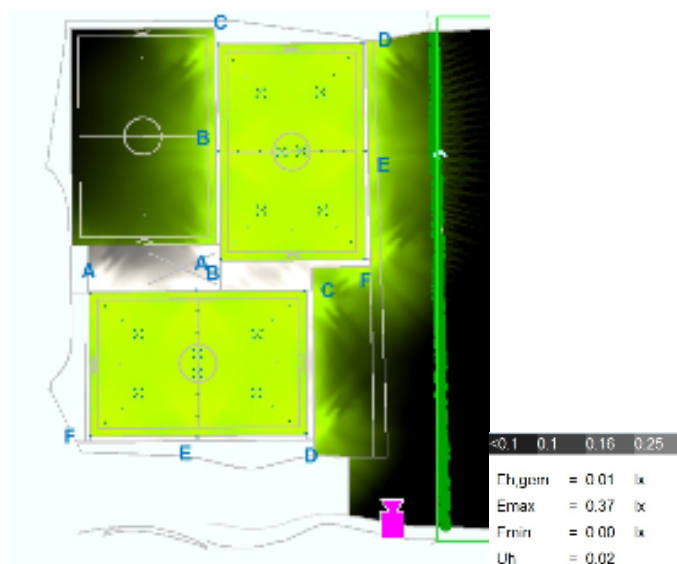
5.2.2 Lichthinder

Voor de bepaling of de Wespendif en de Zwarte Specht ontoelaatbare lichthinder ondervinden van het plan is een lichtonderzoek uitgevoerd. Daarbij is van belang dat we in paragraaf 4.4.3 hebben aangegeven dat er bij een lichtsterkte van 0,1 lux er zondermeer geen negatieve effecten optreden op de genoemde vogelsoorten. Als de lichtsterkte onder de 0,4 lux blijft dan is het zaak om te concluderen dat een kritische grens die in verschillende onderzoeken voor vleermuizen is bevestigd ook valide is in de situatie van het plangebied van het bestemmingsplan Otterlo, Sportpark Kastanjebos. Mocht de lichtsterkte meer dan 0,4 lux zijn dan moeten de overschrijdingen geïnventariseerd en gewogen te worden.

In het kader van het lichtonderzoek in relatie tot de natuur is onderzocht wat de verlichtingssterkte is die op de bosrand valt. Daarmee is rekening gehouden met een maximale planologische invulling. Dit betekent dat voor de passende beoordeling alle velden volledig verlicht zijn.

In het onderzoek is op de bosrand een meetvlak gehanteerd van de grond tot 15 meter hoogte. Gelet op de eerder gestelde normen hanteren we een ondergrens van 0,1 lux en een kritische grens van 0,4 lux.

Uit het onderzoek blijkt dat een maximale invulling van het bestemmingsplan leidt tot een verlichtingssterkte van 0,37 lux op de bosrand. In een figuur ziet de lichthinder er als het volgt uit:

Figuur 7: Verlichtingssterkte zonder grondwal

Aan het bestemmingsplan is tevens een inrichtingsplan toegevoegd. In dat inrichtingsplan wordt uitgegaan van het aanleggen van een grondwal van drie meter vooral aan de westzijde van het perceel. Door deze grondwal zal de verlichtingssterkte minder intensief zijn. Deze verlichtingssterkte is eveneens berekend. Als deze grondwal berekend wordt (met een maximale planologische invulling) dan zal de verlichtingssterkte op de bosrand (op een vlak van 0 tot 15 meter) van 0,29 lux. In een figuur ziet het daar als volgt uit:

Figuur 8: verlichtingssterkte met grondwal

De verlichtingssterkte op de bosrand is gemiddeld 0,29 lux. Dit is boven de ondergrens van 0,1 lux maar wel onder de grens van 0,4 lux.

Eerder is aangegeven dat als de verlichtingssterkte onder de grens van 0,4 lux blijft we slechts hoeven te motiveren dat de grens van 0,4 lux (die in eerdere onderzoeken al genoemd is) niet leidt tot significant versturende effecten op de vogelsoorten Zwarte Specht en Wespandief. In de volgende paragrafen is deze toetsing opgenomen.

5.2.3 Impact en frequentie

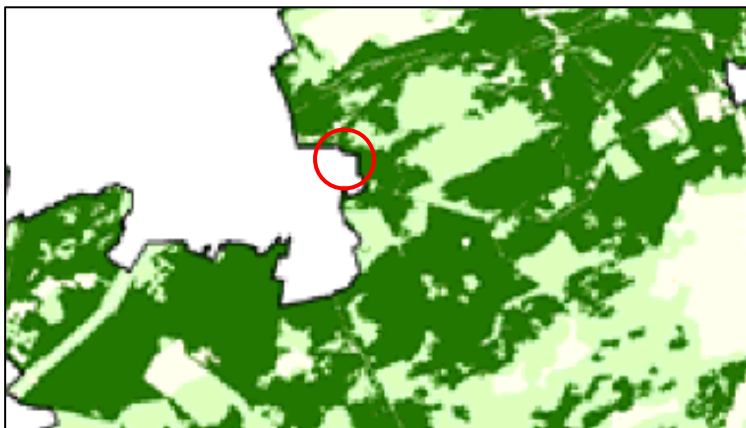
Van belang is om te benadrukken dat de versturende effecten van licht alleen plaats vinden op 5 avonden per week gedurende 9 maanden per jaar. Daarbij zal het afhankelijk van het moment van zonsondergang per avond gedurende een langere of kortere periode gedurende het trainingsschema van belang zijn. In het bijzonder tijdens het broedseizoen valt zonsondergang al laat. Geluidsverstoring is voornamelijk een gevolg van de wedstrijddagen, waarvan er 24 in het jaar zijn en daarvan speelt het eerste team er de helft elders.

De maanden juni, juli en augustus zijn er, behoudens het reguliere onderhoud, geen activiteiten in het plangebied en is er geen verstoring door licht of geluid.

5.3 Zwarte Specht

Gelet op de verscherpte norm van de provincie over het beoordelen van plannen moet onderzocht worden in hoeverre het bestemmingsplan ertoe leidt dat primair leefgebied voor Zwarte Specht veranderd in secundair of ongeschikt leefgebied of secundair leefgebied verandert in ongeschikt leefgebied. In de voorgaande natuuronderzoeken wordt op die vraag geen expliciet antwoord gegeven.

In het rapport Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland (SOVON Vogelonderzoek Nederland 2008) is een leefgebiedenkaart voor de Zwarte Specht opgenomen. Op de leefgebiedenkaart wordt het plangebied zelf niet aangegeven als leefgebied voor Zwarte Specht. Het ten noorden en oosten gelegen bosgebied wordt weergegeven als primair leefgebied. Niet aangegeven is met welke verstoringafstanden is gewerkt bij het maken van de kaart. Rond het ten noordwesten van het plangebied gelegen recreatieterrein lijkt in het aangrenzende bosgebied geen bufferzone te liggen.

Figuur 5: Detail leefgebiedenkaart Zwarte Specht

Zwarte Specht is een echte bossoort. Het optimale leefgebied bestaat uit aaneengesloten opgaand bos met kleinere onderbrekingen (open plekken, kaalslagen, jonge aanplant) of randen waar de zon op de bodem kan vallen. De agrarische maïs- en graspercelen binnen het plangebied hebben voor Zwarte Specht geen noemenswaardige betekenis als leefgebied.

Geluidhinder

De resultaten van het geluidonderzoek laten zien dat er qua geluidhinder verschillende overschrijdingen zijn van de ondergrens van 40 dB(A). De overschrijdingen variëren van 41 dB(A) tot maximaal 51 dB(A).

Ten aanzien van de geluidhinder wordt overwogen dat de geluidhinder op het aangrenzende primaire leefgebied van de Zwarte Specht periodiek is en met name zal op kunnen treden tijdens wedstrijden en het maaien van de sportvelden. Dit zal echter niet leiden tot significante negatieve effecten op de soort Zwarte Specht.

De reden daarvoor is dat het grootste deel van de week de sportvelden niet in gebruik zullen zijn. Daarnaast zal het gebruik van de sportvelden na zonsondergang zal geen verstoring van het foerageergebied van de Zwarte Specht tot gevolg hebben. De Zwarte Specht is namelijk alleen overdag actief aan het foerageren. Aangezien broedparen van de Zwarte Specht een groot leefgebied gebruiken zullen tijdelijke verstoringen niet tot gevolg hebben dat primair leefgebied af wordt gewaardeerd tot secundair leefgebied.

Hierbij is tevens van belang dat het geluidsonderzoek aangetoond heeft dat de wedstrijddagen een periodieke overschrijding van 11 dB(A) genereert.

Deze wedstrijddagen (die tevens het 'worst case scenario' vormen) zijn slechts twaalf dagen van het jaar. De geluidsoverschrijdingen die het leefgebied verkleinen treden dus twaalf keer per jaar op. Dit is niet een dermate grootschalige overschrijding dat daardoor het primaire leefgebied niet meer als zodanig gebruikt kan worden. Slechts een klein deel van het foerageergebied binnen het primaire leefgebied is een klein deel van de tijd mogelijk niet beschikbaar door geluidsverstoring. Het is strikt genomen wel een kwaliteitsverlies van het primaire leefgebied, maar hooguit voor een enkel paartje en niet in een relevante omvang. Het is waarschijnlijk vergelijkbaar met het niet gereguleerde huidige agrarische gebruik van het plangebied van zaaien tot oogsten.

Lichthinder

Ten aanzien van de lichthinder wordt ten eerste overwogen dat de lichthinder dat het bestemmingsplan maximaal kan veroorzaken niet meer bedraagt dan 0,29 lux. Dit is fors minder dan de grens van 0,4 lux dat in enkele onderzoeken gepresenteerd waaronder soorten geen hinder ondervinden.

Voor de Zwarte Specht geldt eveneens dat er bij een lichtsterkte van minder dan 0,4 lux geen significante negatieve effecten optreden. Daarvoor is van belang dat de Zwarte Specht uitsluitend overdag foerageert. De verlichting in de avonduren zal daardoor geen negatief effect hebben op het foerageergedrag van de Zwarte Specht.

Ten aanzien van het broedgebied kan het wel zijn dat een te grote mate aan lichthinder leidt tot het niet meer broeden in de nabijheid van de lichtbronnen. In het geval van het bestemmingsplan zal de geluidhinder eerder leiden tot het elders broeden. Dit is echter veel te hypothetisch om zinvolle uitspraken over te doen. De lichthinder is daarnaast zo minimaal dat dit niet leidt tot significant negatieve effecten.

Conclusie

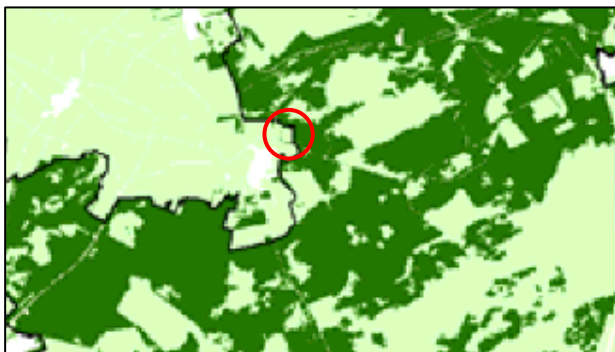
De verwachte geluidhinder van het sportpark overschrijdt de grens van 40 dB(A) waaronder aangenomen mag worden dat er geen negatieve effecten optreden voor vogelsoorten waarvoor het Natura 2000 – gebied is aangewezen. Dit leidt echter niet tot significant negatieve effecten. Immers het leefgebied van de Zwarte Specht blijft in tact. De broedplaatsen zullen waarschijnlijk blijvend verder van het plangebied gekozen worden maar dit betekent niet dat het leefgebied in kwaliteit in relevante mate achteruit gaat.

Ten aanzien van de lichthinder concluderen wij dat deze niet boven de grens van 0,4 lux uitkomt. Daarnaast is het van belang dat de Zwarte Specht overdag foerageert. De lichthinder is zodanig minimaal dat dit niet leidt tot significant negatieve effecten.

5.4 Wespendif

In het rapport Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland (SOVON Vogelonderzoek Nederland 2008) is een leefgebiedenkaart voor Wespendif opgenomen. Op deze leefgebiedenkaart worden de agrarische percelen met gras en maïs, die binnen het plangebied zijn gelegen, niet aangegeven.

Het ten noorden en oosten gelegen bosgebied en de ten zuiden en westen gelegen houtsingel worden weergegeven als primair leefgebied. In het rapport wordt daarnaast beschreven dat bos, dat direct grenst aan recreatieterrein of bebouwing als secundair habitat wordt beschouwd, waarbij rond bebouwing een versturende buffer van 30 meter wordt aangehouden. Uit deze rapportage, alsmede de rapportages van Tauw B.V. blijkt verder dat in de ruime omgeving geen nesten van Wespendif aanwezig zijn.

Detail leefgebiedenkaart Wespendif (bron: Factsheets van broedvogels in de Natura 2000-gebieden van Gelderland)

Het voedselbiotoop van Wespendif bestaat uit bos en bosranden, randen van kapvlakten en heide, bermen, taluds en vrijwel alle denkbare andere plekken waar nesten van sociaal levende en in de grond nestelende wespen voorkomen. De intensief in gebruik zijnde agrarische maïs- en graspercelen binnen het plangebied, hebben tijdens de productie voor Wespendif geen belangrijke waarde als foeragegebied.

Geluidhinder

Eerder is aangegeven dat een maximale planologische invulling leidt tot de conclusie dat de geluidbelasting maximaal 51 dB(A) bedraagt. Dat is 11 dB(A) meer dan de ondergrens van 40 dB(A) waaronder er geen negatieve effecten optreden op de soorten Zwarte Specht en Wespendif.

Voor de Wespendif geldt, evenals voor de Zwarte Specht, dat de geluidsverstoringen niet van dien aard zijn dat het betreffende leefgebied (dat geraakt wordt door de geluidscontouren van het plan) niet meer als zodanig gebruikt kan worden. Voor die conclusie baseren wij ons ook op het onderzoek van de provincie Gelderland naar de ecologie van de Wespendif (van Manen, e.a. 2010). In dat onderzoek wordt geconcludeerd dat de Wespendif mensen waarschijnlijk goed in de gaten houdt.

Maar in situaties waarbij mensen hen weinig aandacht schenken, kunnen ze bijzonder tolerant zijn. Tevens geeft het onderzoek aan dat Wespendif succesvol kan broeden tussen een fietspad en drukke provinciale weg en in een grote tuin met aan weerszijden van het nest huizen op geringe afstand.

In hetzelfde onderzoek wordt eveneens duidelijk dat verstoring niet de grootste oorzaak is van de draagkracht van de Veluwe om 150 paren te huisvesten. De grootste bedreigingen voor de achteruitgang in leefgebied is de afname in biomassa op de Veluwe sinds de jaren zeventig en het bosbeheer. De factsheets van Sovon (Sovon 2010) bevestigen dit beeld. Het bestemmingsplan heeft geen enkele relatie met deze bedreigingen. Dit is een extra argument om tot de conclusie te komen dat het bestemmingsplan niet leidt tot negatieve effecten op het leefgebied van de Wespendif.

Daarbij zal de natuurzone buiten het wallichaam rond de sportvelden de menselijke aanwezigheid uit het zicht houden en een groter oppervlakte geschikt foerageergebied van betere kwaliteit betekenen dan het foerageergebied.

Lichthinder

Uit de factsheets van Sovon (2010) blijkt dat de Wespendif in een periode van 1990 tot 2007 de Wespendif niet is gesignaleerd in de nabijheid van het plangebied. Tevens blijkt uit de passende beoordeling van Tauw (2011) dat de Wespendif niet is aangetroffen in de nabijheid van het plangebied.

In dat licht moeten de resultaten van de lichtberekeningen gewogen worden. Zoals eerder aangegeven is een grens van een verlichtingssterkte van 0,4 lux voldoende om aan te nemen dat daaronder geen negatieve effecten optreden voor soorten. Het is aannemelijk dat dit ook op kan gaan voor de soort wespendif. Daarnaast is de Wespendif ook alleen overdag actief aan het foerageren.

Tevens is de verlichtingssterkte gemiddeld 0,29 lux (mits de grondwal wordt aangelegd). Dit valt ver beneden de kritische grens van 0,4 lux. Als dit feit in samenhang gewogen wordt met het feit dat er in de nabijheid van het plangebied al geruime tijd geen wespendifen zijn geconstateerd komen wij tot de conclusie dat het bestemmingsplan niet leidt tot negatieve effecten op de Wespendif.

Conclusie

Verstoring door het bestemmingsplan (geluid- en lichthinder en menselijke aanwezigheid) is periodiek en zal vooral optreden tijdens wedstrijden en het maaien van de sportvelden. Het grootste deel van de week zullen de sportvelden niet in gebruik zijn en gebruik van de sportvelden na zonsondergang zal geen verstoring van het foerageergebied van de dagactieve Wespendif tot gevolge hebben. Aangezien broedparen Wespendif een groot leefgebied gebruiken zal een tijdelijke verstoring niet tot gevolg hebben dat leefgebied verloren gaat.

5.5 Cumulatie

In een passende beoordeling moet ook aandacht worden besteed aan het aspect cumulatie. Door rekening te houden met cumulatie van effecten wordt beoogd te voorkomen dat een opeenstapeling van op zich kleine effecten uiteindelijk leidt tot significante negatieve effecten. Vaak zijn het juist combinaties van activiteiten die de instandhoudingsdoelstellingen bedreigen (en niet de afzonderlijke activiteiten). Vandaar dat de effecten van activiteiten moeten worden beoordeeld in combinatie met andere projecten of handelingen van bijvoorbeeld al plaatsvindende of te verwachten, al vastgestelde plannen.

De toets naar plannen die mogelijk kunnen cumuleren met de effecten van het plan voor het sportpark Kastanjebos kunnen uitsluitend gaan over negatieve effecten op het leefgebied van de Zwarte Specht en de Wespendif. Daarnaast moeten de plannen binnen het rechtsbereik van de gemeente vallen. Het plan waar de passende beoordeling op ziet gaat over een ruimtelijk plan dat door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Daardoor kunnen in de toets naar cumulerende plannen alleen plannen worden meegenomen die door dezelfde gemeenteraad worden vastgesteld. Artikel 19j beperkt immers het rechtsbereik van de passende beoordeling ook tot het bestuursorgaan dat het betreffende plan vaststelt. Een andere uitleg van de toets naar cumulatie zou overigens ook tot een onwerkbaar situatie leiden. Dit geldt zeker met een plan waar de draagkracht van het hele natuurgebied Veluwe in het geding is.

Toetsing

Voor de toets naar cumulatie zijn twee plannen van belang. Dit zijn de plannen om de bestaande kazerneterreinen om te vormen naar een woon-/werkgebied en de aanleg van een gebiedsontsluitingsweg (de Parklaan). Deze plannen maken onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling Veluwe Poort.

Voor het plan om de kazerneterreinen om te vormen tot een woon-/werkgebied is vastgesteld dat vanwege de 'externe werking' van het plan er mogelijk negatieve effecten optreden voor het nabijgelegen Natura 2000 – gebied. Door het plan zal de recreatieve druk op de Sysself toenemen. Dat nabijgelegen gebied is tevens bedoeld als speciale beschermingszone voor de vogelrichtlijnsoorten Zwarte Specht en Wespandief. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan is een passende beoordeling gevoegd waarin verschillende mitigerende maatregelen worden opgesomd waarmee significante gevolgen kunnen worden uitgesloten. Door de genomen maatregelen worden zelfs alle negatieve effecten weggenomen.

Het voorgaande geldt eveneens voor het plan om de Parklaan aan te leggen. Dat plan leidt tot enkele marginale afname van Natura 2000 – gebied. Ook bij de vaststelling van dit plan is een passende beoordeling gevoegd waarin is aangetoond dat door het nemen van mitigerende maatregelen er geen negatieve effecten optreden op het Natura 2000 – gebied.

Conclusie

In de gemeente zijn twee plannen vastgesteld waarvan de effecten mogelijk kunnen cumuleren met de effecten van dit plan. De effecten van de genoemde plannen zijn echter zodanig gemitigeerd dat er geen negatieve effecten meer optreden. Hierdoor is er voor dit plan geen sprake van een cumulerend effect van andere plannen.

6.1 Habitattypen

De beoordeling of het bestemmingsplan sportpark Kastanjebos de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000 – gebied negatief beïnvloed vindt plaats aan de hand van vijf aspecten, waarvan ‘typische soorten’ er één is. Als het plan leidt tot negatieve invloeden op de typische soorten is dat een indicatie dat de natuurlijke kenmerken worden aangetast.

Uit de passende beoordeling blijkt dat er drie habitattypen in de invloedssfeer liggen van het bestemmingsplan Sportpark Kastanjebos.

Voor het habitatype *Zandverstuivingen (H2330)* is geconcludeerd dat de soort Duinpieper niet aangetroffen is en rondom het plangebied. Voor boomleeuwerik geldt dat de plaats waar hij aangetroffen is (op ruim 300 meter van het plangebied) leidt tot de conclusie dat het plan niet zal leiden tot negatieve effecten op het leefgebied van de boomleeuwerik. Tevens zal het gebruik van dit soort als indicator voor de gunstige staat van instandhouding voor dit habitatype niet worden beperkt of belemmerd.

Voor het habitatype *Beuken-eikenbossen (H9120)* is geconcludeerd dat de typische soort hazelworm niet is aangetroffen in en om het plangebied. Ten aanzien van de Zwarte Specht is aangetoond dat dit soort als indicator voor de gunstige staat van instandhouding voor dit habitatype niet onevenredig belemmerd wordt. Dat geldt eveneens voor de boomklever. Door de voldoende alternatieve mogelijkheden in foerageermogelijkheden en het feit dat de gunstige staat van instandhouding voor dit soort in de loop der jaren alleen maar beter is geworden is er geen aanleiding dat het plan leidt tot negatieve effecten voor dit soort.

Voor het habitatype *Oude Eikenbossen (H9190)* heeft de passende beoordeling laten zien dat het plan geen negatieve effecten heeft op de typische soort Wespendif. De typische soort matkop komt in en om het plangebied niet voor.

6.2 Vogelsoorten

In de passende beoordeling is aangetoond dat naast de soorten Zwarte Specht en Wespendif geen andere vogelsoorten (die onder het beschermingsbereik van de Natuurbeschermingswet vallen) gebruik maken van het plangebied en de nabije omgeving. Negatieve effecten op de overige vogelsoorten zijn op voorhand uitgesloten.

Voor beide vogelsoorten is aangetoond dat verstoring door het bestemmingsplan (geluid- en lichthinder en menselijke aanwezigheid) periodiek van aard zal zijn. Tevens zal de verstoring met name op treden tijdens wedstrijden en het maaien van de sportvelden. Het grootste deel van de week zullen de sportvelden niet in gebruik zijn en gebruik van de sportvelden na zonsondergang zal geen verstoring van het foerageergebied van de dagactieve soorten tot gevolg hebben.

Voor de Zwarte Specht geldt wel dat de broedplaatsen iets verder van het plangebied gekozen zal worden maar dit betekend niet dat het leefgebied in kwaliteit achteruit gaat.

Ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen voor de vogelsoorten die onder het regime van Natura 2000 vallen concluderen wij dat het plan niet leidt tot negatieve significante effecten.

6.3 Cumulatie

In de gemeente zijn twee plannen vastgesteld waarvan de effecten mogelijkerwijs kunnen cumuleren met de effecten van dit plan. De effecten van de genoemde plannen zijn echter zodanig gemitigeerd dat er geen negatieve effecten meer optreden. Hierdoor is er voor dit plan geen sprake van een cumulerend effect van andere plannen.